

Analiza sieci szkół prowadzonych przez gminę Kościan

VULCAN

Wersja uzupełniona

Opracowanie przygotowano na zlecenie gminy wiejskiej Kościan
w okresie od czerwca do września 2018 r.
Uzupełnienia wprowadzono w listopadzie 2018 r.

Autorzy:

Mariusz Tobor, Jan Zięba

VULCAN sp. z o. o.

ul. Wołowska 6

51-116 Wrocław

tel. 071 757 29 29

e-mail: vulcan@vulcan.edu.pl

www.vulcan.edu.pl

Spis treści

1. Najważniejsze wnioski, ustalenie oraz rekomendowane działania	4
2. Zakres opracowania, analizowane jednostki i źródła danych	6
3. Finanse i organizacja oświaty w gminie Kościan na tle podobnych samorządów	9
3.1. Finanse oświaty, a finanse gminy	9
3.2. Dochody a bieżące wydatki oświatowe	12
3.3. Wskaźniki organizacji oświaty	14
4. Zmiany organizacji oświaty w latach 2006/07-2017/18	16
4.1. Uczniowie szkół podstawowych	16
4.2. Oddziały w szkołach podstawowych	19
4.3. Gimnazja	23
4.4. Łączne liczby uczniów i wychowanków przedszkoli oraz oddziałów szkolnych i przedszkolnych	30
5. Uczniowie i oddziały w roku szkolnym 2018/19	34
5.1. Liczby uczniów	34
5.2. Liczby i wielkości oddziałów	37
6. Sieć obiektów szkolnych	39
6.1. Uczniowie a obwody szkół podstawowych w roku szkolnym 2017/18	39
6.2. Liczby oddziałów szkolnych a baza lokalowa	44
7. Prognoza liczb uczniów w całej JST	47
7.1. Uwarunkowania prognozowania liczb uczniów	47
7.2. Prognoza liczb uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę Kościan	49
8. Prognoza liczb oddziałów i bilansów pojemności obiektów poszczególnych szkół	55
8.1. Wariant A – utrzymanie obecnej sieci i poziomów zorganizowania poszczególnych szkół	56
8.2. Wariant B – sześć szkół 8-klasowych w roku 2023/24	58
8.3. Wariant C – sześć szkół 8-klasowych w roku 2020/21	60
8.4. Wariant D – przekształcenie trzech szkół w filie z klasami I-III	61
8.5. Wariant E – likwidacja SP w Kiełczewie i przekształcenie dwóch szkół w filie z klasami I-III	63
8.6. Wariant F – przekształcenie czterech szkół w filie lub samodzielne szkoły z klasami I-IV	65
8.7. Wariant G – likwidacja SP w Kiełczewie i przekształcenie trzech szkół w filie lub samodzielne szkoły z klasami I-IV	67
8.8. Porównanie wariantów	69
8.8.1. Bilanse pojemności	69
8.8.2. Liczby oddziałów	70
8.8.3. Konkluzje	73
9. Objaśnienia metodologiczne	75
9.1. Finanse	75
9.2. Organizacja szkół i przedszkoli	76

1. Najważniejsze wnioski, ustalenie oraz rekomendowane działania

- Gmina Kościan finansuje oświatę w stopniu większym niż ponad $\frac{3}{4}$ innych gmin wiejskich liczących powyżej 10 tys. mieszkańców – bieżące wydatki oświatowe przekraczają w niej dochody oświaty o ponad 60%. Gmina Kościan jest stosunkowo zamożną jednostką samorządu, więc obecnie może sobie pozwolić na tak wysoki poziom wydatków. Warto jednak pamiętać, że w razie potrzeby możliwe będzie ograniczenie wydatków oświatowych, dzięki zmianom w sieci szkół oraz (najprawdopodobniej) dzięki zmianom w organizacji zajęć w szkołach¹.
- Przebieg prognozowanych zmian liczby uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę Kościan będzie odmienny od typowego dla innych gmin. Spadki liczby uczniów, spowodowane powrotem sześciolatków do przedszkoli i skróceniem okresu nauki w szkołach gminnych do 8 lat, zostaną bowiem w znacznym stopniu zrekompensowane dzięki zwiększonej liczbie dzieci rozpoczynających naukę.
- Z formalnego punktu widzenia gmina wiejska Kościan prowadzi obecnie pięć samodzielnych ośmioklasowych szkół podstawowych – w Bonikowie, Kiełczewie, Starym Luboszu, Starych Oborzyskach i w Racocie – oraz trzyklasową filię w Turwi, która przynależy do SP w Racocie. Z tym, że Szkoła Podstawowa w Kiełczewie ma dwie lokalizacje oddalone od siebie o 6,5 km – w Kiełczewie i Kokorzynie – które w praktyce są prawie całkowicie odrębnymi jednostkami oświatowymi.
- W szkołach w Bonikowie, Kiełczewie, Kokorzynie i Starym Luboszu nie ma obecnie klas siódmych i ósmych, choć formalnie rzecz biorąc są to szkoły ośmioklasowe. Z perspektywy obowiązujących przepisów jest to rozwiązanie tymczasowe – po roku 2023/24 nie będzie już możliwości administracyjnego przenoszenia całych oddziałów do innych szkół.
- Obecna organizacja sieci szkół w gminie Kościan ma sporo zalet: zapobiega zmianowości w najmniejszych obiektach szkolnych i jednocześnie pozwala lepiej wykorzystać potencjał lokalowy i kadrowy szkół w Racocie i Starych Oborzyskach. Dlatego nie zalecamy podniesienia stopnia organizacji szkół w Bonikowie, Kiełczewie, Kokorzynie i Starym Luboszu do ośmiu klas.
- Jeśli, co jest bardzo prawdopodobne, w przyszłości nie będzie możliwe utrzymanie sześciolletniego okresu nauki w szkołach w Bonikowie, Kiełczewie, Kokorzynie i Starym Luboszu i jeśli nie nastąpią zmiany w sieci szkół lub ich bazie lokalowej, wzrosną koszty utrzymania oświaty (przez

¹ Szczegółowa analiza organizacji zajęć w szkołach, która mogłaby w pełni potwierdzić lub obalić tę tezę i przedstawić skalę możliwych oszczędności organizacyjnych, wykracza poza zakres niniejszego opracowania.

wzrost liczby oddziałów), a w szkołach w Kiełczewie i Kokorzynie konieczne będzie prowadzenie części lekcji na drugiej zmianie.

- Konieczności nauki na drugą zmianę można uniknąć przekształcając szkoły w Kiełczewie i Kokorzynie w trzy- lub czteroklasowe filie szkoły w Starych Oborzyskach lub likwidując szkołę w Kiełczewie i obniżając organizację szkół w Bonikowie i Kokorzynie do poziomu klas I-IV.
- Jeśli ograniczenie łącznej liczby oddziałów w gminie nie będzie priorytetem, to można poczekać z decyzjami mniej więcej do 2020-2021 r. Do tego czasu powinno być wiadomo, czy, po zapowiadanej odejściu minister Zalewskiej do Parlamentu Europejskiego lub ewentualnej powyborczej zmianie władz państwowych, można liczyć na uelastycznienie zasad organizowania sieci szkół, tzn. czy na stałe dopuszczone zostanie istnienie szkół sześcioklasowych.
- Ze względów oszczędnościowych warto także rozważyć całkowitą likwidację szkoły w Kiełczewie i przekształcenie w trzyklasowe filie szkół w Kokorzynie i Starym Luboszu. Taka reorganizacji sieci szkół na samym zmniejszeniu liczby oddziałów może przynieść oszczędności blisko 1 mln zł rocznie w stosunku do kosztów, które należałoby ponieść na utrzymanie oddziałów w sześciu ośmioklasowych szkołach podstawowych. Opłacalna byłaby też likwidacja szkoły w Kiełczewie i przekształcenie w jednostki czteroklasowe szkół w Bonikowie, Kokorzynie i Starym Luboszu.
- Wskazane jest monitorowanie zmian sytuacji poszczególnych szkół, ze szczególnym uwzględnieniem szkoły w Kiełczewie. Jeśli tegoroczna rekordowa liczba uczniów w klasie pierwszej tej szkoły okaże się zapowiedzią trwałej tendencji, osłabną główne przesłanki do rozważania jej likwidacji. Trzeba jednak pamiętać, że ze względów lokalowych, trudno sobie wyobrazić, aby w Kiełczewie mogła w komfortowych warunkach funkcjonować pełna, ośmioklasowa szkoła podstawowa oraz przedszkole.

2. Zakres opracowania, analizowane jednostki i źródła danych

Niniejsze opracowanie zawiera analizę obecnego stanu sieci szkół prowadzonych przez gminę wiejską Kościan, przy czym w jego skład, oprócz analiz dotyczących różnych aspektów funkcjonowania sieci szkół w przeszłości i obecnie, wchodzi również wielowariantowe prognozy sięgające do roku szkolnego 2030/31.

Z formalnego punktu widzenia gmina wiejska Kościan prowadzi obecnie pięć samodzielnych szkół podstawowych – w Bonikowie, Kiełczewie, Starym Luboszu, Starych Oborzyskach i w Racocie – oraz trzyklasową filię w Turwi, która przynależy do SP w Racocie. Z tym, że Szkoła Podstawowa w Kiełczewie ma dwie lokalizacje oddalone od siebie o 6,5 km – w Kiełczewie i Kokorzynie – które w praktyce są prawie całkowicie odrębnymi jednostkami oświatowymi.

Wszystkie szkoły funkcjonują we wspólnych budynkach lub zespołach budynków z przedszkolami lub oddziałami przedszkolnymi przy szkole podstawowej. Obecnie (rok szkolny 2018/19) tylko w Starych Oborzyskach i Racocie działają oddziały klas siódmych i ósmych. W tych samych szkołach kończą naukę ostatnie klasy gimnazjów, które niegdyś były w tych miejscowościach.

Tabela 1 zawiera listę szkół objętych opracowaniem wraz ze skrótami nazw używanymi w zestawieniach.

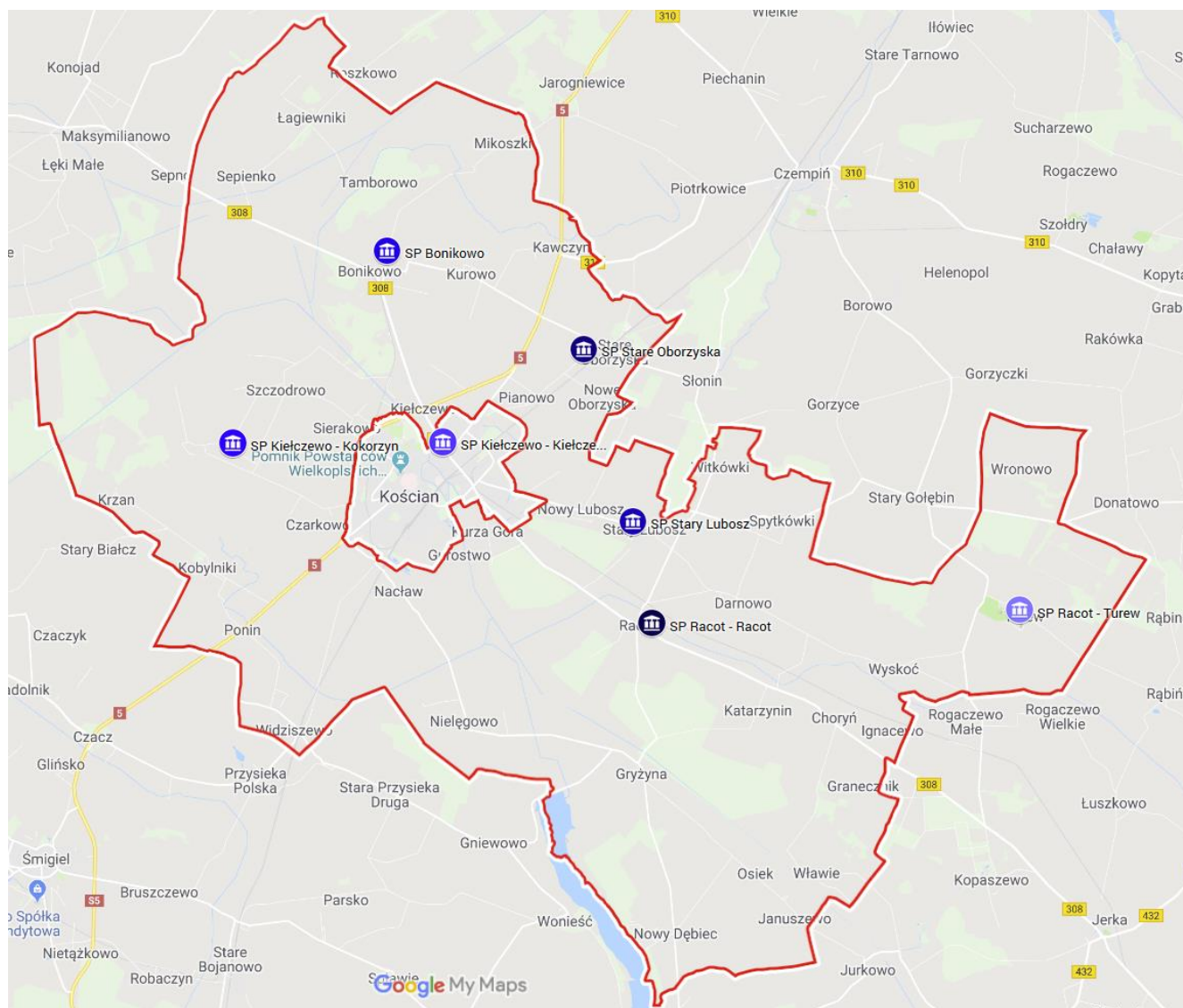
Tabela 1. Szkoły prowadzone przez gminę Kościan

Nazwa szkoły	Skrót nazwy
Publiczna Szkoła Podstawowa w Bonikowie	SP Bonikowo
Publiczna Szkoła Podstawowa w Kiełczewie (siedziba w Kiełczewie)	SP Kiełczewo - Kiełczewo
Publiczna Szkoła Podstawowa w Kiełczewie (siedziba w Kokorzynie)	SP Kiełczewo - Kokorzyn
Publiczna Szkoła Podstawowa w Racocie	SP Racot - Racot
Szkoła Filialna w Turwi podporządkowana Publicznej Szkole Podstawowej w Racocie	SP Racot - Turew
Publiczna Szkoła Podstawowa w Starych Oborzyskach	SP Stare Oborzyska
Publiczna Szkoła Podstawowa w Starym Luboszu	SP Stary Lubosz

Obiekty oświatowe w gminie Kościan są w dobrym stanie technicznym z dobrą lub bardzo dobrą bazą sportową (sale gimnastyczne, boiska). Najmniej atrakcyjny pod tym względem obiekt ma szkoła w Kielczewie.

Poniższy rysunek przedstawia rozmieszczenie szkół na terenie gminy. Warto zauważyć, że obiekt szkolny w Kielczewie znajduje się tuż przy granicy Kościana w bardzo niewielkiej odległości od szkół prowadzonych przez to miasto. Jednak również z pozostałych szkół (zwłaszcza w Starych Oborzyskach i Starym Luboszu) jest blisko do Kościana. Na dodatek układ geograficzny gminy „obwarzankowej”, jaką jest gmina Kościan, sprawia, że nierzadko droga ucznia do szkoły obwodowej jest dłuższa niż do szkoły w Kościanie.

Rysunek 1. Rozmieszczenie szkół na terenie gminy Kościan

Wszystkie zestawienia zamieszczone w niniejszym opracowaniu zostały przygotowane przez autorów, przy czym:

- dane do wieloletnich zestawień dotyczących organizacji oświaty gminy Kościan na tle innych JST pochodzą z bazy danych oświatowych Systemu Analiz Samorządowych (SAS) Związku Miast Polskich, dla której pierwotnym źródłem danych jest system informacji oświatowej (SIO);
- dane do wieloletnich zestawień finansowych pochodzą ze sprawozdań Rb-27s i Rb-28s udostępnianych przez Ministerstwo Finansów;
- do przygotowania prognozy liczb uczniów wykorzystano: *Prognozę ludności gmin na lata 2017-2030* sporządzoną przez Główny Urząd Statystyczny, dane o urodzeniach oraz liczbie ludności wg poszczególnych roczników z Banku Danych Lokalnych GUS i informacji Urzędu Gminy Kościan, a także informacje o liczbach uczniów z bazy danych oświatowych SAS;
- pozostałe dane zostały przekazane przez Urząd Gminy Kościan.

3. Finanse i organizacja oświaty w gminie Kościan na tle podobnych samorządów

W tej części opracowania przedstawiamy podstawowe wskaźniki charakteryzujące finanse i organizację oświaty w gminie Kościan, na tle podobnych samorządów, czyli gmin wiejskich liczących więcej niż 20 tys. mieszkańców.

W tej i kolejnych częściach opracowania wykresy zawierające porównania wartości analizowanego wskaźnika odnoszącego się do gminy Kościan na tle grupy porównawczej zbudowane są wg jednolitego wzorca:

- Na osi poziomej zaznaczone są kolejne lata, a na osi pionowej wartości liczbowe badanego wskaźnika.
- Zielona linia ciągła łączy wartości wskaźnika wyliczonego dla gminy Kościan w kolejnych latach.
- Środkowa, szara linia przerywana łączy wartości mediany dla samorządów należących do grupy porównawczej. W połowie tych samorządów wartość badanego wskaźnika jest większa, a w drugiej połowie mniejsza od wartości mediany.
- Kropkowane pomarańczowe linie dzielą obszary wartości wskaźników na ćwiartki, tzn. w 75% samorządów wartości wskaźnika są większe niż to wskazuje dolna pomarańczowa linia, a w 25% samorządów wartości tego wskaźnika są mniejsze. Analogicznie w 75% samorządów wartości wskaźnika są mniejsze niż to wskazuje górna pomarańczowa linia, a w 25% samorządów wartości tego wskaźnika są większe.
- Skrajne niebieskie, kropkowane linie pokazują wartości wskaźników, powyżej (w wypadku górnej linii) i poniżej (w wypadku dolnej linii) których mieszczą się wartości wskaźnika 10% samorządów.

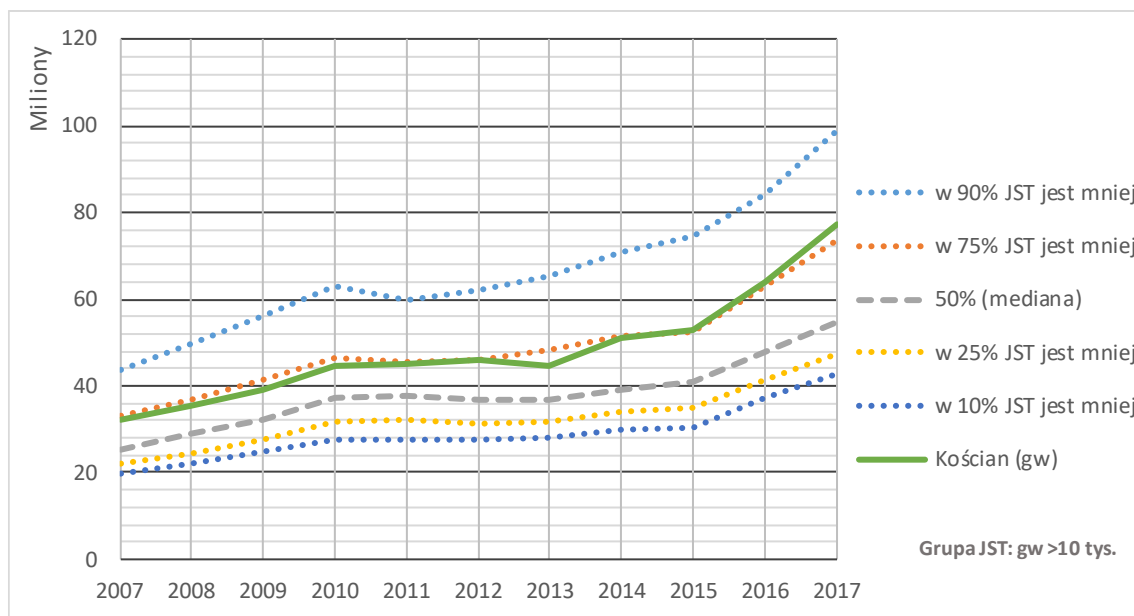
Przebieg zielonej ciągłej linii odzwierciedla wieloletnie trendy zmian wskaźnika, a jej obserwacja na tle pozostałych linii, ukazujących sytuację podobnych samorządów, pozwala łatwo zauważyć kiedy te trendy są typowe, a kiedy odbiegają od tego, co działo się w innych samorządach. Jednocześnie możliwe jest zorientowanie się, czy wartości badanego wskaźnika są wysokie, czy niskie na tle grupy porównawczej.

3.1. Finanse oświaty, a finanse gminy

Wykres 1 pokazuje wielkość budżetu gminy Kościan na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat. Budżet ten od 2006 roku wzrósł ponad dwa i pół raza i jest duży na tle innych gmin wiejskich liczących

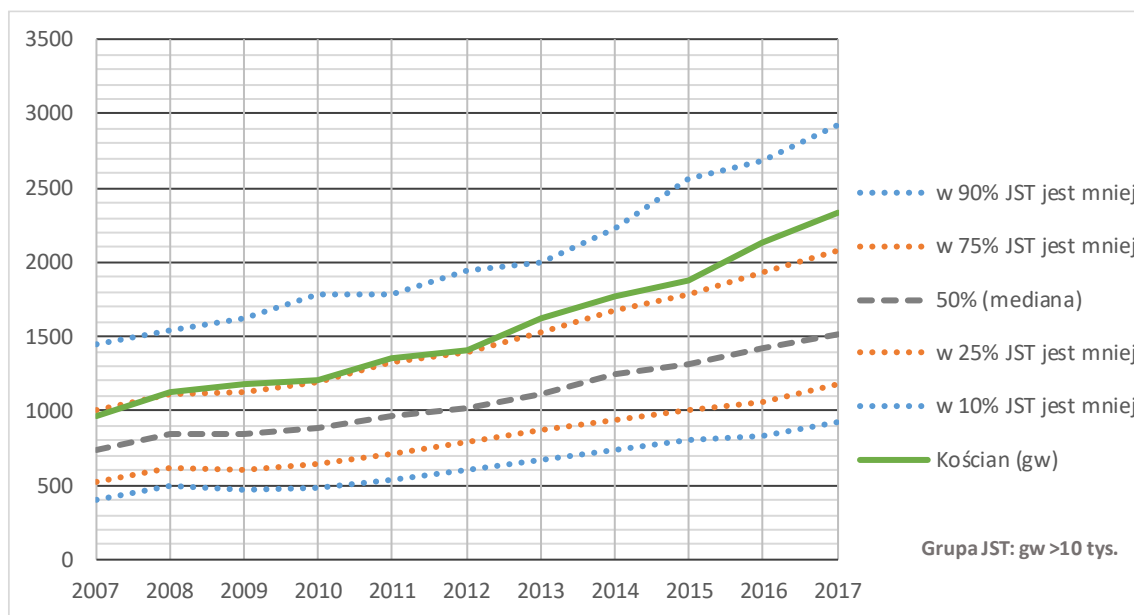
ponad 10 tys. mieszkańców. Trzeba pamiętać, że bardzo duży wzrost wielkości budżetu w ostatnich dwóch latach to przede wszystkim efekt wypłat w ramach programu 500+. Oczywiście należy też zauważyć, że porównywanie bezwzględnych kwot wydatków dla samorządów o różnej wielkości nie mówi tak wiele jak porównywanie wskaźników procentowych lub odniesionych do liczby mieszkańców, które prezentujemy niżej.

Wykres 1. Łączne wydatki budżetu – gmina Kościan na tle podobnych JST

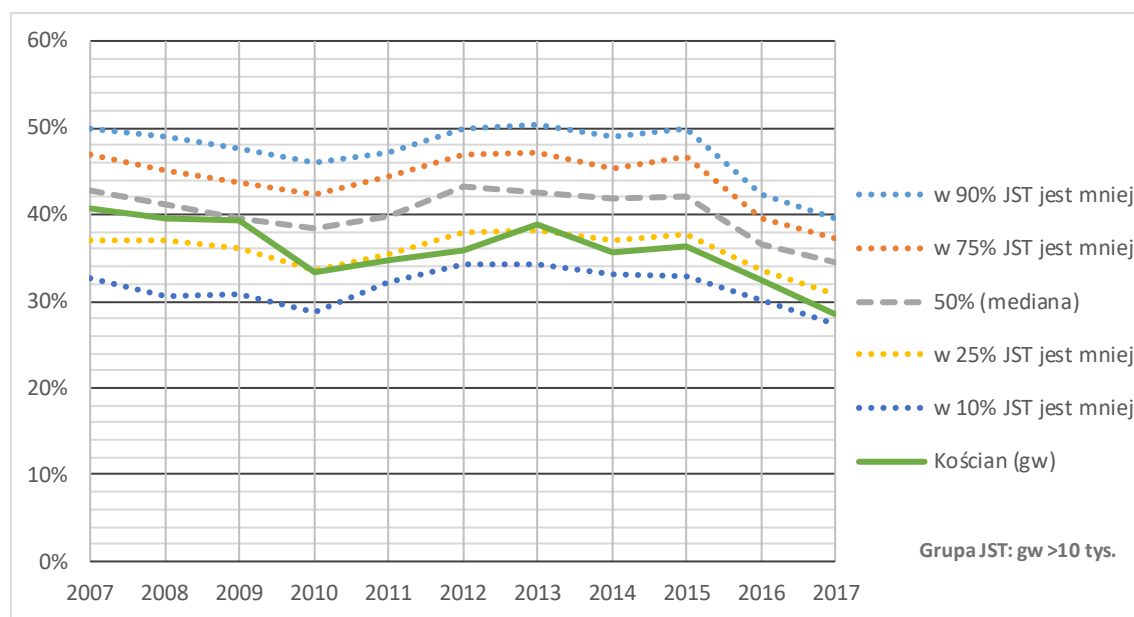

Wykres 2 zawiera informacje o dochodach własnych budżetu gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca (z 2015 r.). Dochody własne to przede wszystkim dochody z podatków i opłat oraz ze sprzedaży majątku gminy. Wskaźnik ten charakteryzuje do pewnego stopnia możliwości finansowe samorządu. Wartość tego wskaźnika jest od wielu lat wysoka, wyższa niż w 75% podobnych gmin, co oznacza, że gmina Kościan jest gminą stosunkowo bogatą. Warto też zwrócić uwagę na to, że wartość wskaźnika rośnie szybciej niż w innych gminach.

Wykres 2. Dochody własne na jednego mieszkańca – gmina Kościan na tle podobnych JST

Wykres 3. Wydatki oświatowe w budżecie JST – gmina Kościan na tle podobnych JST

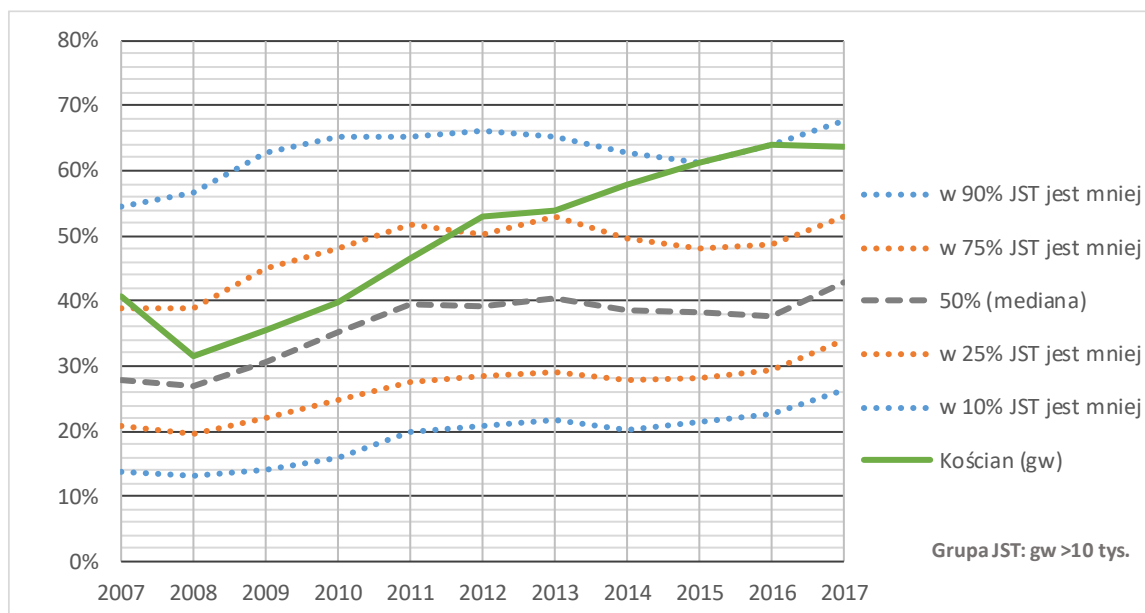

Wykres 3 prezentuje zmiany udziału wydatków oświatowych² w łącznych wydatkach budżetu gminy w kolejnych latach. W gminie Kościan udział ten od wielu lat jest zdecydowanie niższy niż w większości podobnych samorządów (w ponad 75% podobnych samorządów jest on większy), co jest typowe dla zamożnych JST. Należy podkreślić, że bardzo wyraźny spadek udziału kosztów oświaty w wydatkach gminy w ostatnich dwóch latach jest przede wszystkim efektem zwiększenia się budżetu gminy w związku z programem 500+.

² Sposób wyliczania wydatków oświatowych oraz innych wielkości, które mogą być różnie rozumiane i wyliczane na różne sposoby, wyjaśniony jest w rozdziale *Objaśnienia metodologiczne*.

3.2. Dochody a bieżące wydatki oświatowe

Wykres 4. Wskaźnik nadwyżki wydatków bieżących nad dochodami oświaty – gmina Kościan na tle podobnych JST

Głównym źródłem finansowania oświaty samorządowej jest część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, czyli tzw. subwencja oświatowa. Ponadto na realizację niektórych zadań oświatowych samorządy otrzymują dotacje z budżetu państwa, w pewnych wypadkach opłaty wnoszą rodzice uczniów a niekiedy samorząd ma dochody z wynajmu pomieszczeń w jednostkach oświatowych lub sprzedaży ich usług lub wytworów. Jednak w większości wypadków wpływy z wymienionych wcześniej źródeł nie pokrywają wszystkich wydatków, dlatego samorządy współfinansują oświatę z własnych środków.

Do oceny stopnia owego współfinansowania używamy wskaźnika nadwyżki wydatków bieżących³ nad dochodami oświaty⁴. Interpretacja tego wskaźnika jest następująca:

- Jeśli wskaźnik nadwyżki wydatków nad dochodami wynosi 0, to wydatki bieżące na zadania oświatowe są równe sumie subwencji i pozostałych dochodów oświaty.
- Jeśli zaś wskaźnik wynosi np. 15 proc., to wydatki są o 15 proc. wyższe od dochodów.
- Jeśli wskaźnik jest ujemny, to bieżące wydatki oświaty są niższe od dochodów.

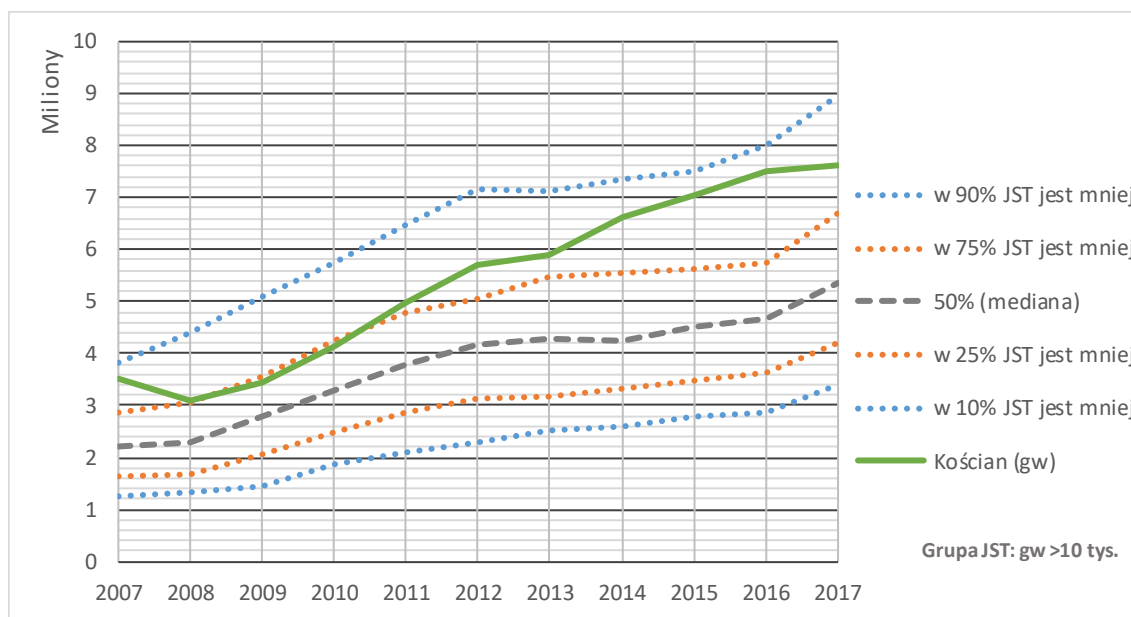
Wykres 4 przedstawia zmiany wskaźnika nadwyżki wydatków bieżących nad dochodami oświaty, a wykres 5 ilustruje, jak zmieniała się kwota tej nadwyżki, tzn. ile pieniędzy pozyskanych z dochodów pozaoświatowych gmina musiała przeznaczyć na sfinansowanie bieżącej działalności szkół. Jak

³ Przy wyliczaniu nadwyżki wydatków nad dochodami pomijane są wydatki majątkowe (inwestycyjne).

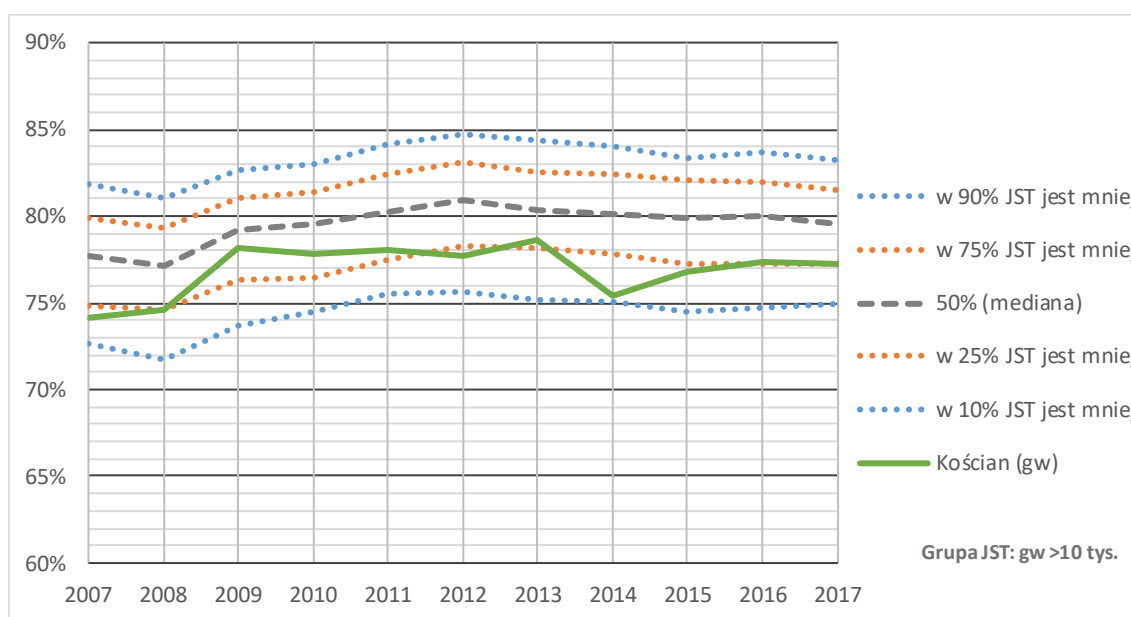
⁴ W minionych latach używaliśmy podobnie skonstruowanego wskaźnika nadwyżki wydatków subwencionowanych nad subwencją oświatową. Jednak od 2017 r., w związku z rozpoczęciem subwencionowania sześciolatków w przedszkolach, wskaźnik ten stał się niepoliczalny, ponieważ sprawozdania budżetowe nie zawierają danych, które umożliwiają wyodrębnienie wydatków na utrzymanie sześciolatków w przedszkolach z całości wydatków przedszkoli.

widać na wykresie 4, od 2008 r. procentowa nadwyżka oświatowych wydatków bieżących nad dochodami oświaty w gminie Kościan nieustannie rosła do 2016 r., a w 2017 r. pozostała na tym samym poziomie. Wielkość tej nadwyżki była zawsze bardzo wysoka na tle podobnych samorządów. W ponad 80% z nich nadwyżka ta jest niższa. Świadczy to o bardzo wysokim poziomie finansowania oświaty przez gminę. Kwota nadwyżki wydatków bieżących oświaty nad dochodami wyniosła w roku 2017 aż ponad 7,5 mln zł.

Wykres 5. Kwota nadwyżki wydatków bieżących nad dochodami oświaty – gmina Kościan na tle podobnych JST

Wykres 6. Wydatki osobowe w bieżących wydatkach oświatowych – gmina Kościan na tle podobnych JST

Wykres 6 przedstawia udział wydatków osobowych w bieżących wydatkach oświatowych gminy. Zbyt wysoki poziom tego wskaźnika może świadczyć o niebezpiecznym ograniczeniu wydatków rzeczowych (np. na zakupy książek do bibliotek i pomocy naukowych). Jednak w gminie Kościan raczej nie mamy do czynienia z takim zjawiskiem i niższy niż w innych JST udział wydatków osobowych w bieżących wydatkach oświatowych świadczy o wysokim poziomie finansowania oświaty.

3.3. Wskaźniki organizacji oświaty

Aby za pomocą jednego wskaźnika w syntetyczny sposób scharakteryzować różne aspekty organizacji szkoły, liczbę uczniów lub wychowanków przedszkoli należy odnieść do poziomu zatrudnienia nauczycieli.

W polskiej oświacie, w której obowiązuje Karta Nauczyciela, poziom zatrudnienia nauczycieli najlepiej jest mierzyć w etatach przeliczeniowych. W praktyce liczbę etatów przeliczeniowych wylicza się jako iloraz liczby godzin zajęć oraz związanego z tymi zajęciami tygodniowego wymiaru godzin (pensum). Na przykład 27 godzin języka polskiego, które rozliczane są wg pensum 18-godzinnego, daje $27/18$, czyli 1,5 etatu przeliczeniowego, a 47 godzin języka polskiego i 30 godzin bibliotekarza to $47/18 + 30/30$, czyli ok. 3,61 etatu przeliczeniowego.

Tę samą liczbę etatów przeliczeniowych mogą realizować różne liczby osób (zależy to od tego, czy są one pełno- lub niepełnozatrudnione i czy mają godziny ponadwymiarowe), co jednak nie interesuje nas w tym opracowaniu.

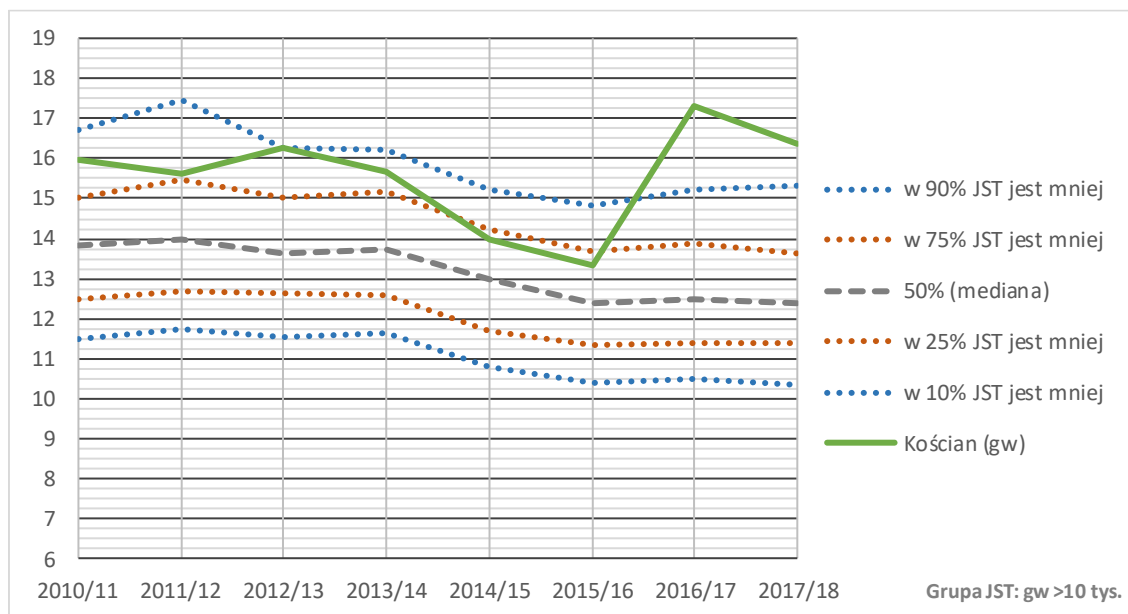
Zamieszczone poniżej wykresy przedstawiają liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy. Analizując te wykresy należy pamiętać, że **im niższa jest liczba uczniów przypadających na etat, tym droższa jest organizacja oświaty**, czyli koszty kształcenia jednego ucznia są wyższe.

Na wielkości tych wskaźników wpływają przede wszystkim:

- Ramowe plany nauczania (liczby godzin zajęć, ogólne zasady podziałów na grupy itp. parametry ustalane przez ministra edukacji dla poszczególnych rodzajów szkół).
- Liczby uczniów w oddziałach.
- Sposoby podziału oddziałów na grupy i organizacja zajęć międzyoddziałowych.
- Liczby etatów wsparcia (bibliotekarzy, pedagogów, wychowawców w świetlicach itp.).
- Liczby etatów nietypowych (np. niezwiązanych bezpośrednio z realizacją zadań szkoły) oraz incydentalnych – urlopów dla poratowania zdrowia, zajęć nauczania indywidualnego, itp.

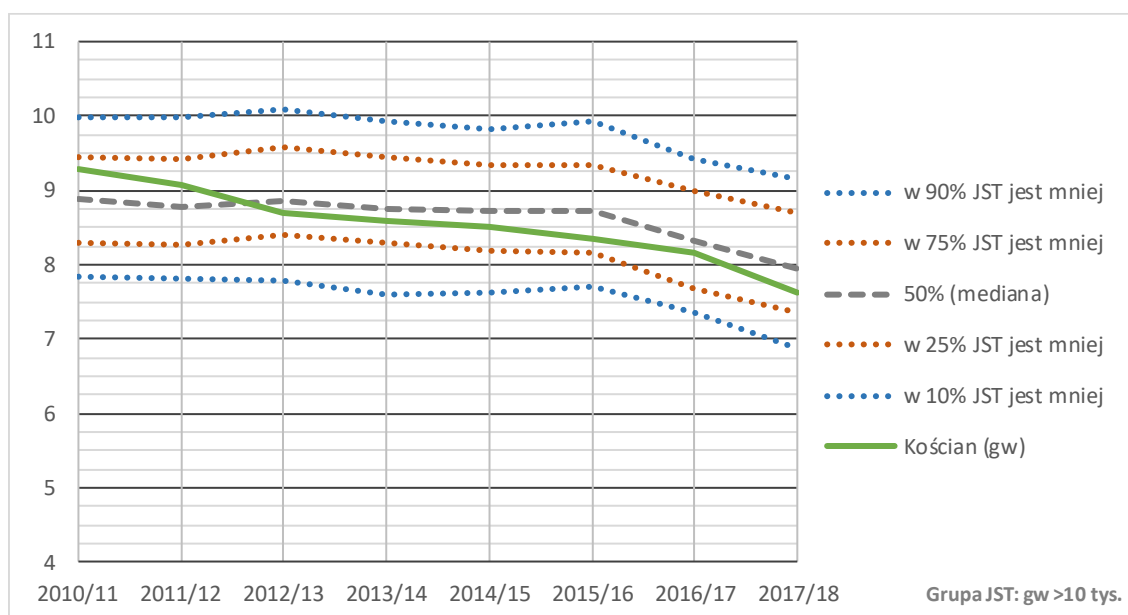
Na wykresie 7 przedstawiono liczbę wychowanków przypadających na jeden etat nauczycielski w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Wartość tego wskaźnika w toku 2016/17 bardzo wzrosła i obecnie jest znacznie wyższa niż w prawie wszystkich JST z grupy porównawczej. Świadczy to o dobrej – z ekonomicznego punktu widzenia – organizacji przedszkoli.

Wykres 7. Liczba wychowanków przypadająca na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych przy SP i innych formach wychowania przedszkolnego

Wykres 8 przedstawia liczby uczniów przypadających na jeden etat nauczycielki w szkołach (łącznie w szkołach podstawowych i gimnazjach). Wartość tego wskaźnika od wielu lat maleje, co świadczy o tym, że organizacja szkół w gminie Kościan jest coraz droższa. Warto podkreślić, że wartość tego wskaźnika maleje szybciej niż w podobnych gminach. W roku szkolnym 2010/11 była ona wyraźnie wyższa od mediany dla gmin wiejskich liczących ponad 10 tys. mieszkańców, a w roku 2017/18 była od tej mediany wyraźnie niższa.

Wykres 8. Liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w szkołach dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych i artystycznych)

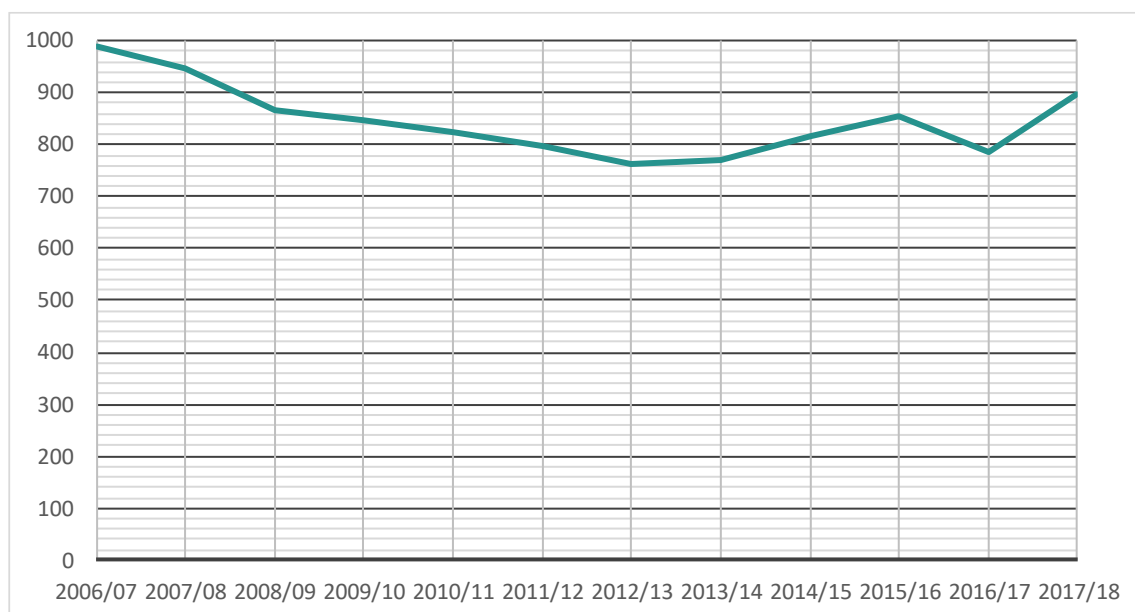

4. Zmiany organizacji oświaty w latach 2006/07-2017/18

4.1. Uczniowie szkół podstawowych

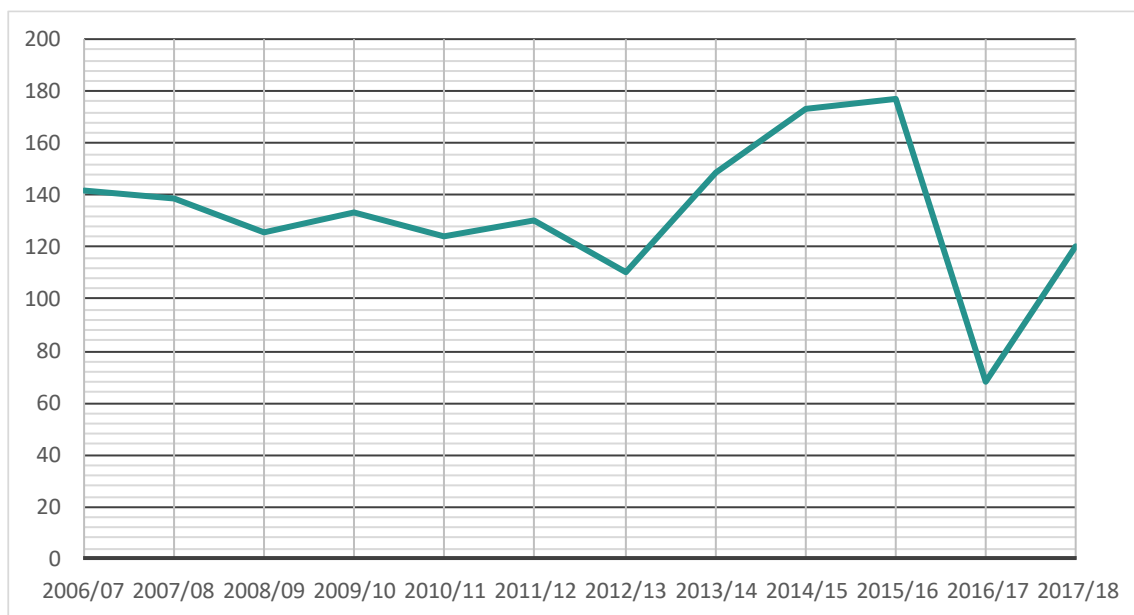
Liczba uczniów szkół podstawowych w gminie wyraźnie malała w latach 2006/07-2012/13 (zob. wykres 9). W latach 2014/15 oraz 2015/16 liczba uczniów zauważalnie wzrosła w związku z naborem sześciolatków do szkół. W roku 2016/17 nastąpił duży spadek liczby uczniów z powodu powrotu sześciolatków do przedszkoli. Wzrost liczby uczniów w roku 2017/18 spowodowany był wydłużeniem nauki w szkołach podstawowych (w roku 2017/18 pojawiła się w tych szkołach siódma klasa).

Wykres 9. Łączna liczba uczniów szkół podstawowych

Wykres 10 odzwierciedla zmiany liczb uczniów szkół podstawowych na poziomie klasy pierwszej. W ujęciu ograniczonym tylko do tej klasy szybciej dają o sobie znać zmiany trendów, a poza tym ułatwione jest porównywanie szkół o różnych długościach cykli kształcenia i nie daje o sobie znać zakłócające działanie zmiany długości takiego cyklu w analizowanym okresie. Dlatego też na tym wykresie wyraźniej widać skutki obniżenia a następnie podniesienia wieku rozpoczęcia obowiązkowego szkolnego.

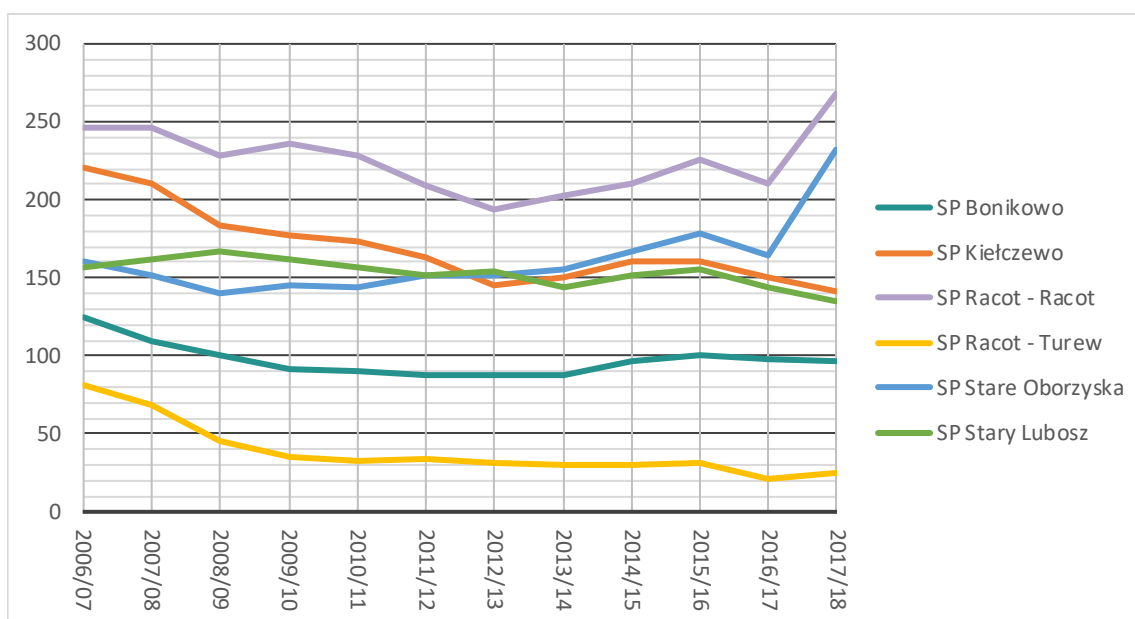
Wykres 10. Łączna liczba uczniów klas pierwszych szkół podstawowych

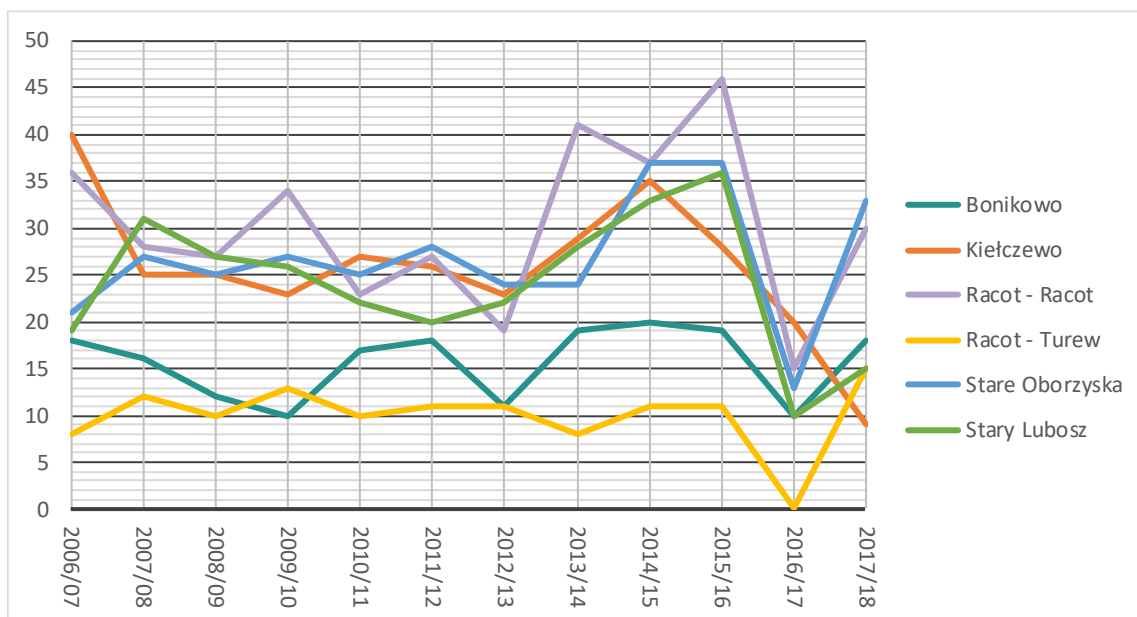
Wykres 11 przedstawia zmiany liczb uczniów w poszczególnych szkołach podstawowych. Na tym i innych, opartych na danych z SIO, wieloletnich zestawieniach przedstawiających zmiany w poszczególnych jednostkach, szkoły w Kiełczewie i Kokorzynie ujmowane są łącznie, ponieważ z formalnego punktu widzenia jest to jedna szkoła działająca w dwóch budynkach i system informacji oświatowej nie przewiduje ich wyodrębniania.

Wzrost liczb uczniów w roku szkolnym 2017/18, spowodowany wydłużeniem nauki w szkołach podstawowych, wystąpił tylko w Racocie i w Starych Oborzyskach, ze względu to, że w pozostałych szkołach nie utworzono oddziałów klasy 7.

Wykres 11. Zmiany liczb uczniów w poszczególnych szkołach podstawowych

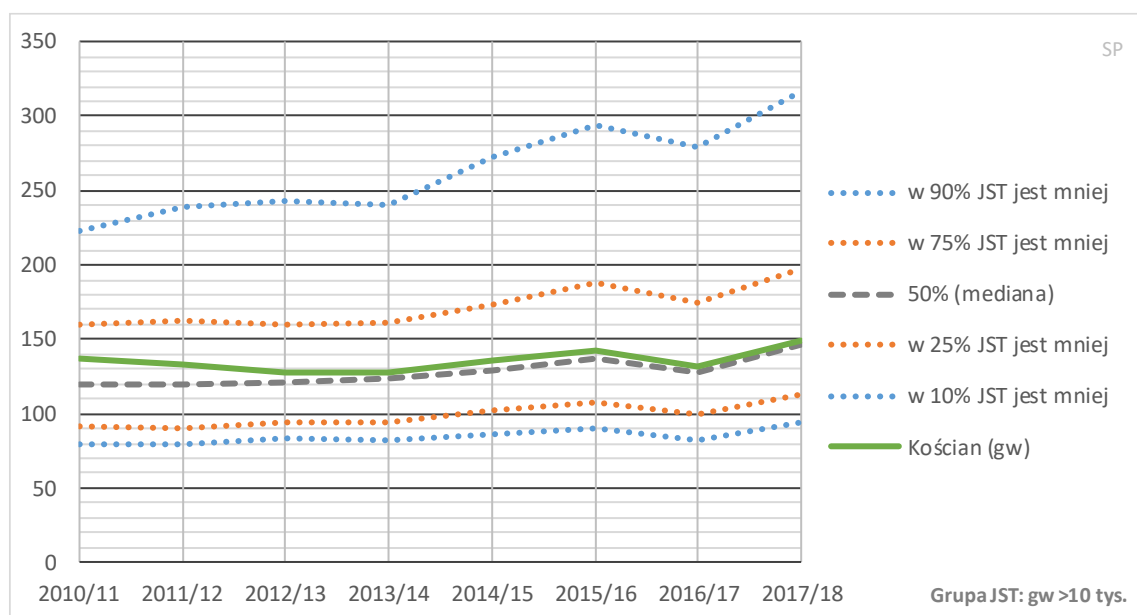

Wykres 12. Liczby uczniów klas pierwszych w poszczególnych szkołach podstawowych

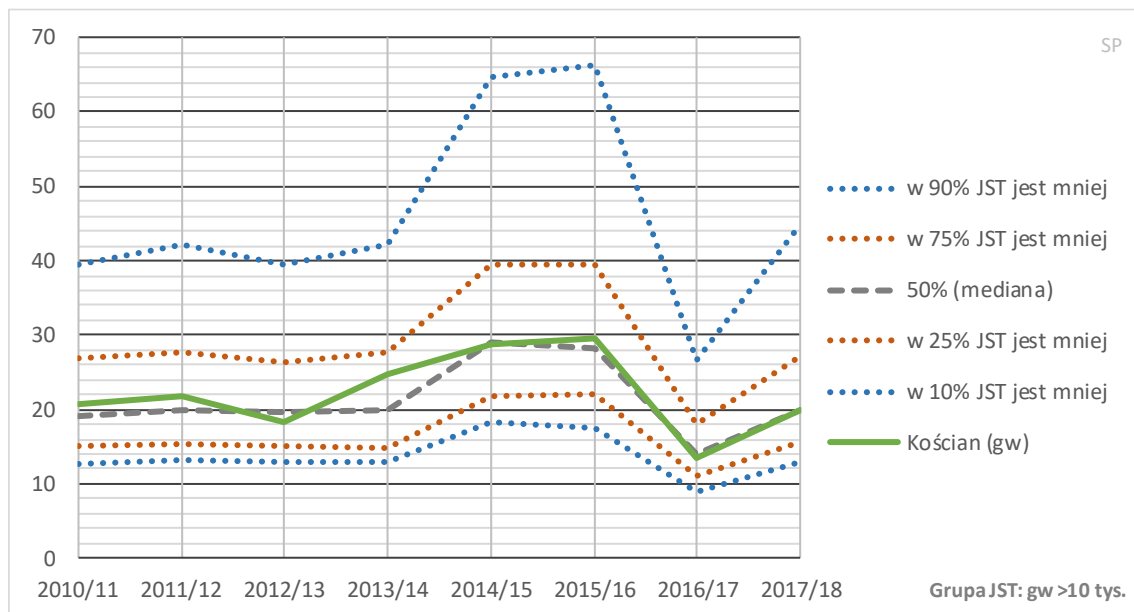

Wykresy 13 i 14 pokazuje, ilu uczniów przypadało w kolejnych latach na jedną szkołę podstawową. W gminie Kościan wartość ta jest bardzo zbliżona do mediany grupy porównawczej. Trzeba jedna pamiętać, że w danych SIO, wykorzystanych do przygotowania tego wykresu, uczniowie z Kokorzyna i Kiełczewa ujmowani są jako uczniowie jednej szkoły. Oznacza to, że w rzeczywistości średnia wielkość szkoły podstawowej w gminie jest trochę mniejsza od przeciętnej wyliczonej dla grupy gmin powyżej 10 tys. mieszkańców.

Wykres 13. Liczba uczniów szkół podstawowych przypadających na jedną szkołę podstawową – gmina Kościan na tle podobnych JST

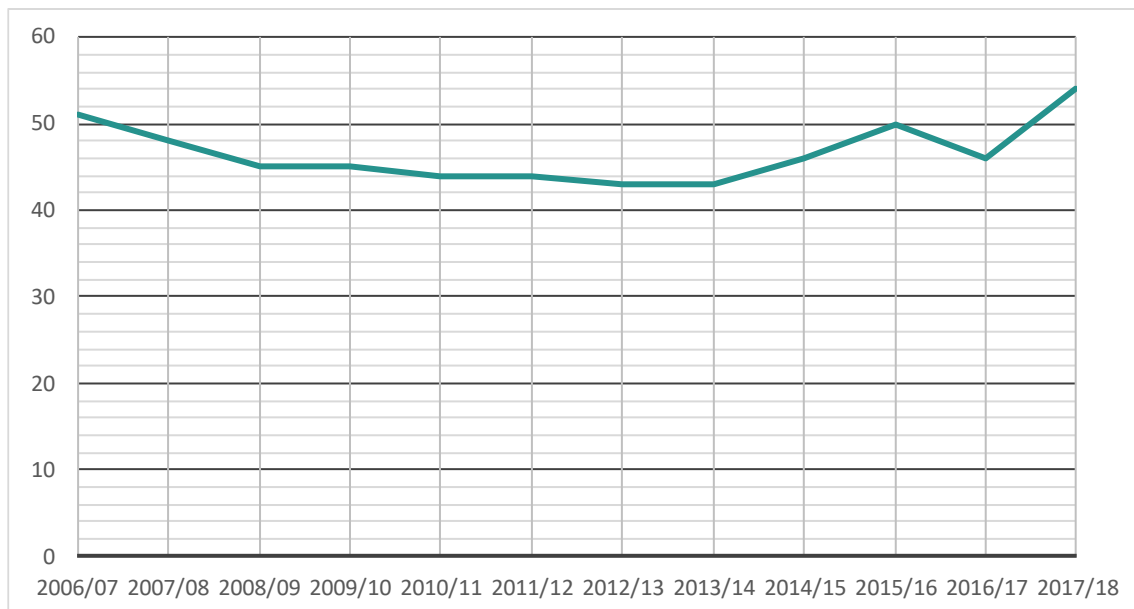

Wykres 14. Liczba uczniów klas pierwszych szkół podstawowych przypadających na jedną szkołę – gmina Kościan na tle podobnych JST

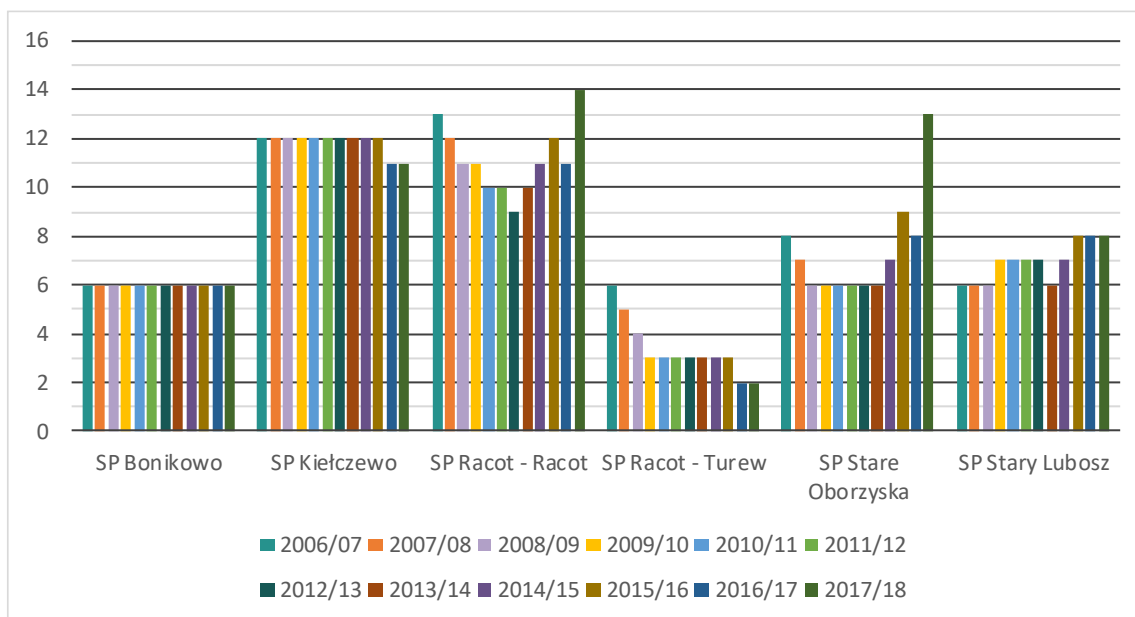

4.2. Oddziały w szkołach podstawowych

Wykres 15. Łączna liczba oddziałów szkół podstawowych

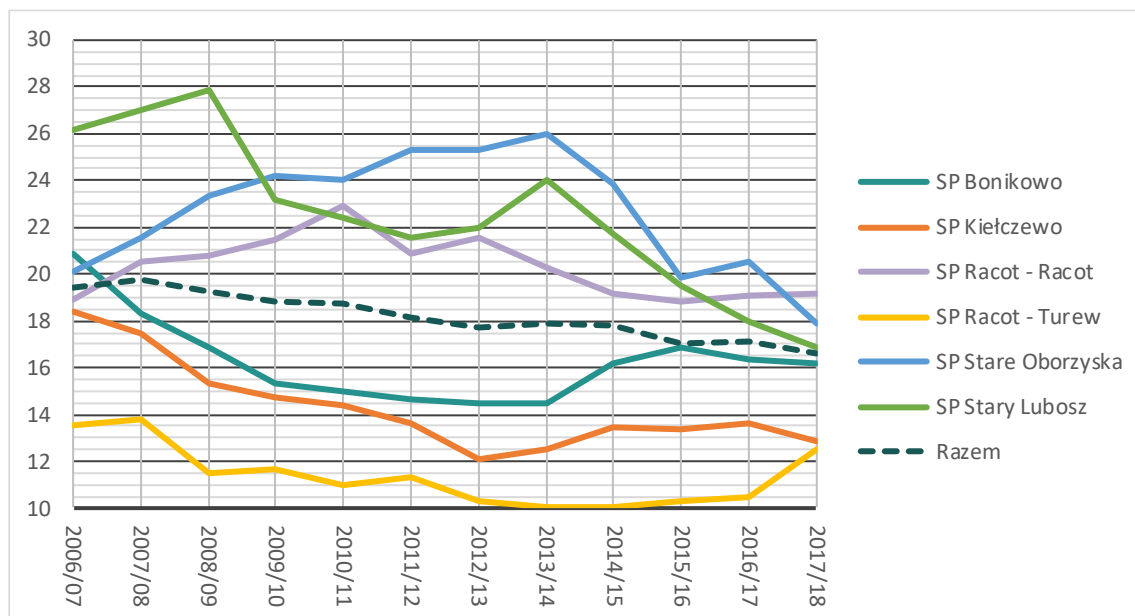

Wykres 16. Liczby oddziałów poszczególnych szkół podstawowych

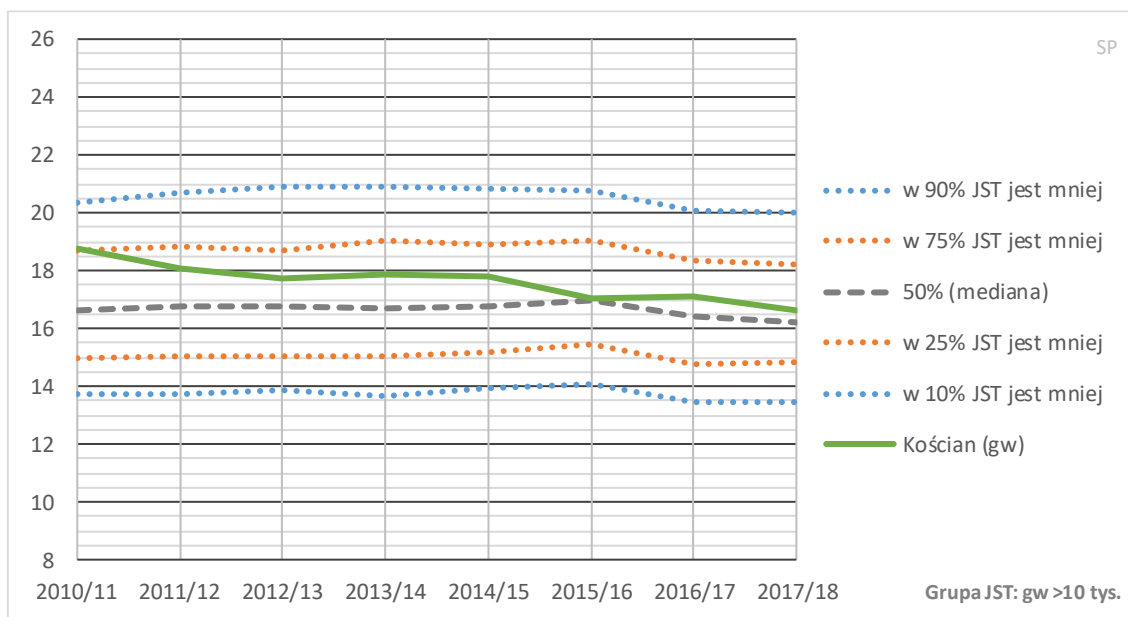
Przeciętne wielkości oddziałów w szkołach podstawowych od wielu lat maleją (zob. wykres 17). W roku 2006/07 były one średnio ponad 19-osobowe, a w roku szkolnym 2017/18 niewiele ponad 16-osobowe. Przyczynia się to do systematycznego wzrostu kosztów kształcenia jednego ucznia.

Wykres 17. Średnie wielkości oddziałów szkół podstawowych

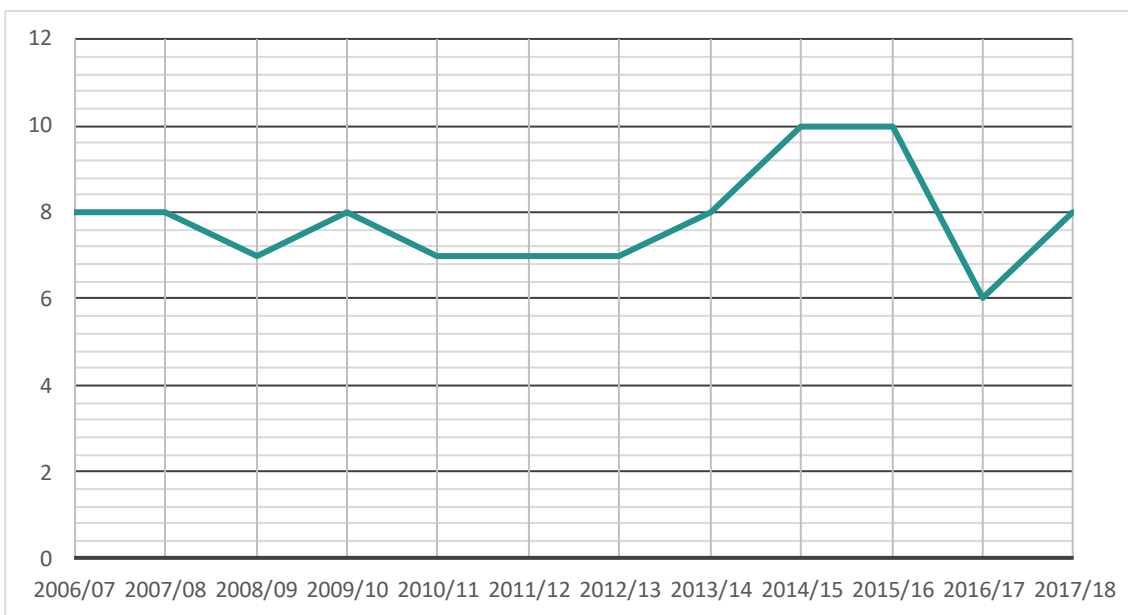

Na tle podobnych gmin (zob. wykres 18), średnia wielkość oddziału szkoły podstawowej w gminie Kościan była w roku 2006/07 bardzo duża (w 75% podobnych gmin oddziały były mniejsze), ale w roku 2017/18 wielkość ta zbliżyła się do mediany grupy porównawczej. Spadek średniej liczebności oddziałów był w latach 2010/11-2017/18 szybszy niż w podobnych gminach.

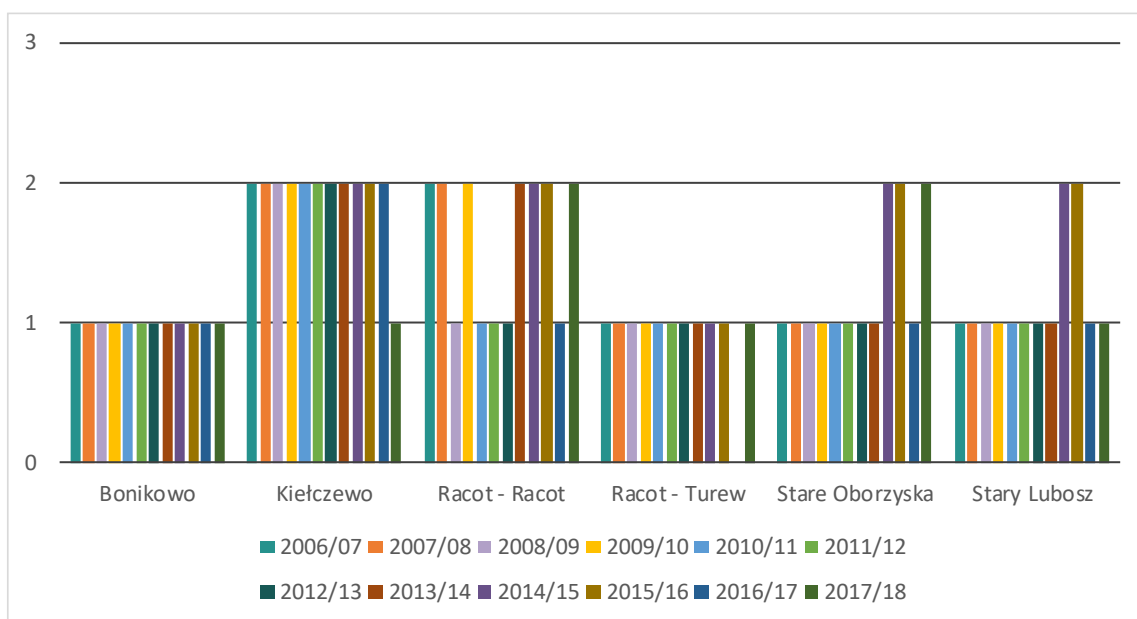
Wykres 18. Średnia wielkość oddziału szkoły podstawowej – gmina Kościan na tle podobnych JST

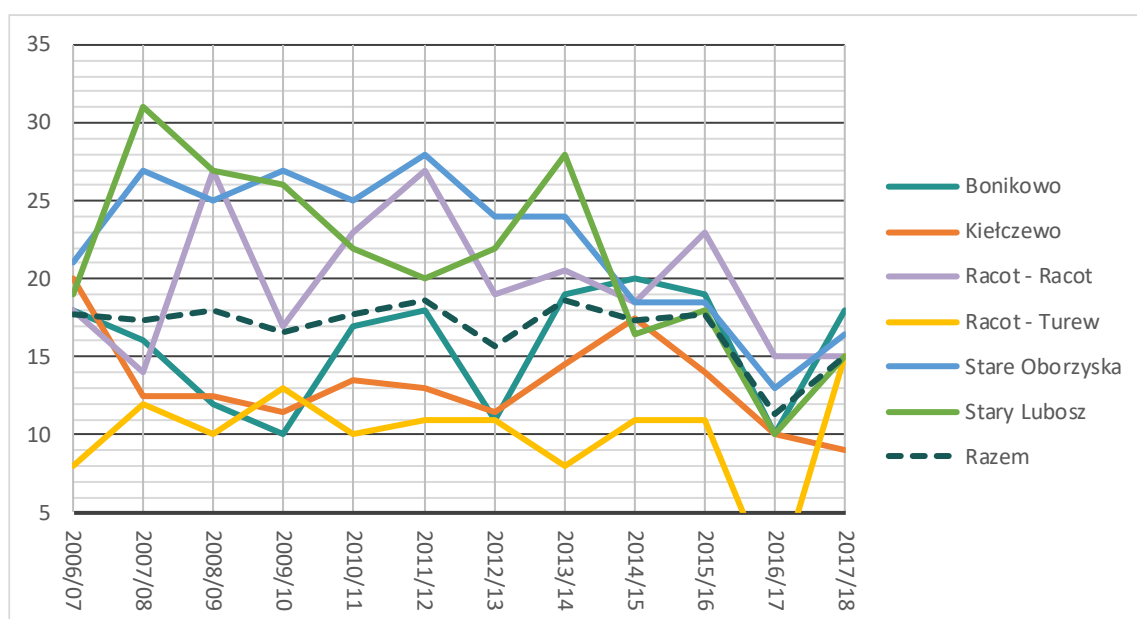
Wykres 19. Łączna liczba oddziałów klas pierwszych szkół podstawowych

Wykres 20. Liczby oddziałów klas pierwszych poszczególnych szkół podstawowych

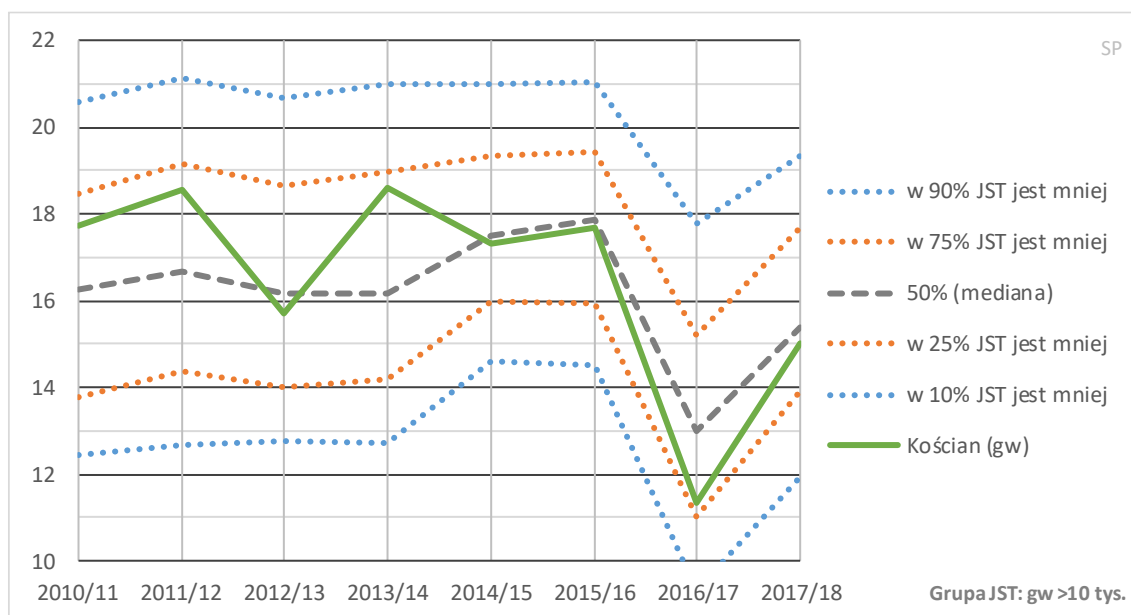

Wykres 21. Średnie wielkości oddziałów klas pierwszych szkół podstawowych

Podobnie jak średnia wielkość wszystkich oddziałów, także średnia wielkość oddziałów klas pierwszych w szkołach podstawowych malała w ostatnich latach szybciej, niż w podobnych samorządach (zob. wykres 22).

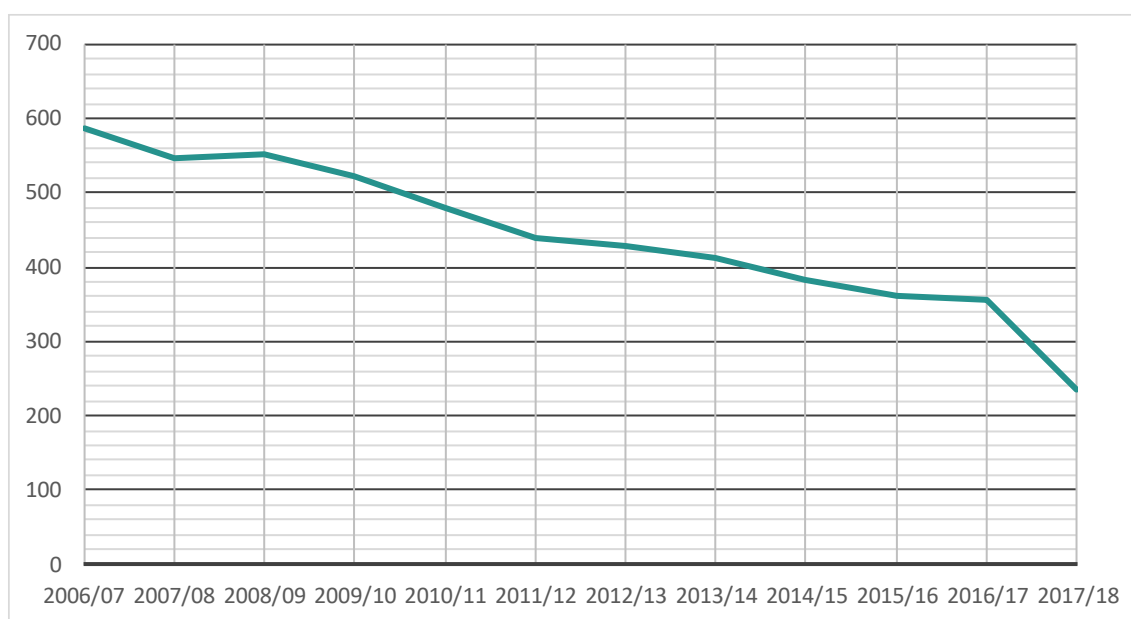
Wykres 22. Średnia wielkość oddziału klasy pierwszej szkoły podstawowej – gmina Kościan na tle podobnych JST

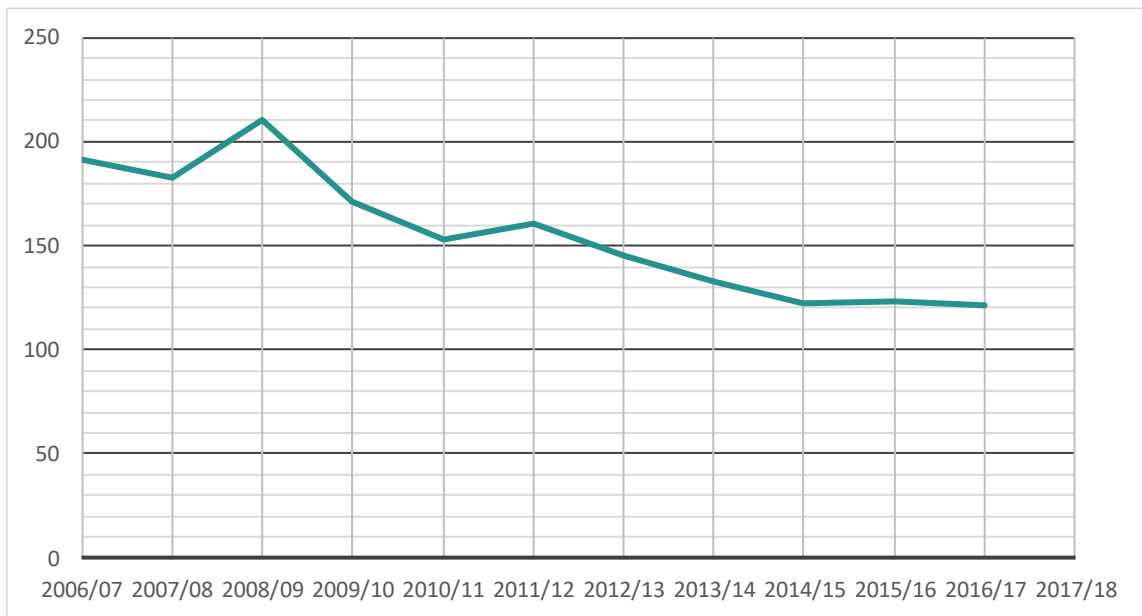
4.3. Gimnazja

Wykresy poniżej przedstawiają dane dotyczące gimnazjów, analogiczne jak te opisane dla szkół podstawowych. Dane te mają dziś wartość raczej tylko historyczną, warto jednak zwrócić uwagę, że gimnazja w gminie Kościan były stosunkowo duże (zob. wykres 27), ale oddziały gimnazjów były dość małe na tle podobnych samorządów (zob. wykres 32) i w ostatnich latach malały szybciej niż w innych gminach.

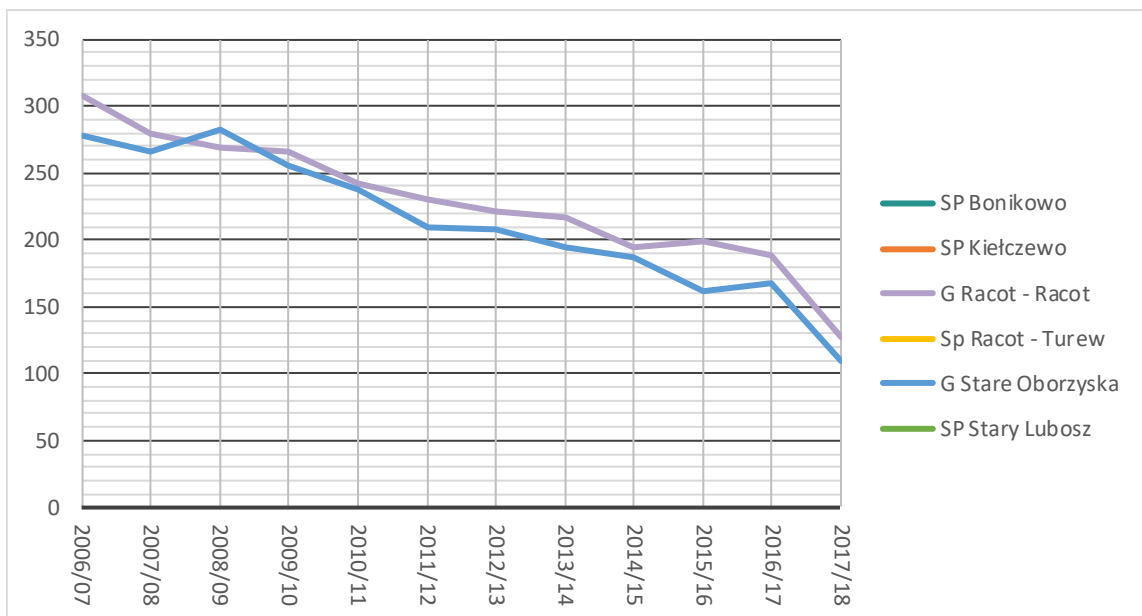
Wykres 23. Łączna liczba uczniów gimnazjów

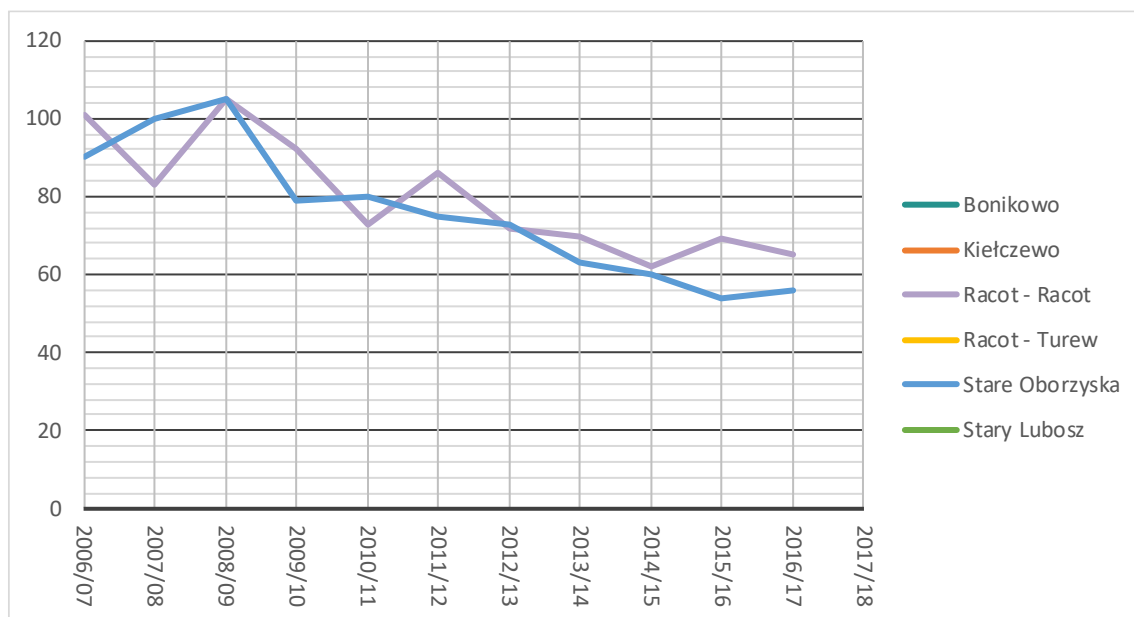
Wykres 24. Łączna liczba uczniów klas pierwszych gimnazjów

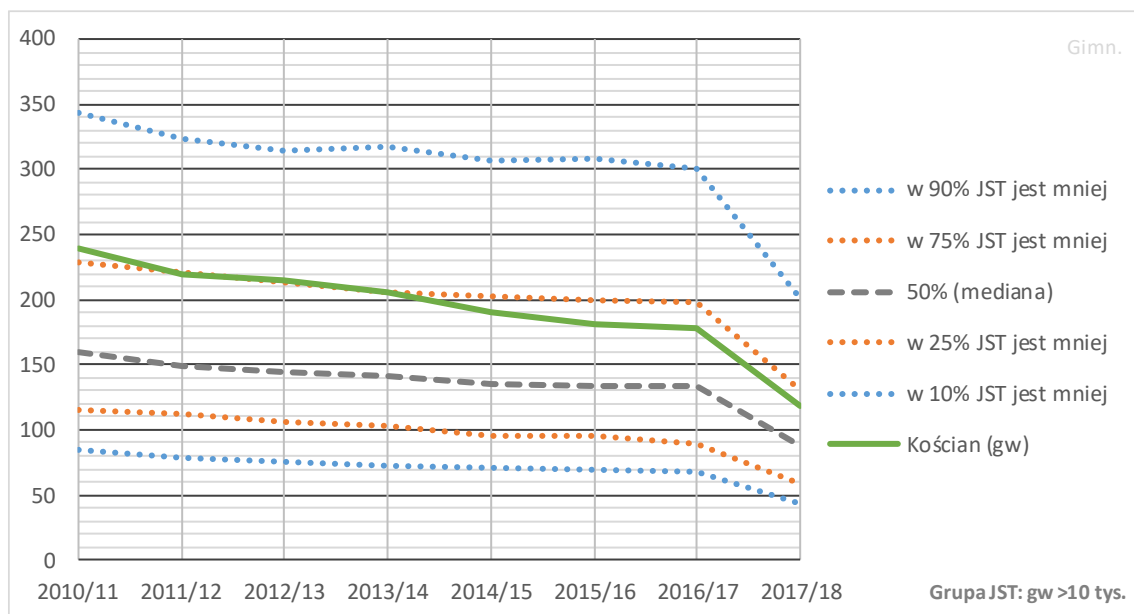
Wykres 25. Liczby uczniów poszczególnych gimnazjów

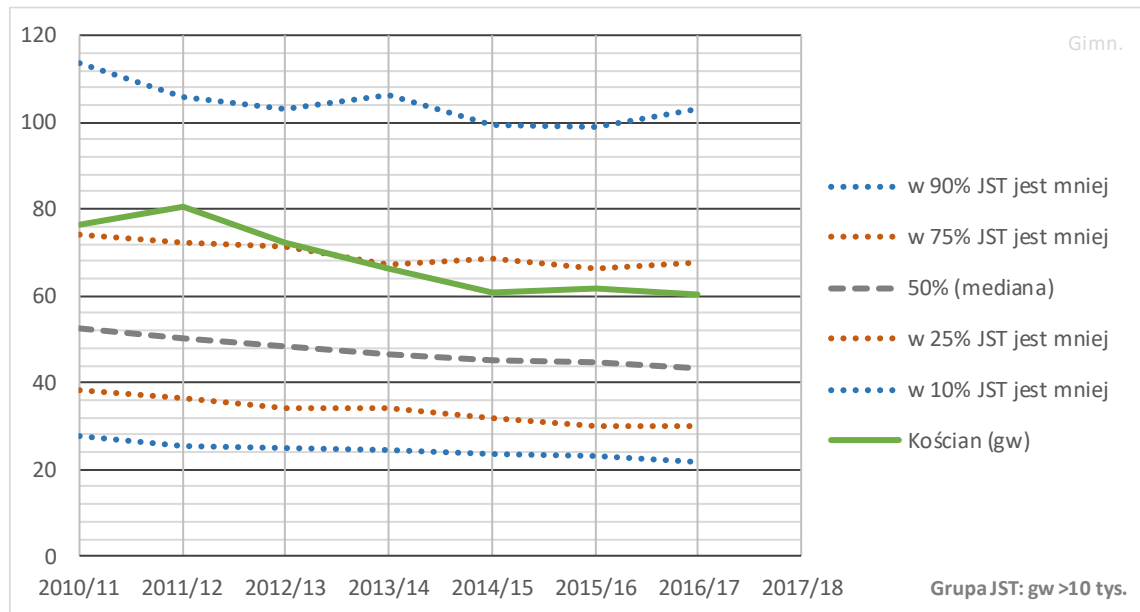
Wykres 26. Liczby uczniów klas pierwszych gimnazjów

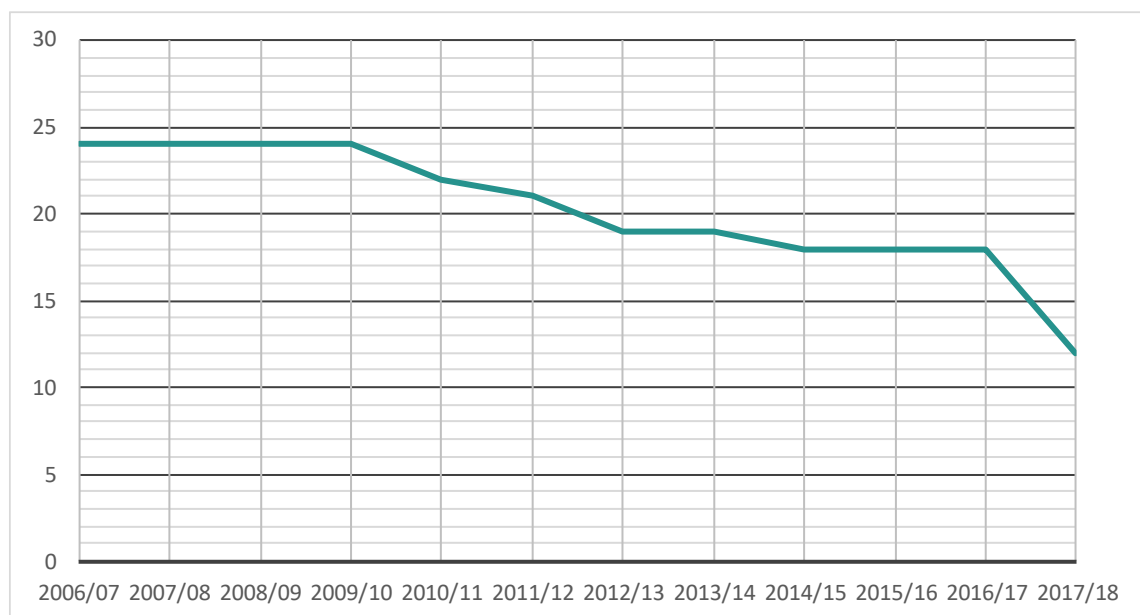
Wykres 27. Liczba gimnazjalistów przypadających na jedną szkołę – gmina Kościan na tle podobnych JST

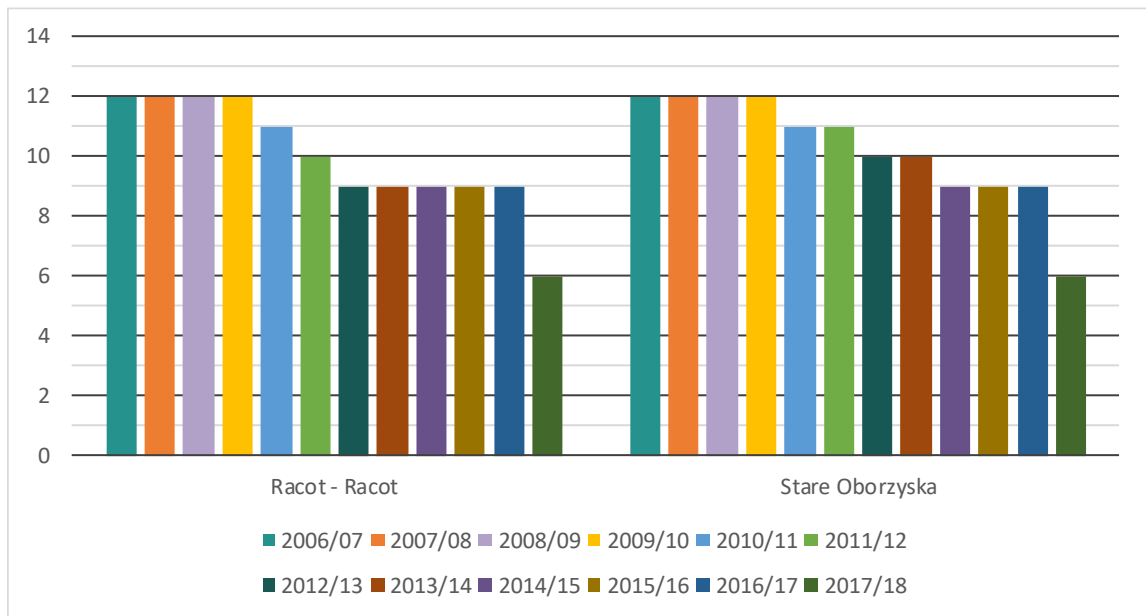
Wykres 28. Liczba uczniów klas pierwszych gimnazjów przypadających na jedną szkołę – gmina Kościan na tle podobnych JST

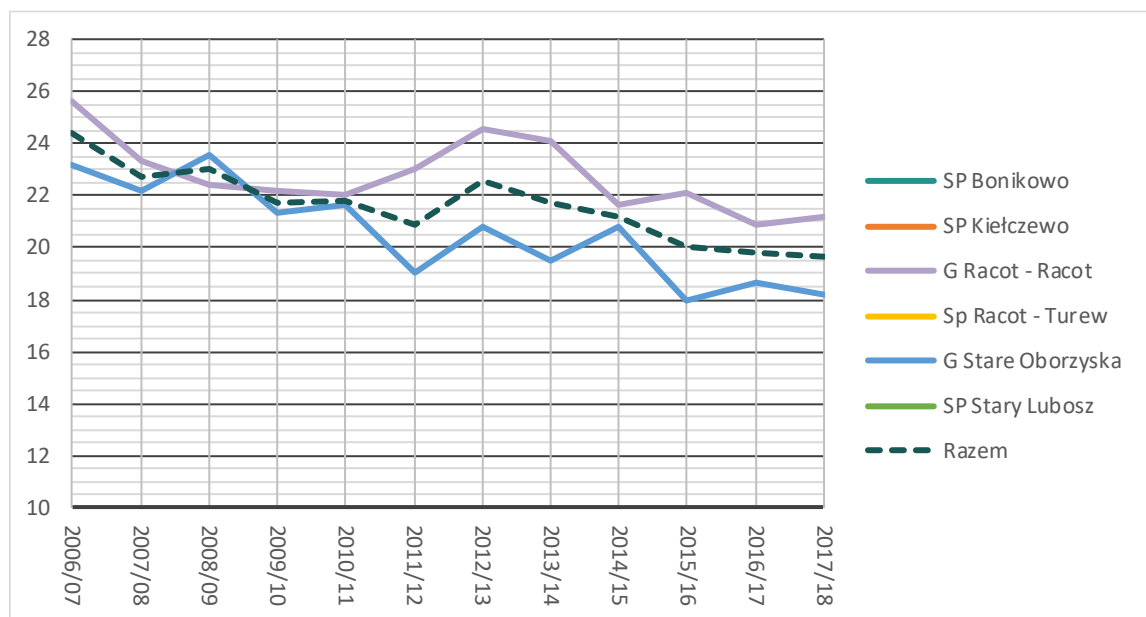
Wykres 29. Łączna liczba oddziałów gimnazjalnych

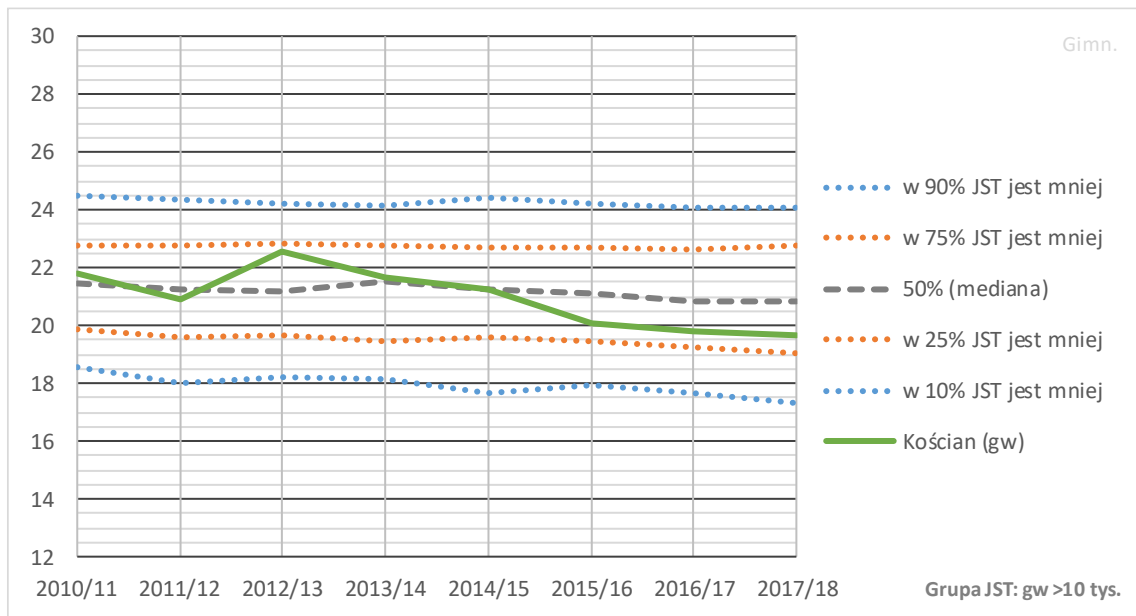
Wykres 30. Liczby oddziałów w poszczególnych gimnazjach

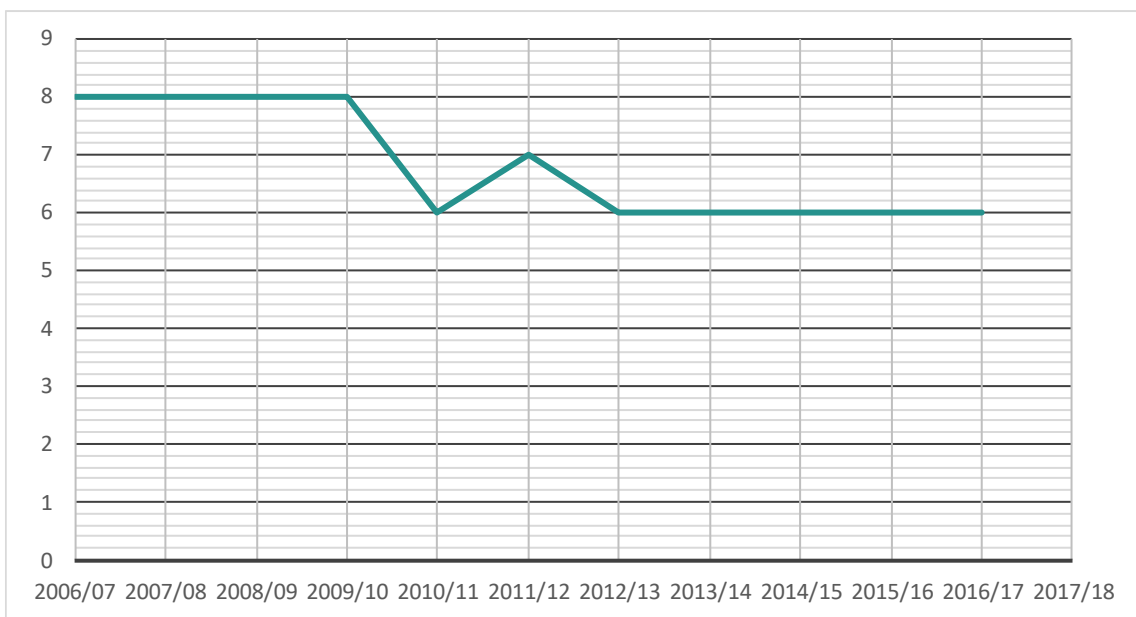
Wykres 31. Średnie wielkości oddziałów gimnazjalnych

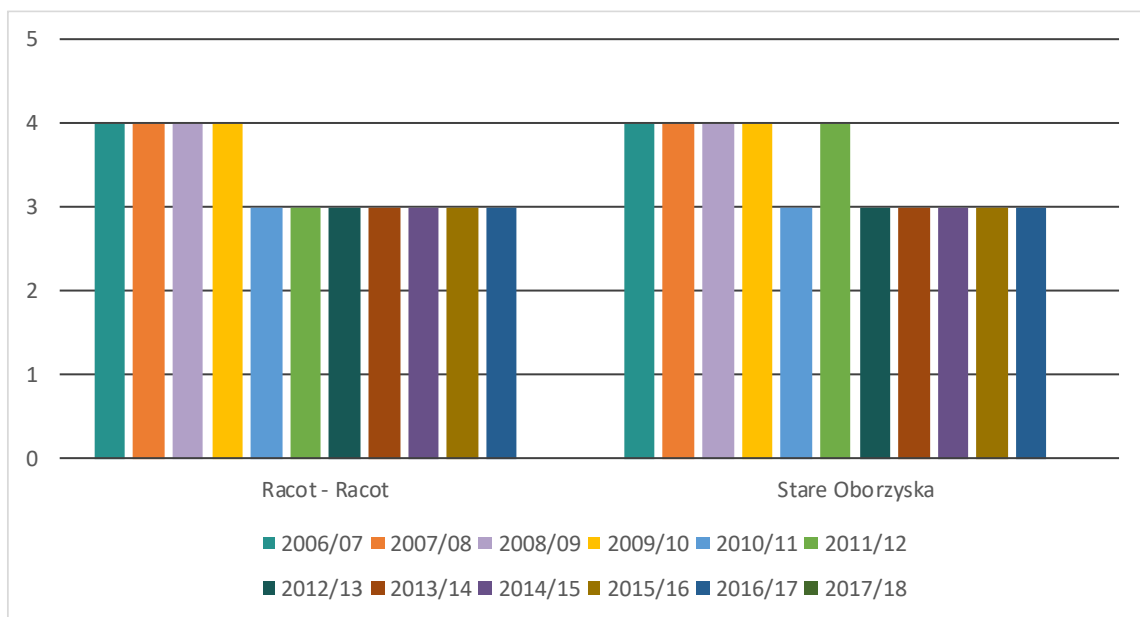
Wykres 32. Średnia wielkość oddziału gimnazjalnego – gmina Kościan na tle podobnych JST

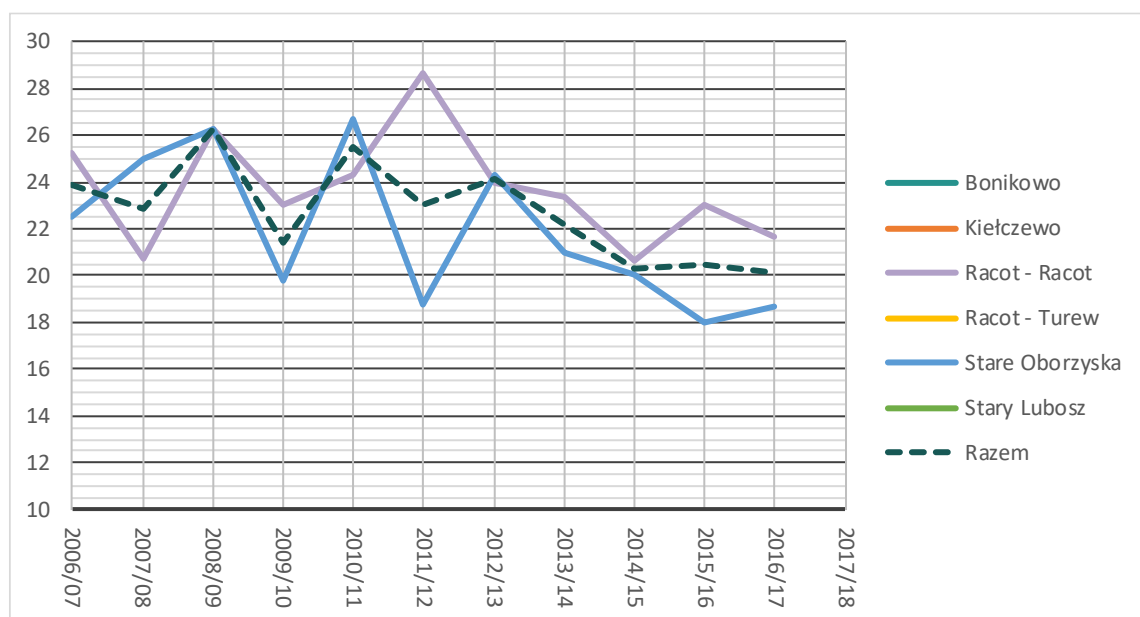
Wykres 33. Łączna liczba oddziałów klas pierwszych gimnazjów

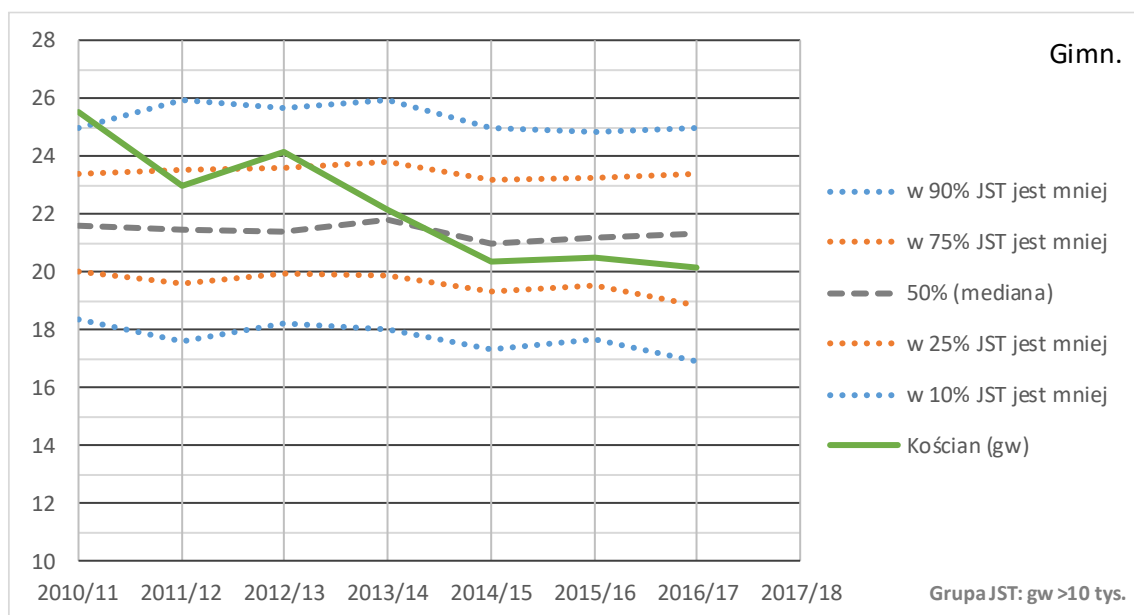
Wykres 34. Liczby oddziałów w poszczególnych gimnazjach

Wykres 35. Średnie wielkości oddziałów klas pierwszych gimnazjów

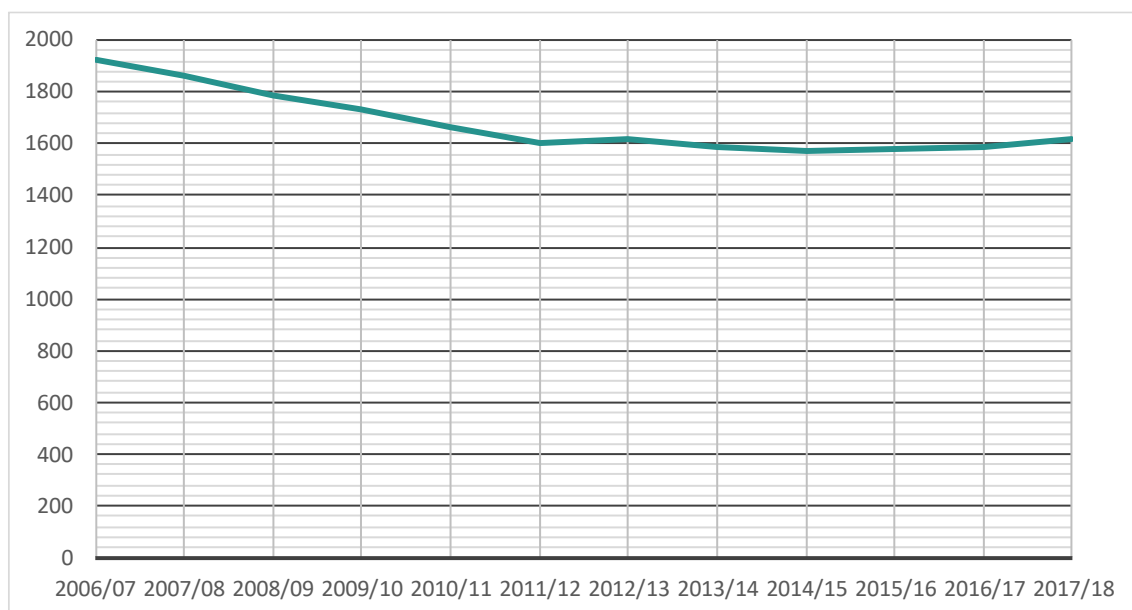
Wykres 36. Średnia wielkość oddziału klasy pierwszej gimnazjum – gmina Kościan na tle podobnych JST

4.4. Łączne liczby uczniów i wychowanków przedszkoli oraz oddziałów szkolnych i przedszkolnych

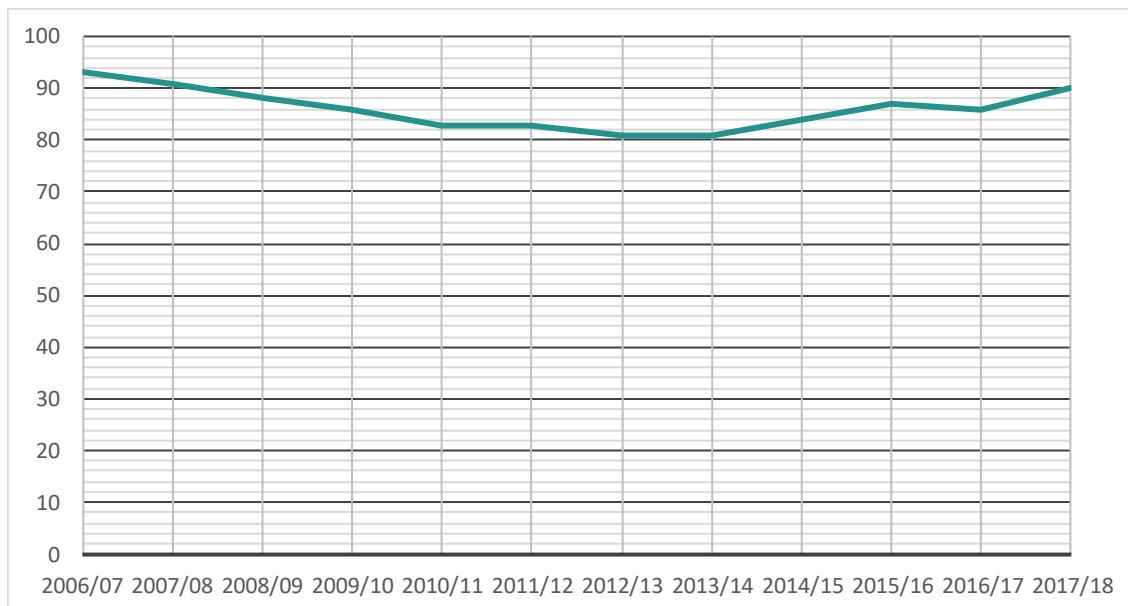
Łączna liczba uczniów w szkołach oraz wychowanków przedszkoli od roku 2011/12 podlega stosunkowo niewielkim zmianom i od wielu lat jest niemal niezmienna (zob. wykres 37).

Wykres 37. Łączna liczba uczniów i wychowanków przedszkoli

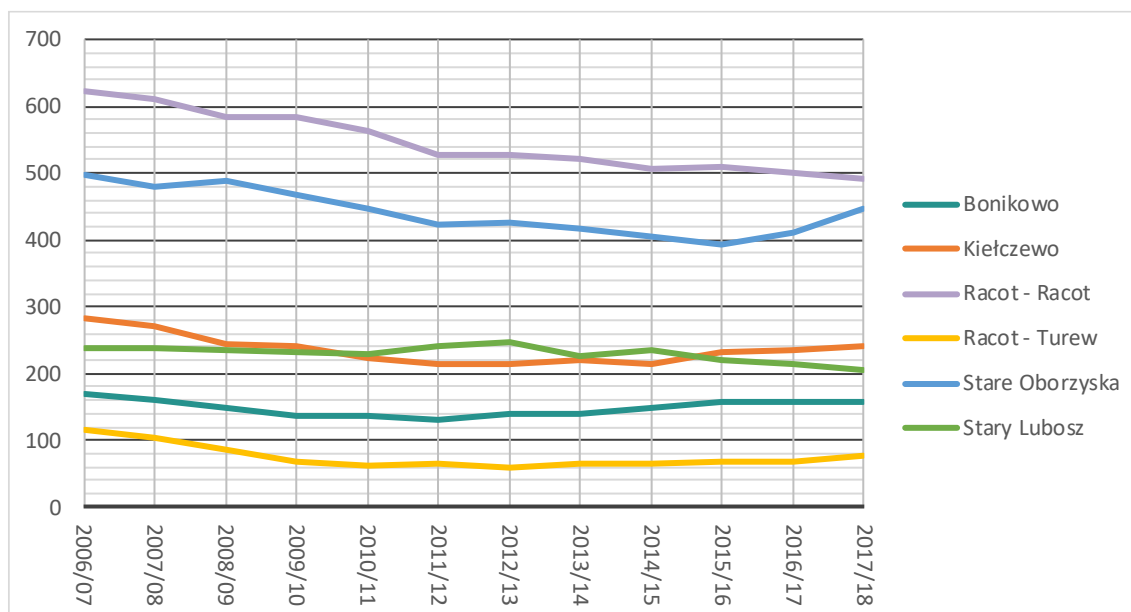
Jednocześnie jednak od roku 2014/15 występuje wyraźny trend wzrostu liczby oddziałów szkolnych i przedszkolnych (zob. wykres 38)

Wykres 38. Łączna liczba oddziałów szkolnych i przedszkolnych

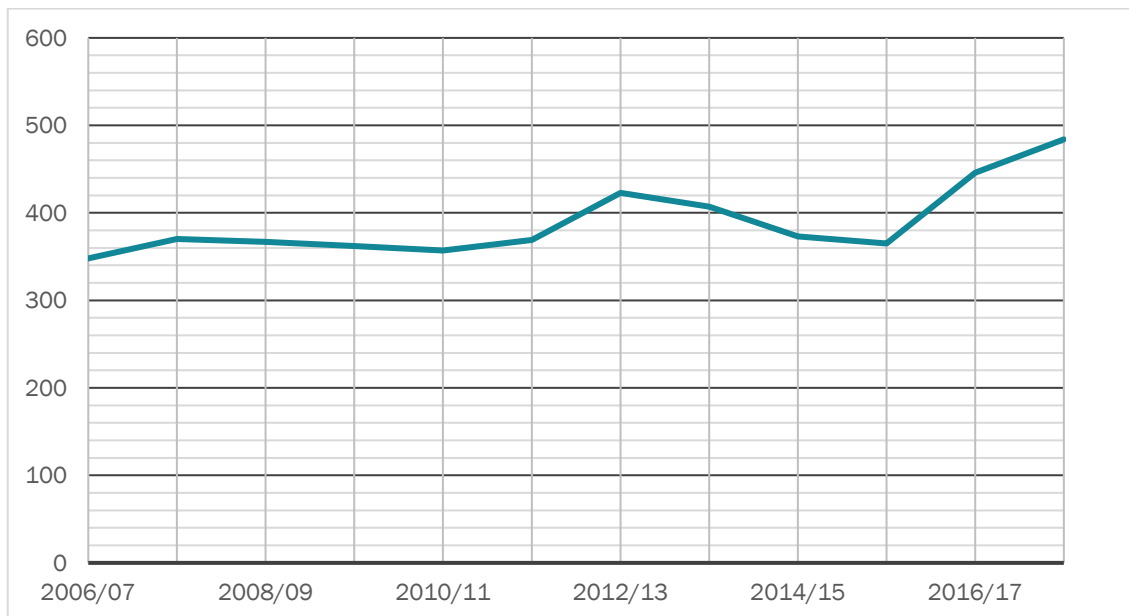
W ostatnich latach łączne liczby uczniów i wychowanków przedszkoli w poszczególnych jednostkach podlegały stosunkowo niewielkim zmianom (zob. wykres 39), z wyjątkiem placówki w Starych Oborzyskach, za sprawą dużego wzrostu liczby wychowanków przedszkola, co wynikało zapewne z udostępnienia przepięknego nowego budynku przedszkolnego.

Wykres 39. Liczby uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w poszczególnych obiektach szkolnych

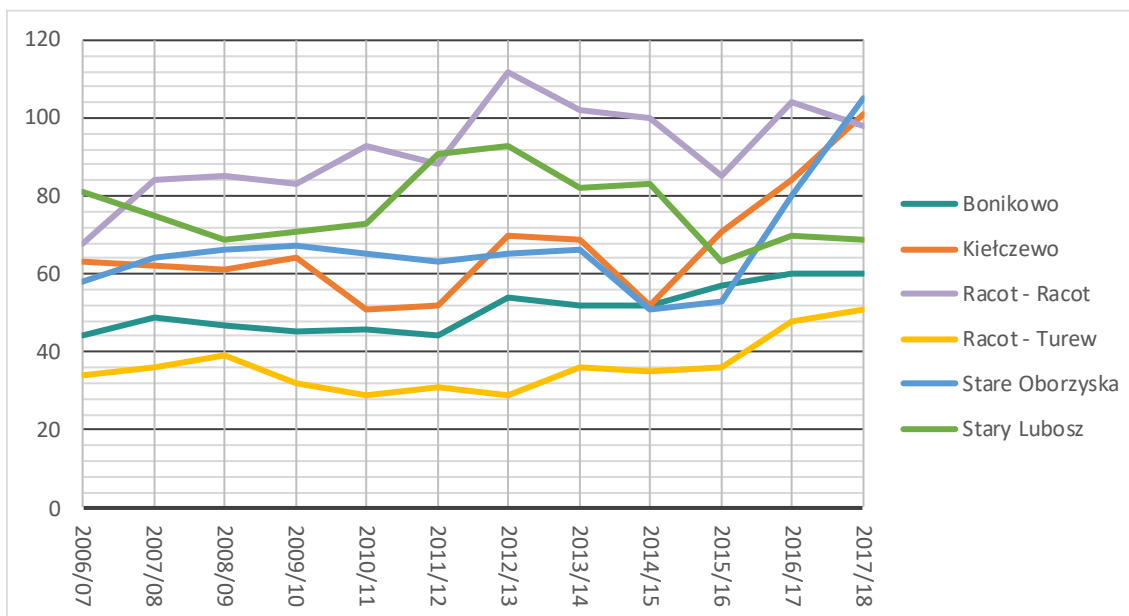

Ostatnio liczba wychowanków przedszkoli wzrosła w całej gminie (zob. wykresy 40), przy czym największy wzrost liczby przedszkolaków wystąpił w Starych Oborzyskach i w Kiełczewie (zob. wykres 41).

Wykres 40. Łączna liczba wychowanków przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych

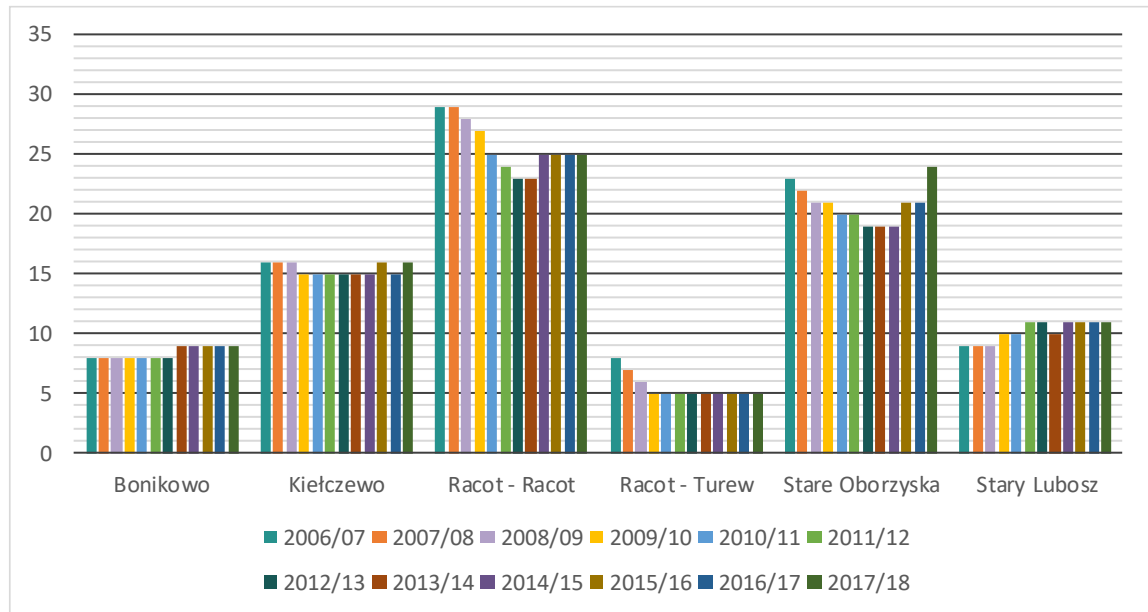

Wykres 41. Liczby wychowanków przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych

W roku 2017/18 najwięcej oddziałów szkolnych i przedszkolnych było w Racocie i Starych Oborzyskach, przy czym w Racocie liczba oddziałów jest mniejsza niż przed laty (np. w roku 2006/07), natomiast w Starych Oborzyskach osiągnęła rekordowy poziom.

Wykres 42. Liczby oddziałów szkolnych i przedszkolnych w poszczególnych miejscowościach

5. Uczniowie i oddziały w roku szkolnym 2018/19

Poniżej przedstawiamy informacje o organizacji jednostek oświatowych w gminie Kościan w roku szkolnym 2018/19. Dane do poniższych zestawień pochodzą z arkuszy organizacyjnych szkół,.

5.1. Liczby uczniów

We wrześniu 2018 r w szkołach gminy Kościan było łącznie 1164 uczniów w 68 oddziałach.

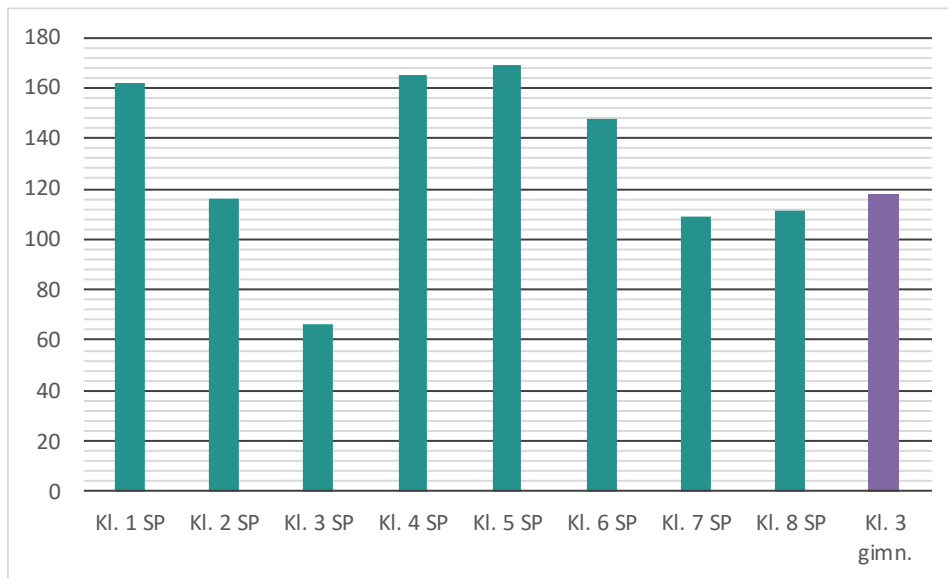
Zdecydowanie największymi szkołami są szkoły w Racocie i w Starych Oborzyskach. Pozostałe szkoły mają zwykle po jednym oddziale na poziomie jednej klasy. Tylko szkoła w Starym Luboszu ma po dwa oddziały klas czwartej i piątej (naukę w tych klasach rozpoczynają jednocześnie 6- i 7-latki, stąd zwiększone liczby uczniów w klasach i konieczność rozdzielenia ich na dwa oddziały na poziomie jednej klasy). W Turwi natomiast nie ma oddziału klasy trzeciej – która rozpoczynała naukę w roku 2016/17, gdy do szkół poszły jedynie te dzieci, które rok wcześniej nie rozpoczęły nauki jako sześciolatki.

Szczególną uwagę zwraca bardzo zmienna liczba uczniów w poszczególnych klasach szkoły w Kiełczewie, w której rok temu z powodu braku chętnych nie udało się otworzyć oddziału klasy pierwszej i w której obecnie w klasie pierwszej jest aż 25 uczniów.

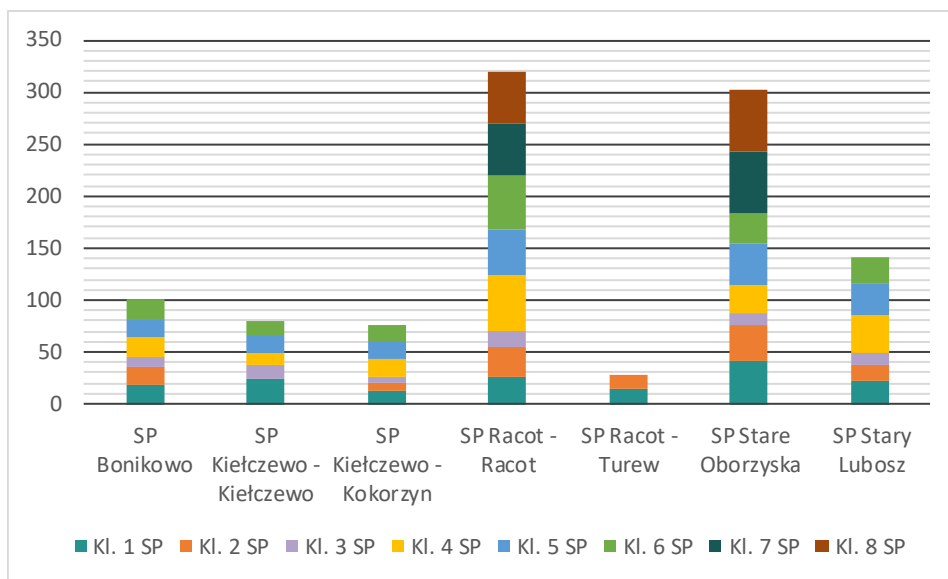
Tabela 2. Liczby uczniów w poszczególnych szkołach

Szkoła	Kl. 1 SP	Kl. 2 SP	Kl. 3 SP	Kl. 4 SP	Kl. 5 SP	Kl. 6 SP	Kl. 7 SP	Kl. 8 SP	Kl. 3 gimn.	Razem
SP Bonikowo	19	16	10	19	18	18				100
SP Kiełczewo - Kiełczewo	25		13	11	18	13				80
SP Kiełczewo - Kokorzyn	12	9	6	17	17	14				75
SP Racot - Racot	26	29	15	53	45	51	50	51	64	384
SP Racot - Turew	15	13								28
SP Stare Oborzyska	42	34	11	28	40	28	59	60	54	356
SP Stary Lubosz	23	15	11	37	31	24				141
Razem	162	116	66	165	169	148	109	111	118	1 164

Wykres 43. Łączne liczby uczniów na poziomach poszczególnych klas

Wykres 44. Liczby uczniów w poszczególnych szkołach podstawowych

Wykres 45. Liczby uczniów w poszczególnych szkołach podstawowych w podziale na klasy

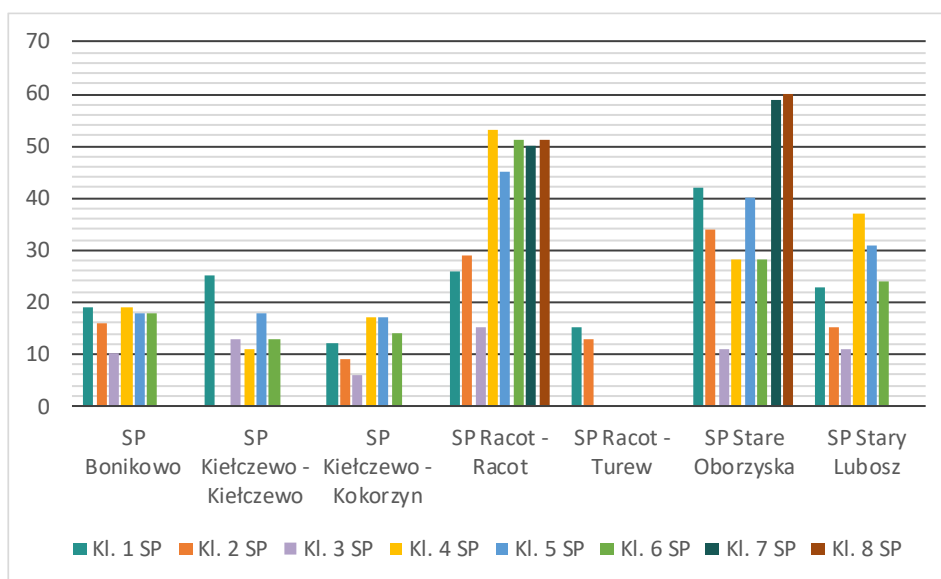
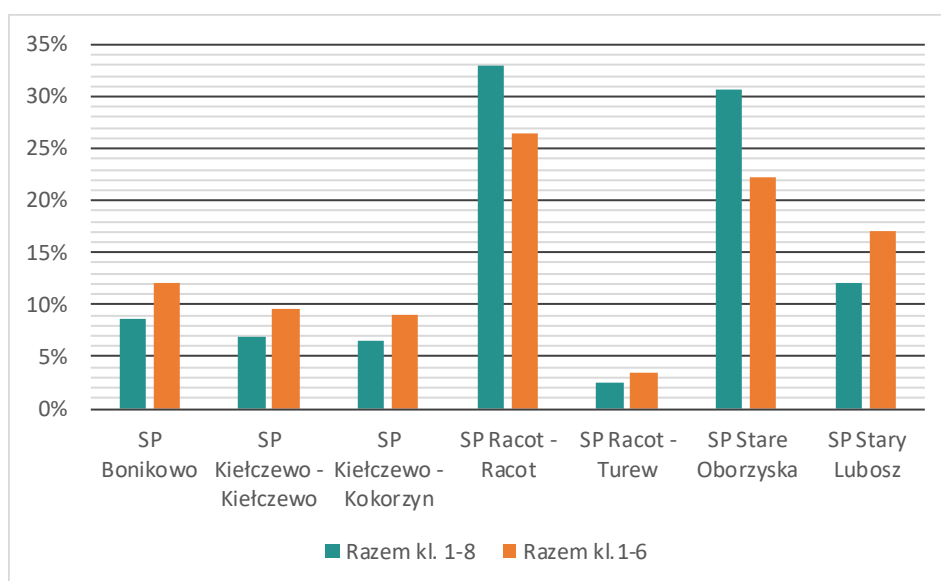

Tabela 3. Udziały poszczególnych szkół podstawowych w ogólnej liczbie uczniów szkół podstawowych

Szkoła	Kl. 1 SP	Kl. 2 SP	Kl. 3 SP	Kl. 4 SP	Kl. 5 SP	Kl. 6 SP	Kl. 7 SP	Kl. 8 SP	Razem kl. 1-8	Razem kl.1-6
SP Bonikowo	11,7%	13,8%	15,2%	11,5%	10,7%	12,2%	0,0%	0,0%	8,6%	12,1%
SP Kiełczewo - Kiełczewo	15,4%	0,0%	19,7%	6,7%	10,7%	8,8%	0,0%	0,0%	6,9%	9,7%
SP Kiełczewo - Kokorzyn	7,4%	7,8%	9,1%	10,3%	10,1%	9,5%	0,0%	0,0%	6,4%	9,1%
SP Racot - Racot	16,0%	25,0%	22,7%	32,1%	26,6%	34,5%	45,9%	45,9%	33,0%	26,5%
SP Racot - Turew	9,3%	11,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,4%	3,4%
SP Stare Oborzyska	25,9%	29,3%	16,7%	17,0%	23,7%	18,9%	54,1%	54,1%	30,6%	22,2%
SP Stary Lubosz	14,2%	12,9%	16,7%	22,4%	18,3%	16,2%	0,0%	0,0%	12,1%	17,1%
Razem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Wykres 46. Udziały poszczególnych szkół podstawowych w ogólnej liczbie uczniów szkół podstawowych

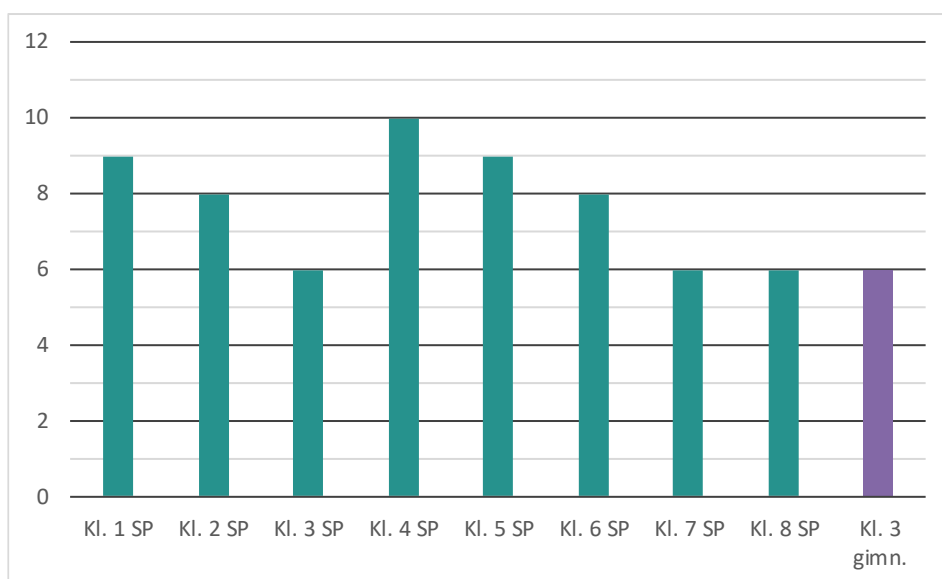

5.2. Liczby i wielkości oddziałów

Tabela 4. Liczby oddziałów w poszczególnych szkołach

Szkoła	Kl. 1 SP	Kl. 2 SP	Kl. 3 SP	Kl. 4 SP	Kl. 5 SP	Kl. 6 SP	Kl. 7 SP	Kl. 8 SP	Kl. 3 gimn.	Razem
SP Bonikowo	1	1	1	1	1	1				6
SP Kiełczewo - Kiełczewo	1		1	1	1	1				5
SP Kiełczewo - Kokorzyn	1	1	1	1	1	1				6
SP Racot - Racot	2	2	1	3	2	2	3	3	3	21
SP Racot - Turew	1	1								2
SP Stare Oborzyska	2	2	1	2	2	2	3	3	3	20
SP Stary Lubosz	1	1	1	2	2	1				8
Razem	9	8	6	10	9	8	6	6	6	68

Wykres 47. Liczby oddziałów na poziomach poszczególnych klas

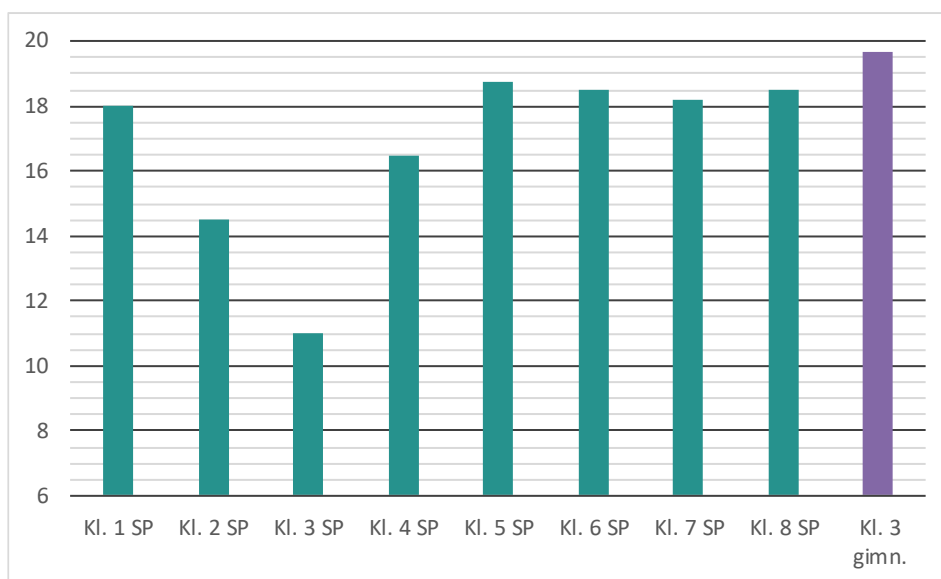
Wykres 48. Średnie wielkości oddziałów w poszczególnych szkołach

Szkoła	Kl. 1 SP	Kl. 2 SP	Kl. 3 SP	Kl. 4 SP	Kl. 5 SP	Kl. 6 SP	Kl. 7 SP	Kl. 8 SP	Kl. 3 gimn.	Razem
SP Bonikowo	19,0	16,0	10,0	19,0	18,0	18,0				16,7
SP Kiełczewo - Kiełczewo	25,0		13,0	11,0	18,0	13,0				16,0
SP Kiełczewo - Kokorzyn	12,0	9,0	6,0	17,0	17,0	14,0				12,5
SP Racot - Racot	13,0	14,5	15,0	17,7	22,5	25,5	16,7	17,0	21,3	18,3
SP Racot - Turew	15,0	13,0								14,0
SP Stare Oborzyska	21,0	17,0	11,0	14,0	20,0	14,0	19,7	20,0	18,0	17,8
SP Stary Lubosz	23,0	15,0	11,0	18,5	15,5	24,0				17,6
Razem	18,0	14,5	11,0	16,5	18,8	18,5	18,2	18,5	19,7	17,1

Wykres 49. Średnie wielkości oddziałów w poszczególnych szkołach

Wykres 50. Średnie wielkości oddziałów na poziomach poszczególnych klas

6. Sieć obiektów szkolnych

6.1. Uczniowie a obwody szkół podstawowych w roku szkolnym 2017/18

Granice obwodów szkół prowadzonych przez gminę Kościan w kilku wypadkach przenikają się z granicami administracyjnymi gminy. I tak do obwodów szkół w Bonikowie i Starych Oborzyskach należą miejscowości z gminy Czempień (Roszkowo i Betkowo), z kolei (położone w gminie wiejskiej Kościan) Sierakowo, Pelikan, Czarkowo, Naclaw i Nielegowo należą do obwodów szkół miejskich, a uczniowie z Widziszewa uczą się na terenie gminy Śmigiel.

Drugą charakterystyczną cechą organizacji obwodów szkół w gminie Kościan jest to, że w szkołach w Bonikowie, Kiełczewie, Kokorzynie i Starym Luboszu nie ma obecnie klas siódmych i ósmych, choć formalnie rzecz biorąc są to szkoły ośmioklasowe. Na podstawie przepisów wprowadzających reformę oświaty⁵ uczniowie, którzy ukończyli klasy szóste w tych szkołach, przenieszeni są do szkół w Racocie (ze Starego Lubosza) i w Starych Oborzyskach (z Bonikowa, Kiełczewa i Kokorzyna). Mamy więc w pewnym sensie do czynienia z utrzymaniem sytuacji sprzed reformy – szkoły w Racocie i Starych Oborzyskach pełnią funkcję szkół zbiorczych dla uczniów klas siódmych i ósmych, można więc o nich mówić jako quasi-gimnazjach.

Takie rozwiązanie ma w warunkach gminy Kościan wiele zalet (będziemy o tym pisać w dalszych częściach opracowania). Trzeba jednak pamiętać, że z perspektywy obowiązujących przepisów jest to rozwiązanie tymczasowe – po roku 2023/24 nie będzie już możliwości administracyjnego przenoszenia całych oddziałów do innych szkół.

Zamieszczone poniżej zestawienia przedstawiają informacje⁶ o funkcjonowaniu obwodów w roku 2017/18 w zakresie klas 1-6. Przy czym formalnie wspólny obwód szkół w Kiełczewie i Kokorzynie podzieliliśmy, opierając się na danych o miejscach zamieszkania uczniów tych szkół, na odrębne części. Do nieformalnego obwodu szkoły w Kiełczewie zaliczyliśmy Kiełczewo i Kurzą Górę, a do obwodu szkoły w Kokorzynie – Kokorzyn, Kobylniki, Krzan, Ponin i Szczodrowo.

⁵ Art. 205 ust. 10 pkt. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe pozwala zrezygnować z organizowania oddziału danej klasy i wyznaczyć miejsce realizacji obowiązku szkolnego w innej szkole. Gmina ma takie uprawnienie do roku szkolnego 2023/24.

⁶ W wypadkach niespójności między przekazanymi przez poszczególne szkoły danymi o liczbach uczęszczających do nich uczniów i obwodach, w których mieszkają ci uczniowie a danymi o miejscach realizacji obowiązku szkolnego przez uczniów zamieszkałych w ich obwodach, jako podstawę analiz przyjęliśmy głównie dane o uczniach uczęszczających do poszczególnych szkół. Wyjątkiem są dane ze szkoły w Starym Luboszu, w których liczba wykazanych uczniów bardzo mocno odbiega od danych SIO – w tym wypadku jako podstawę przyjęliśmy informacje o miejscach realizacji obowiązku szkolnego przez uczniów zamieszkałych w obwodzie tej szkoły.

Tabela 5 dla każdej szkoły z osobna przedstawia informacje o liczbach uczniów w poszczególnych klasach w podziale na:

- uczniów, którzy mieszkają w obwodzie danej szkoły – wiersz *macierzysty*;
- uczniów, którzy mieszkają w obwodach innych szkół prowadzonej przez gminę wiejska Kościan – wiersz *inny w gminie*;
- uczniach, którzy mieszkają w obwodach szkół prowadzonych przez inne gminy.–wiersz *poza gminą*.

Tabela 6 zawiera łączne liczby uczniów mieszkających w obwodach szkół macierzystych oraz pochodzących z obwodów innych szkół prowadzonych przez gminę i spoza gminy. Tabele 7 i 8 przedstawiają te same informacje w układzie procentowym.

Tabela 5. Uczniowie klas 1-6 poszczególnych szkół podstawowych w podziale na obwody miejsca zamieszkania (rok 2017/18)

	Kl. 1	Kl. 2	Kl. 3	Kl. 4	Kl. 5	Kl. 6	Kl. 1-6
SP Bonikowo	18	9	21	19	18	13	98
macierzysty	16	8	20	17	17	12	90
inny w gminie	2	1	1	2		1	7
poza gminą					1		1
SP Kieczewo - Kieczewo		13	11	18	13	11	66
macierzysty		8	9	15	10	9	51
inny w gminie					1		1
poza gminą		5	2	3	2	2	14
SP Kieczewo - Kokorzyn	9	7	18	18	14	10	76
macierzysty	9	7	18	16	14	10	74
poza gminą				2			2
SP Racot - Racot	31	16	43	47	45	29	211
macierzysty	31	16	43	47	45	29	211
inny w gminie							0
SP Racot - Turew	14		10				24
macierzysty	14		10				24
poza gminą							0
SP Stare Oborzyska	33	11	27	39	27	28	165
macierzysty	29	11	26	38	26	28	158
inny w gminie	3						3
poza gminą	1		1	1	1		4
SP Stary Lubosz	15	11	37	30	25	18	136
macierzysty	15	11	37	30	25	18	136
Razem	120	67	167	171	142	109	776

Tabela 6. Uczniowie klas 1-6 wszystkich szkół podstawowych w podziale na obwody miejsca zamieszkania (rok 2017/18)

	Kl. 1	Kl. 2	Kl. 3	Kl. 4	Kl. 5	Kl. 6	Kl. 1-6
macierzysty	114	61	163	163	137	106	744
inny w gminie	5	1	1	2	1	1	11
poza gminą	1	5	3	6	4	2	21
Suma końcowa	120	67	167	171	142	109	776

Tabela 7. Uczniowie klas 1-6 poszczególnych szkół podstawowych w podziale na obwody miejsca zamieszkania – w ujęciu procentowym (rok 2017/18)

	Kl. 1	Kl. 2	Kl. 3	Kl. 4	Kl. 5	Kl. 6	Kl. 1-6
SP Bonikowo							
macierzysty	88,9%	88,9%	95,2%	89,5%	94,4%	92,3%	91,8%
inny w gminie	11,1%	11,1%	4,8%	10,5%	0,0%	7,7%	7,1%
poza gminą	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	5,6%	0,0%	1,0%
SP Kiełczewo - Kiełczewo							
macierzysty		61,5%	81,8%	83,3%	76,9%	81,8%	77,3%
inny w gminie		0,0%	0,0%	0,0%	7,7%	0,0%	1,5%
poza gminą		38,5%	18,2%	16,7%	15,4%	18,2%	21,2%
SP Kiełczewo - Kokorzyn							
macierzysty	100,0%	100,0%	100,0%	88,9%	100,0%	100,0%	97,4%
poza gminą	0,0%	0,0%	0,0%	11,1%	0,0%	0,0%	2,6%
SP Racot - Racot							
macierzysty	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
inny w gminie	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
SP Racot - Turew							
macierzysty	100,0%		100,0%				100,0%
poza gminą	0,0%		0,0%				0,0%
SP Stare Oborzyska							
macierzysty	87,9%	100,0%	96,3%	97,4%	96,3%	100,0%	95,8%
inny w gminie	9,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,8%
poza gminą	3,0%	0,0%	3,7%	2,6%	3,7%	0,0%	2,4%
SP Stary Lubosz							
macierzysty	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 8. Uczniowie klas 1-6 wszystkich szkół podstawowych w podziale na obwody miejsca zamieszkania w ujęciu procentowym (rok 2017/18)

	Kl. 1	Kl. 2	Kl. 3	Kl. 4	Kl. 5	Kl. 6	Kl. 1-6
macierzysty	95,00%	91,04%	97,60%	95,32%	96,48%	97,25%	95,88%
inny w gminie	4,17%	1,49%	0,60%	1,17%	0,70%	0,92%	1,42%
poza gminą	0,83%	7,46%	1,80%	3,51%	2,82%	1,83%	2,71%
Razem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Z zestawień wynika, że:

- Liczba uczniów z obwodów szkół prowadzonych przez inne gminy jest nieduża – 21, czyli 2,7% całości.
- Wewnętrzne migracje oświatowe (czyli ruch uczniów między obwodami szkół) na terenie gminy Kościan mają marginalne znaczenie. Tylko 11 uczniów (niespełna 1,5%) uczy w obwodach szkół innych niż macierzyste.

Ograniczeniu wewnętrznych migracji oświatowych sprzyja rzecz jasna fakt, że w warunkach gminy wiejskiej rodzice, którzy chcą posłać dziecko do szkoły innej niż macierzysta, muszą zorganizować jego dowożenie we własnym zakresie. Niemniej wydaje się, że podział gminy na obwody jest optymalny przy obecnej sieci szkół.

Kolejne tabele przedstawiają liczby uczniów zamieszkałych na terenach obwodów poszczególnych szkół w podziale na miejsca, w których realizują oni obowiązek szkolny. Tabela 9 dla obwodu każdej szkoły z osobna przedstawia informacje o liczbach dzieci, które uczęszczają:

- do szkoły, na terenie której mieszkają – wiersz *macierzysta*;
- do innej szkoły na terenie gminy – wiersz *inna w gminie*;

- do szkoły ogólnodostępnej poza terenem gminy – wiersz *poza gminą*;
- do szkoły specjalnej – wiersz *szkoła specjalna*⁷.

Następne tabele zawierają dane zbiorcze i w układzie procentowym.

Tabela 9. Uczniowie klas 1-6 zamieszkali w obwodach poszczególnych szkół podstawowych wg miejsca realizacji obowiązku szkolnego (rok 2017/18)

	Kl. 1	Kl. 2	Kl. 3	Kl. 4	Kl. 5	Kl. 6	Kl. 1-6
SP Bonikowo	19	11	24	18	18	15	105
macierzysta	16	8	20	17	17	12	90
inna w gminie						1	1
poza gminą	3	3	3	1	1	2	13
szkoła specjalna			1				1
SP Kiełczewo - Kiełczewo	15	17	33	32	25	20	142
macierzysta		8	9	15	10	9	51
inna w gminie	5	1	1	2		1	10
poza gminą	10	8	23	15	15	10	81
szkoła specjalna							0
SP Kiełczewo - Kokorzyn	10	8	20	17	21	11	87
macierzysta	9	7	18	16	14	10	74
inna w gminie							0
poza gminą	1	1	2		6	1	11
szkoła specjalna				1	1		2
SP Racot - Racot	32	16	44	49	48	30	219
macierzysta	31	16	43	47	45	29	211
inna w gminie							0
poza gminą	1		1	1	2	1	6
szkoła specjalna				1	1		2
SP Racot - Turew	14		10				24
macierzysta	14		10				24
inna w gminie							0
poza gminą							0
szkoła specjalna							0
SP Stare Oborzyska	29	15	32	43	36	33	188
macierzysta	29	11	26	38	26	28	158
inna w gminie							0
poza gminą		4	6	5	10	5	30
szkoła specjalna							0
SP Stary Lubosz	17	11	42	34	30	19	153
macierzysta	15	11	37	30	25	18	136
inna w gminie							0
poza gminą	2		5	4	5	1	17
szkoła specjalna							0
Razem	136	78	205	193	178	128	918

Tabela 10. Uczniowie klas 1-6 zamieszkali w obwodach szkół prowadzonych przez gminę Kościan wg miejsca realizacji obowiązku szkolnego (rok 2017/18)

	Kl. 1	Kl. 2	Kl. 3	Kl. 4	Kl. 5	Kl. 6	Kl. 1-6
macierzysta	114	61	163	163	137	106	744
inna w gminie	5	1	1	2		2	11
poza gminą	17	16	40	26	39	20	158
szkoła specjalna			1	2	2		5
Razem	136	78	205	193	178	128	918

⁷ W specjalnych sprawozdaniach, które posłużyły do sporządzenia zestawień znajdujących się w niniejszym podrozdziale, szkoły nie wykazały żadnych uczniów realizujących obowiązek szkolny poza szkołą lub nie realizujących obowiązku szkolnego.

Tabela 11. Uczniowie klas 1-6 zamieszkali w obwodach poszczególnych szkół podstawowych wg miejsca realizacji obowiązku szkolnego w ujęciu procentowym (rok 2017/18)

	Kl. 1	Kl. 2	Kl. 3	Kl. 4	Kl. 5	Kl. 6	Kl. 1-6
SP Bonikowo							
macierzysta	84,2%	72,7%	83,3%	94,4%	94,4%	80,0%	85,7%
inna w gminie	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	6,7%	1,0%
poza gminą	15,8%	27,3%	12,5%	5,6%	5,6%	13,3%	12,4%
szkoła specjalna	0,0%	0,0%	4,2%	0,0%	0,0%	0,0%	1,0%
SP Kietczewo - Kietczewo							
macierzysta	0,0%	47,1%	27,3%	46,9%	40,0%	45,0%	35,9%
inna w gminie	33,3%	5,9%	3,0%	6,3%	0,0%	5,0%	7,0%
poza gminą	66,7%	47,1%	69,7%	46,9%	60,0%	50,0%	57,0%
szkoła specjalna	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
SP Kietczewo - Kokorzyn							
macierzysta	90,0%	87,5%	90,0%	94,1%	66,7%	90,9%	85,1%
inna w gminie	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
poza gminą	10,0%	12,5%	10,0%	0,0%	28,6%	9,1%	12,6%
szkoła specjalna	0,0%	0,0%	0,0%	5,9%	4,8%	0,0%	2,3%
SP Racot - Racot							
macierzysta	96,9%	100,0%	97,7%	95,9%	93,8%	96,7%	96,3%
inna w gminie	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
poza gminą	3,1%	0,0%	2,3%	2,0%	4,2%	3,3%	2,7%
szkoła specjalna	0,0%	0,0%	0,0%	2,0%	2,1%	0,0%	0,9%
SP Racot - Turew							
macierzysta	100,0%		100,0%				100,0%
inna w gminie	0,0%		0,0%				0,0%
poza gminą	0,0%		0,0%				0,0%
szkoła specjalna	0,0%		0,0%				0,0%
SP Stare Oborzyska							
macierzysta	100,0%	73,3%	81,3%	88,4%	72,2%	84,8%	84,0%
inna w gminie	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
poza gminą	0,0%	26,7%	18,8%	11,6%	27,8%	15,2%	16,0%
szkoła specjalna	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
SP Stary Lubosz							
macierzysta	88,2%	100,0%	88,1%	88,2%	83,3%	94,7%	88,9%
inna w gminie	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
poza gminą	11,8%	0,0%	11,9%	11,8%	16,7%	5,3%	11,1%
szkoła specjalna	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Tabela 12. Uczniowie klas 1-6 zamieszkali w obwodach szkół prowadzonych przez gminę Kościan wg miejsca realizacji obowiązku szkolnego w ujęciu procentowym (rok 2017/18)

	Kl. 1	Kl. 2	Kl. 3	Kl. 4	Kl. 5	Kl. 6	Kl. 1-6
macierzysta	83,8%	78,2%	79,5%	84,5%	77,0%	82,8%	81,0%
inna w gminie	3,7%	1,3%	0,5%	1,0%	0,0%	1,6%	1,2%
poza gminą	12,5%	20,5%	19,5%	13,5%	21,9%	15,6%	17,2%
szkoła specjalna	0,0%	0,0%	0,5%	1,0%	1,1%	0,0%	0,5%
razem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Jak wynika z tych tabel, 158 dzieci (czyli 17,2%) z obwodów szkół prowadzonych przez gminę, uczą się w klasach 1-6 szkół podstawowych na terenie innych gmin (głównie w mieście Kościan). Bilans międzygminnych migracji oświatowych jest więc dla gminy Kościan ujemny i w roku 2017/18 wynosił –137.

Na szczególną uwagę zasługuje sytuacja szkoły w Kietczewie. W roku szkolnym 2017/18 57% dzieci z klas 1-6 mieszkających w jej obwodzie uczyło się Kościanie. Przy czym na poziomie klasy pierwszej, której w tej szkole nie udało się zorganizować, było to 66,7% (pozostali pierwszoklasiści z obwodu poszli do szkół w Bonikowie i Starych Oborzyskach), a na poziomach klas 2-6 – 55,9%. W bieżącym

roku szkolnym, gdy udało się w klasie pierwszej zorganizować oddział liczący aż 25 uczniów, mamy do czynienia z drastyczną zmianą, lecz trudno powiedzieć, czy jest zapowiedź trwałego trendu.

6.2. Liczby oddziałów szkolnych a baza lokalowa

Do kalkulacji liczb oddziałów, które mogą na jednej zmianie uczyć się w poszczególnych obiektach szkolnych, przyjęliśmy następujące założenia:

- Na jednego ucznia przypada co najmniej 1,5 m² sali lekcyjnej.
- Wielkości oddziałów są równe średnim z roku 2018/19.
- Powierzchnia sali lekcyjnej dla całego oddziału nie może być mniejsza od iloczynu liczby uczniów w oddziale i powierzchni przypadającej na jednego ucznia. W szkołach z oddziałami większymi niż 12-osobowe powierzchnia sali lekcyjnej dla grupy stanowiącej część oddziału nie może być mniejsza od powierzchni sali lekcyjnej dla 12 uczniów.
- Proporcje liczb oddziałów klas 1-3 i starszych są takie same jak w roku 2018/19.
- W szkołach w Racocie i Starych Oborzyskach ze względu na konieczność podziału oddziałów klas 4-8 i gimnazjalnych na grupy na niektórych zajęciach liczba sal niezbędna dla tych oddziałów jest większa o 15%, przy czym zajęcia w podziałach na grupy mogą odbywać się w salach o powierzchniach wystarczających dla 12 uczniów.
- Ze względu na fakt, że lekcje wychowania fizycznego odbywają się poza salami lekcyjnymi, liczba lekcji klas 4-8 i gimnazjalnych, które można odbywać jednocześnie w szkołach w Racocie i Starych Oborzyskach, jest większa od liczby sal lekcyjnych o 10% (w szkołach jednociągowych lekcje WF nie zmniejszają liczby niezbędnych sal).

Trzeba przy tym podkreślić, że:

- przedstawione wyliczenia odnoszą się do stanu bazy lokalowej z czerwca 2018 r. i nie uwzględniają sal, które ewentualnie można byłoby pozyskać po zmianie przeznaczenia pomieszczeń (np. z sal dla oddziałów przedszkolnych na sale szkolne), pracach adaptacyjnych itp.;
- rzeczywista pojemność obiektu może się zmienić w zależności od wielkości oddziałów oraz proporcji liczb oddziałów klas 1-3 i starszych.

Warto pamiętać, że rozważania zamieszczone tutaj oraz w rozdziale *Prognoza liczb oddziałów i bilansów pojemności obiektów* wynikają z pewnego modelu szacowania pojemności budynków. Nie wykluczone, że dyrektorzy szkół, uwzględniając specyfikę organizacji zajęć w swoich jednostkach oraz możliwości budynków, trochę inaczej niż autorzy tego opracowania oszacowaliby nadwyżkę sal, którymi dysponują. W naszych rozważaniach ważne jest jednak przede wszystkim śledzenie trendów zmian liczb oddziałów oraz różnic pomiędzy tymi liczbami a pojemnościami obiektów w kolejnych latach.

Zamieszczone poniżej zestawienia przedstawiają porównanie szacunkowych pojemności obiektów oraz aktualnych liczb oddziałów w szkołach. Na zestawieniach tych bilans pojemności oznacza różnicę między pojemnością obiektu a liczbą oddziałów w szkole.

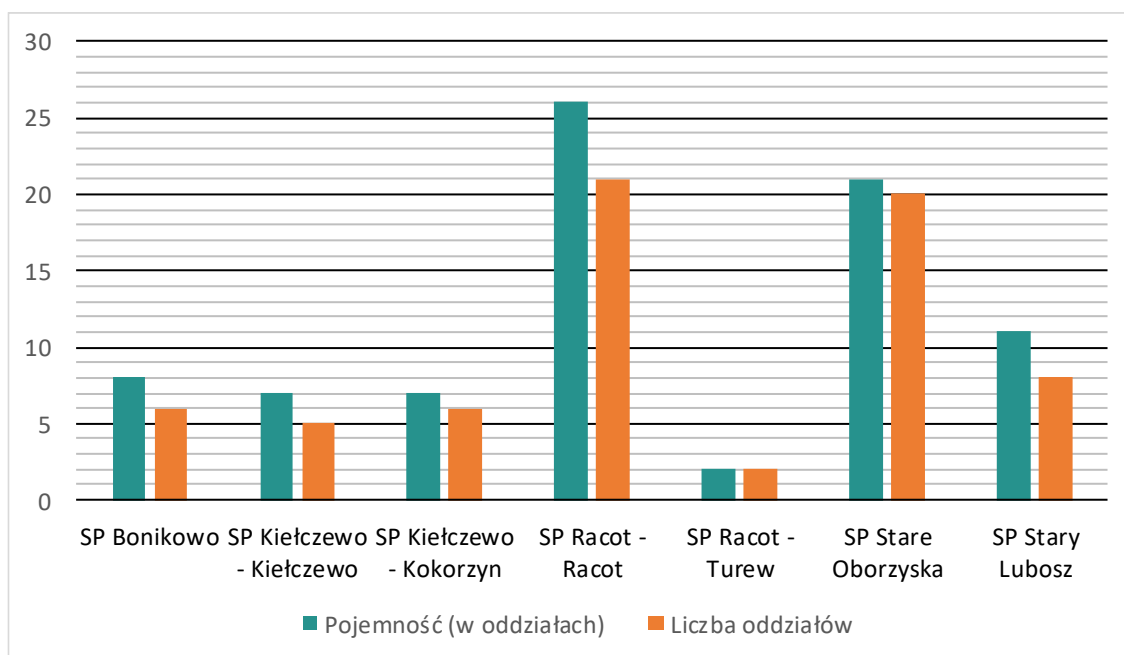
Jeśli bilans ten jest dodatni w szkoła mogłaby pomieścić na jednej zmianie dodatkowe oddziały. Niewielki dodatni bilans pojemności ułatwia organizację zajęć i zwiększa wygodę pracy i nauki. Jednak znaczna nadwyżka wolnych pomieszczeń jest niekorzystna ekonomicznie – sale lekcyjne, które są wykorzystywane na przykład tylko przez jedną-dwie godziny dziennie także trzeba posprzątać i ogrzać oraz wyposażyć i od czasu do czasu wyremontować.

Zerowy bilans pojemności oznacza, że choć zajęcia w danej szkole odbywają się na jednej zmianie to nie pomieści ona większej liczby oddziałów. Bilans ujemny wiąże się z koniecznością prowadzenia niektórych lekcji na drugiej zmianie.

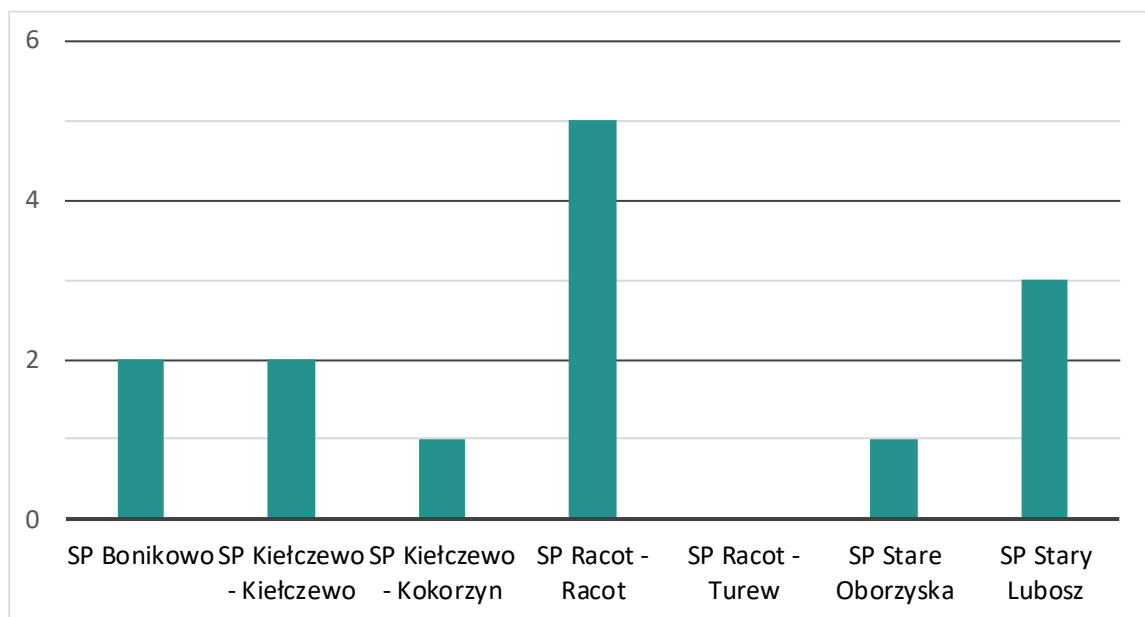
Tabela 13. Pojemności obiektów a liczby oddziałów w szkołach

Jednostka	Pojemność (w oddziałach)	Liczba oddziałów	Bilans pojemności
SP Bonikowo	8	6	2
SP Kiełczewo - Kiełczewo	7	5	2
SP Kiełczewo - Kokorzyn	7	6	1
SP Racot - Racot	26	21	5
SP Racot - Turew	2	2	0
SP Stare Oborzyska	21	20	1
SP Stary Lubosz	11	8	3
Razem	82	68	14

Wykres 51. Pojemności obiektów a liczby oddziałów w szkołach

Wykres 52. Bilans pojemności szkół i liczb oddziałów

Obecnie żadna szkoła nie ma ujemnego bilansu sal, jednak jest tak dlatego, że tylko dwie największe szkoły mają po osiem klas i że w filii w Racocie nie ma oddziału klasy trzeciej. Zatem w przyszłości warunki mogą się pogorszyć. Różne warianty rozwoju sytuacji opisujemy w rozdziale *Prognoza liczb oddziałów i bilansów pojemności obiektów poszczególnych szkół*.

7. Prognoza liczb uczniów w całej JST

Decyzje dotyczące sieci szkół muszą uwzględniać trendy demograficzne oraz prognozy liczb uczniów. Według prognoz ludności przygotowanych przez Główny Urząd Statystyczny długofalowe perspektywy demograficzne polskiej oświaty są niekorzystne – w perspektywie wieloletniej liczba uczniów szkół dla dzieci i młodzieży będzie spadać. Zmiany te będą jednak miały zróżnicowany przebieg na różnych obszarach kraju. Dlatego bardzo ważne jest sporządzenie prognozy odnoszącej się do konkretnej JST.

7.1. Uwarunkowania prognozowania liczb uczniów

Źródłami danych bazowych do prognozy liczb uczniów w jednostkach oświatowych prowadzonych przez samorząd są:

- *Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030* sporządzona przez Główny Urząd Statystyczny;
- dane o liczbach mieszkańców wg pojedynczych roczników z Banku Danych Lokalnych GUS;
- przekazane przez samorząd dane o liczbach mieszkańców w poszczególnych rocznikach;
- dane o liczbach uczniów ze sprawozdań SIO i arkuszy organizacyjnych.

Z perspektywy prognozy liczb uczniów istotne są przede wszystkim zmiany liczb 6- i 7-latków rozpoczynających naukę w klasie pierwszej szkoły podstawowej. Szacujemy je na podstawie danych o rzeczywistych wielkościach poszczególnych roczników w wieku od 0 do 7 lat oraz prognozy urodzeń sporządzonej przez GUS. Przyjmujemy przy tym że zmiany wielkości poszczególnych roczników w kolejnych latach odpowiadają średnim zmianom z okresu 10 lat poprzedzających prognozę.

Liczby uczniów klas starszych szacujemy na podstawie liczb uczniów klas młodszych w poprzednich latach.

Przy sporządzaniu prognozy należy uwzględnić wiele dodatkowych czynników, np. fakt że niektórzy potencjalni uczniowie uczęszczać będą do jednostek prowadzonych przez inne podmioty, np. poza daną JST. Czynniki tego typu są trudne do przewidzenia, każda prognoza obarczona jest więc ryzykiem błędów związanych z ewentualną utratą aktualności przyjętych przy jej budowaniu założeń. Trzeba się też liczyć z możliwością zmiany trendów demograficznych, które zdezaktualizują bazową prognozę urodzeń lub współczynniki zmian wielkości poszczególnych roczników w kolejnych latach.

Przy prognozowaniu liczb uczniów należy też oczywiście uwzględnić wprowadzone w ostatnim czasie zmiany w systemie edukacji, które już mają i będą miały wielki wpływ na organizację oświaty samorządowej. Zmiany te dotyczą:

- odwołania reformy polegającej na obniżeniu wieku rozpoczynania obowiązku szkolnego;
- zmiany struktury oświaty, czyli likwidacji gimnazjów, która doprowadzi do skrócenia okresu nauki w szkołach prowadzonych przez gminy do 8 lat i wydłużenia o rok nauki w szkołach prowadzonych przez powiaty.

W związku z tym zdecydowaliśmy się przygotować dwa warianty prognozy:

- Uwzględniający podniesienie wieku obowiązku szkolnego oraz likwidację gimnazjów. Wariant ten przyjmuje, że w roku 2018/19 do szkół podstawowych na terenie gminy uczęszcza 0,6% sześciolatków⁸ i zakłada, że odsetek ten od roku 2017/18 wynosić będzie 1%. Na wykresach i w tabelach wariant ten opisany jest jako *6-latki w przedszk., bez gimnazjów*.
- Porównawczy, który służy do unaocznienia skali zmian i wyliczony został przy założeniu, że utrzymany został obowiązek szkolny dla sześciolatków oraz gimnazja. Przyjęliśmy przy tym, że w każdym roku prognozy procent sześciolatków, którzy poszliby do szkoły, byłby taki sam, jak w roku 2015/16, czyli 77,1%. Na wykresach i w tabelach wariant ten opisany jest jako *6-latki w szkole, gimnazja*.

Zakładamy też, że w kolejnych latach prognozy:

- Stosunek liczby sześciolatków, którzy w wieku sześciu lub siedmiu lat rozpoczną naukę w szkołach podstawowych na terenie gminy Kościan, do wielkości prognozowanego rocznika sześciolatków wynosić będzie 95,2% (średnia z lat 2008/09-2015/16).
- Liczby uczniów w klasach II-VIII szkoły podstawowej stanowiąc będą 99,5% liczby uczniów poprzedniej klasy (średnia z lat 2015/16-2017/18).
- W wariantcie porównawczym – stosunek liczby uczniów klas pierwszych gimnazjów na terenie gminy do liczby uczniów szóstych klas szkół podstawowych w poprzednim roku wynosiłby 95,9% (średnia z lat 2015/16-2017/18).
- W wariantcie porównawczym – liczba uczniów II klasy gimnazjów stanowiłaby 98,9% pierwszoklasistów z poprzedniego roku szkolnego (średnia z lat 2015/16-2017/18).
- W wariantcie porównawczym – liczba uczniów III klasy gimnazjów stanowiłaby 95,1% uczniów klas II z poprzedniego roku szkolnego (średnia z lat 2015/16-2017/18).

Musimy jednak podkreślić, że prognozowanie liczb uczniów w warunkach gminy Kościan utrudnia szczególnie duża chwiejność trendów istotnych wskaźników prognostycznych, związana głównie z przepływami uczniów między gminą wiejską a miastem Kościan (np. odsetek mieszkańców gminy uczących się w szkołach miejskich zmieniał się w kolejnych rocznikach aż o 8 punktów

⁸ W odniesieniu do sumy dzieci urodzonych w danym roku, które rozpoczęły naukę w szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę oraz liczby dzieci z tego samego rocznika, które naukę rozpoczną jako sześciolatki. W roku 2015/16 r. odsetek ten wynosił 74,8%, w roku 2016/17 – 21,5%, a w roku 2017/18 – 1,7%.

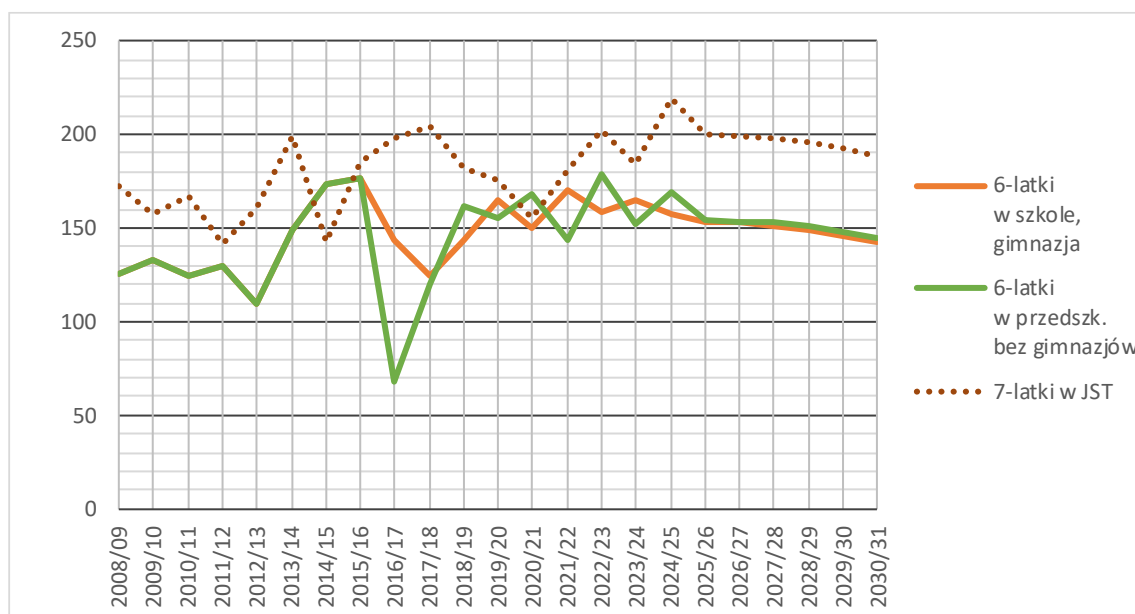
procentowych). Z tego względu zalecamy rekalkulację prognozy po kilku latach, tym bardziej, że na 2019 r. GUS przygotowuje zupełnie nową prognozę ludności gmin.

7.2. Prognoza liczb uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę Kościan

Zamieszczone poniżej zestawienia przedstawiają rzeczywiste zmiany liczb uczniów w latach szkolnych 2008/09-2018/19 oraz prognozę zmian do roku 2030/31.

Wykres 53 odzwierciedla dotychczasowy i prognozowany przebieg zmian liczby uczniów w klasach pierwszych ogólnodostępnych szkół podstawowych na terenie gminy Kościan (w dwóch wariantach). Dodatkowo na wykresie tym linią przerywaną przedstawione są zmiany liczby siedmiolatków wg informacji z Banku Danych Lokalnych GUS (do roku 2017/18) i prognozy liczby ludności. Odpowiadają one w przybliżeniu przebiegowi zmian liczby uczniów klas pierwszych w warunkach, gdyby nie nastąpiło obniżenie i późniejsze podniesienie wieku rozpoczynania obowiązku szkolnego.

Wykres 53. Prognoza liczb uczniów w klasach pierwszych szkół podstawowych

Kolejne zestawienia przedstawiają zmiany liczb uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, liczby uczniów w podziale na klasy 1-3 szkoły podstawowej oraz starsze klasy SP i klasy gimnazjalne. Na końcu zaś znajdują się informacje o zmianach łącznej liczby uczniów szkół prowadzonych przez gminę.

Tabela 14. Prognoza liczb uczniów szkół podstawowych

Rok	6-latki w szkole, gimnazja	6-latki w przedszk. bez gimnazjów
2008/09	867	867
2009/10	847	847
2010/11	826	826
2011/12	797	797
2012/13	763	763
2013/14	770	770
2014/15	818	818
2015/16	853	853
2016/17	874	787
2017/18	870	898
2018/19	899	1 046
2019/20	913	1 085
2020/21	892	1 139
2021/22	886	1 132
2022/23	901	1 139
2023/24	941	1 124
2024/25	954	1 224
2025/26	942	1 259
2026/27	945	1 250
2027/28	926	1 248
2028/29	916	1 232
2029/30	898	1 235
2030/31	883	1 202

Wykres 54. Prognoza liczb uczniów szkół podstawowych

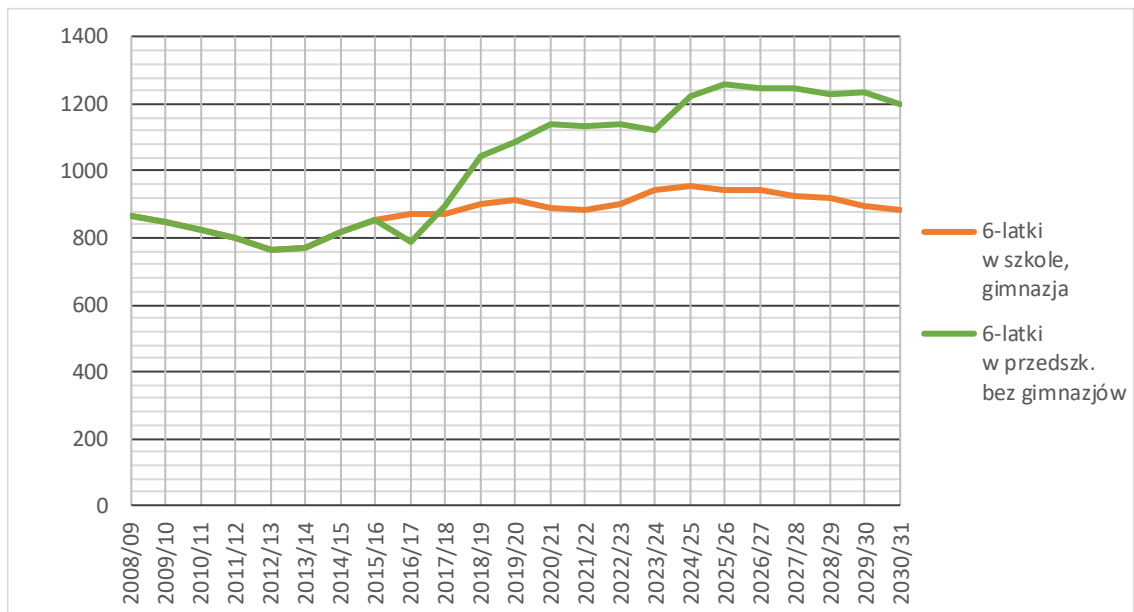
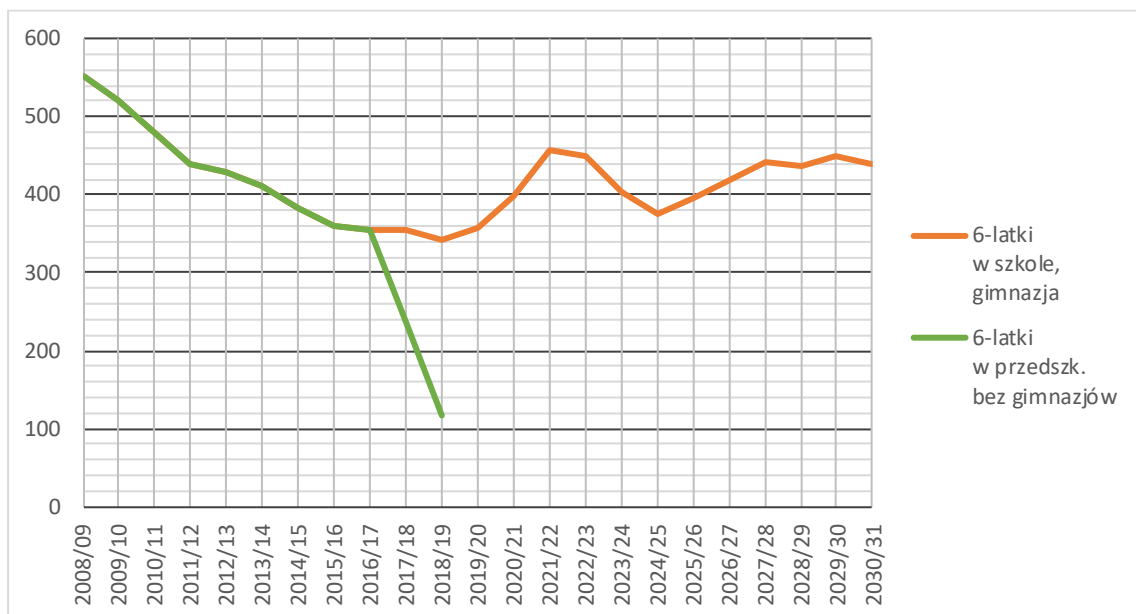

Tabela 15. Prognoza liczb uczniów gimnazjów

Rok	6-latki w szkole, gimnazja	6-latki w przedszk. bez gimnazjów
2008/09	552	552
2009/10	522	522
2010/11	480	480
2011/12	439	439
2012/13	429	429
2013/14	412	412
2014/15	382	382
2015/16	361	361
2016/17	356	356
2017/18	356	236
2018/19	341	118
2019/20	358	
2020/21	400	
2021/22	457	
2022/23	449	
2023/24	404	
2024/25	376	
2025/26	396	
2026/27	419	
2027/28	442	
2028/29	437	
2029/30	450	
2030/31	440	

Wykres 55. Prognoza liczb uczniów gimnazjów

Wykres 56. Prognoza liczb uczniów w podziale na klasy 1-3 SP oraz starsze klasy szkoły podstawowej i gimnazjum (6-latki w przedszkolach, bez gimnazjów)

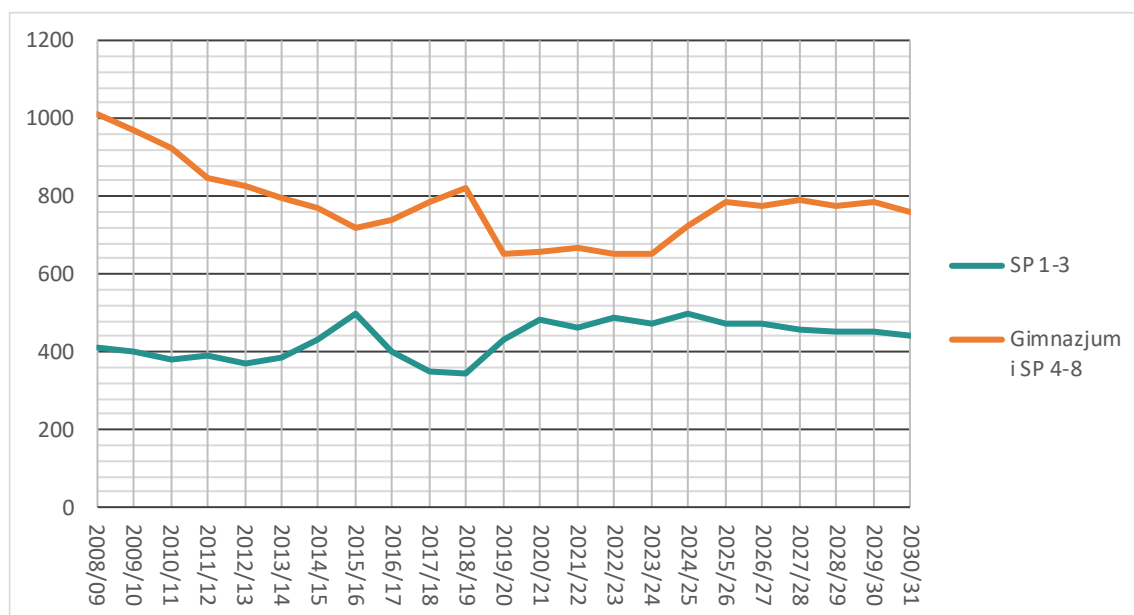
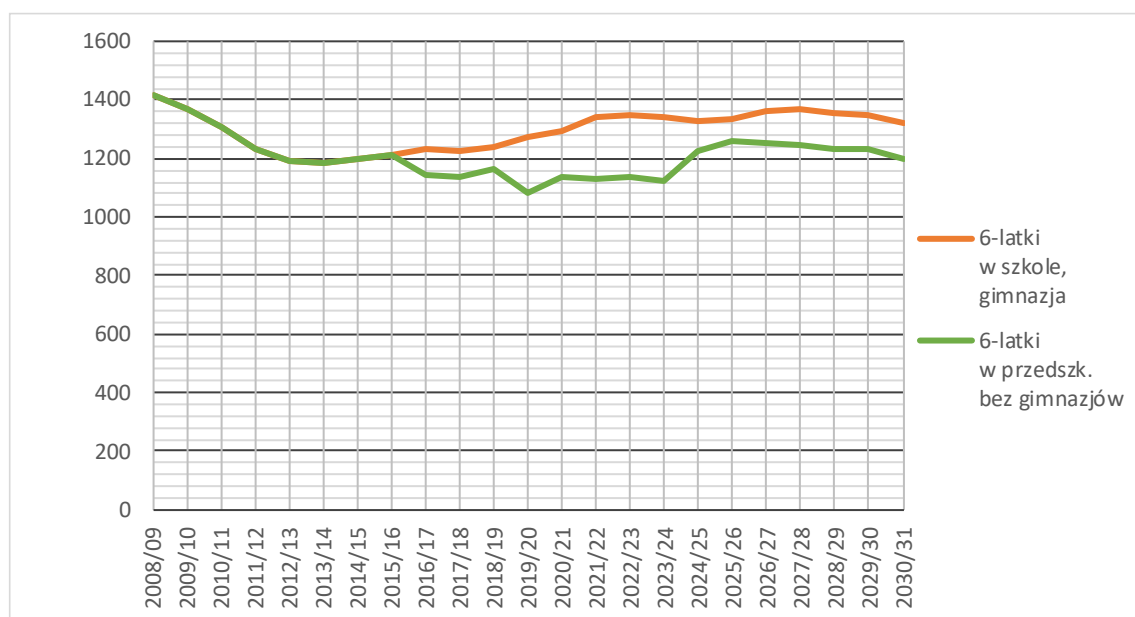

Tabela 16. Prognoza liczb uczniów we wszystkich szkołach prowadzonych przez gminę

Rok	6-latki w szkole, gimnazja	6-latki w przedszk. bez gimnazjów
2008/09	1 419	1 419
2009/10	1 369	1 369
2010/11	1 306	1 306
2011/12	1 236	1 236
2012/13	1 192	1 192
2013/14	1 182	1 182
2014/15	1 200	1 200
2015/16	1 214	1 214
2016/17	1 230	1 143
2017/18	1 226	1 134
2018/19	1 241	1 164
2019/20	1 272	1 085
2020/21	1 291	1 139
2021/22	1 343	1 132
2022/23	1 350	1 139
2023/24	1 345	1 124
2024/25	1 330	1 224
2025/26	1 338	1 259
2026/27	1 364	1 250
2027/28	1 369	1 248
2028/29	1 354	1 232
2029/30	1 348	1 235
2030/31	1 323	1 202

Wykres 57. Prognoza liczb uczniów we wszystkich szkołach prowadzonych przez gminę

Z zestawień wynika, że:

- Dotychczasowy przebieg zmian liczb uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę Kościan był podobny do przebiegu zmian w większości gmin wiejskich i miejskich. Mieliśmy do czynienia z długoletnim spadkiem liczby uczniów spowodowanym przez niż demograficzny, następnie z odwróceniem trendu związanym z wyhamowaniem spadku liczby urodzeń oraz obniżeniem wieku obowiązku szkolnego (do szkół jednocześnie poszli 6- i 7-latkowie). Warto jednak zauważyć, że przyrost liczby uczniów w okresie obniżania wieku rozpoczynania obowiązku szkolnego był mniejszy niż w innych gminach, prawdopodobnie ze względu na utrzymujący się wyjątkowo szybki ubytek gimnazjalistów.

W roku 2016/17, podobnie jak w innych gminach, z powodu powrotu sześciolatków do przedszkoli, nastąpił szybki spadek liczby uczniów (z 1214 do 1143). W tym roku do szkół poszli bowiem tylko ci siedmiolatkowie, którzy nie rozpoczęli nauki rok wcześniej w wieku sześciu lat (ok. 25% rocznika) oraz nieco ponad 20% nowych sześciolatków.

- W 2019 r., podobnie jak w innych gminach, łączna liczba uczniów ponownie raptownie spadnie – tym razem z powodu odejścia ostatnich gimnazjalistów (z 1164 do ok. 1085). Jednak już rok później, wbrew ogólnemu trendowi, wyraźnie wzrośnie (do ponad 1130 uczniów).
- W późniejszych latach można się spodziewać kilkuletniego okresu stabilizacji na poziomie ok. 1130 uczniów, a następnie nawet wzrostu liczby uczniów powyżej 1200 (w roku 2024/25), czyli powyżej poziomu z lat 2012/13-2015/16.
- W końcowym okresie prognozy daje się zauważyć wyraźny, choć powolny, trend spadkowy. Jednak nietypowy przebieg zmian liczby uczniów pozwala się spodziewać, że nawet w roku 2030/31 liczba uczniów w gminie będzie zbliżona do tej z roku 2015/16, czyli sprzed powrotu sześciolatków do przedszkoli i likwidacji gimnazjów. Tymczasem typowe gminy podobny poziom osiągają

tylko w prognozach porównawczych, które zakładają pozostawienie sześciolatków w szkole i nie-likwidowanie gimnazjów.

Nietypowy przebieg zmian przewidywanej liczby uczniów w szkołach gminy Kościan spowodowany jest wyraźnym wzrostem liczby siedmiolatków w gminie. O ile w latach 2009-2012 było ich w każdym roku średnio ok. 150, to w latach 2019/2028 może ich być średnio po ok. 190 rocznie.

8. Prognoza liczb oddziałów i bilansów pojemności obiektów poszczególnych szkół

Przystępując do sporządzenia prognozy liczb oddziałów w poszczególnych szkołach, porównaliśmy dane o liczbach mieszkańców poszczególnych miejscowości z roczników, które obecnie uczą się w szkołach prowadzonych przez gminę, z rzeczywistymi liczbami uczniów poszczególnych szkół. W tych porównaniach i w analizie liczb mieszkańców z roczników, które jeszcze nie rozpoczęły nauki, nie udało nam się znaleźć żadnych wyraźnych trendów i prawidłowości, które wskazywałyby np. na to, że przebiegi zmian demograficznych w różnych częściach gminy różnią się na tyle, że będzie to miało policzalny wpływ na liczby uczniów w poszczególnych szkołach. Niewykluczone, że takie różnice istnieją, jednak ze względu na dużą zmienność danych z kolejnych lat przy bardzo małych częściowych liczbach uczniów i mieszkańców, nie da się sensownie przełożyć ich na symulację przyszłych liczb oddziałów w szkołach.

Dlatego, prognozując liczby oddziałów w poszczególnych szkołach, przyjęliśmy następujące założenia wyjściowe (wspólne dla wszystkich wariantów):

- Przewidywana liczba oddziałów w klasach pierwszych poszczególnych szkół wyliczana jest na podstawie prognozy łącznej liczby uczniów klas pierwszych w całej gminie przy założeniu, że udział danej szkoły w ogólnej liczbie uczniów klasy pierwszej jest równy średniemu udziałowi tej szkoły z lat 2015/17, 2017/18 i 2018/19 (rok 2016/17 pomijamy ze względu na wyjątkowo małą liczbę uczniów).
- Oddział klasy pierwszej nie może mieć więcej niż 25 uczniów.
- Liczba oddziałów klasy 2-8 w danej szkole jest równa liczbie oddziałów klasy o rok młodziej z poprzedzającego roku szkolnego. Zasada ta nie dotyczy sytuacji, gdy w kolejnym roku nauki uczniowie zmieniają szkołę, np. przy przejściu z klasy 3, która jest ostatnią klasą w szkole filialnej do szkoły macierzystej.
- W sytuacji, gdy na poziomie pewnej klasy (np. 4 lub 7) do danej szkoły przychodzą uczniowie z innych szkół (np. filialnych), oddziały są organizowane na nowo, z tym że nie powinny one liczyć więcej niż 27 uczniów.

Wychodząc z tych założeń, przygotowaliśmy kilka wariantów prognozy, które różnią się poziomami zorganizowania (liczbami klas) wybranych szkół lub momentami zmiany tych poziomów.

W kolejnych podrozdziałach przedstawiamy te warianty, porównanie wariantów i konkluzje końcowe.

8.1. Wariant A – utrzymanie obecnej sieci i poziomów zorganizowania poszczególnych szkół

Pierwszy rozważany wariant prognozy liczb oddziałów i bilansów pojemności szkół zakłada, że obecne rozwiązania organizacyjne pozostaną bez zmian. Tzn., że uczniowie szkół w Bonikowie, Kietczewie, Kokorzynie i Starym Luboszu po ukończeniu 6 klasy przechodząc będą do szkół w Racocie i Starych Oborzyskach, a filia w Turwi będzie jedyną jednostką oświatową z trzyletnim okresem nauki.

Wariant ten zakłada więc utrzymanie funkcjonujących obecnie quasi-gimnazjów w Racocie i Starych Oborzyskach. Należy jednak przypomnieć, że obowiązujące przepisy tylko do roku szkolnego 2023/24 pozwalają na administracyjne przenoszenie uczniów ze szkół, w których nie zorganizowano pewnych klas, czyli w tym wypadku siódmych i ósmych.

Według obecnych przepisów w przyszłości nie będą więc mogły istnieć szkoły tylko z klasami 1-6. Być może pewną szansą na utrzymanie stanu zbliżonego do obecnego (choć przy zmianie stanu formalnego), byłoby przekształcenie szkół w Racocie i Starych Oborzyskach w jednostki działające w wielu budynkach. Prawo oświatowe nakazuje bowiem samorządowi, by przy ustalaniu planu sieci szkół **dążył** do tego, by szkoły miały pełną strukturę organizacyjną i funkcjonowały w jednym budynku lub jego bliskiej lokalizacji⁹. Przepisy nie określają jednak na czym to dążenie ma polegać, pozostawiając ocenę i akceptację planu sieci szkół kuratorowi oświaty.

Nie jest też wykluczone, że w przyszłości pojawią się inne możliwości utrzymania obecnej organizacji szkół. Doświadczenie wcześniejszych reform w oświacie uczy bowiem, że radykalne i ostre początkowo reguły z czasem ulegają dość znacznemu złagodzeniu. Na przykład na początku poprzedniej wielkiej reformy w edukacji (pod koniec XX wieku) zakładano, że gimnazja nie powinny być łączone w zespoły ze szkołami podstawowymi, Tymczasem w roku 2016/17 grubo ponad połowa gimnazjów samorządowych funkcjonowała w zespołach, w których były także szkoły podstawowe.

Zamieszczone poniżej zestawienia przedstawiają stan faktyczny z lat 2016/17-2018/19 i prognozę na 12 następujących lat.

Tabela 17 i wykres 58 przedstawiają zmiany liczb oddziałów, a tabela 18 i wykres 59 zawierają prognozę bilansów pojemności budynków szkolnych (sporządzoną zgodnie z opisem w podrozdziału *Liczby oddziałów szkolnych a baza lokalowa*, str. 44)

Tabela 17. Prognoza liczb oddziałów – wariant A (bez zmian w sieci i poziomach zorganizowania szkół)

Szkoła	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
SP Bonikowo	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
SP Kietczewo - Kietczewo	6	5	5	5	5	5	5	6	6	6	6	6	6	6	6
SP Kietczewo - Kokorzyn	5	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
SP Racot - Racot	20	20	21	18	18	18	17	17	19	20	19	20	20	20	18
SP Racot - Turew	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
SP Stare Oborzyska	17	19	20	17	18	18	17	17	19	20	20	19	19	19	19
SP Stary Lubosz	8	8	8	8	8	7	8	8	9	9	8	8	7	7	6
Razem	64	66	68	63	64	63	62	63	68	70	68	68	67	67	64

⁹ Art. 39 ust. 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 Prawo oświatowe.

Wykres 58. Prognoza liczb oddziałów – wariant A (bez zmian w sieci i poziomach zorganizowania szkół)

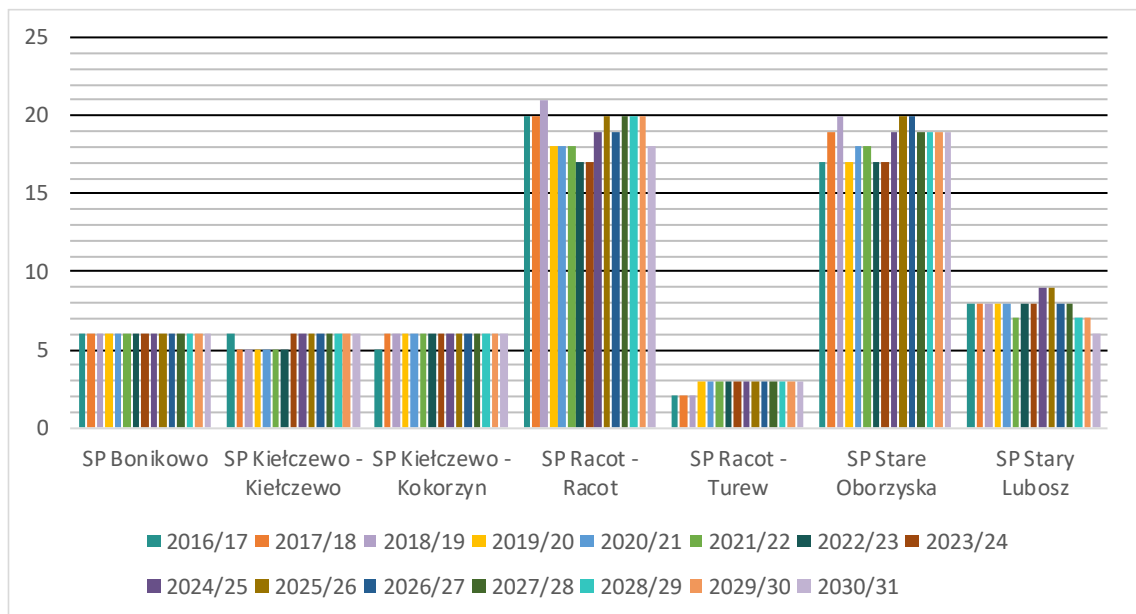
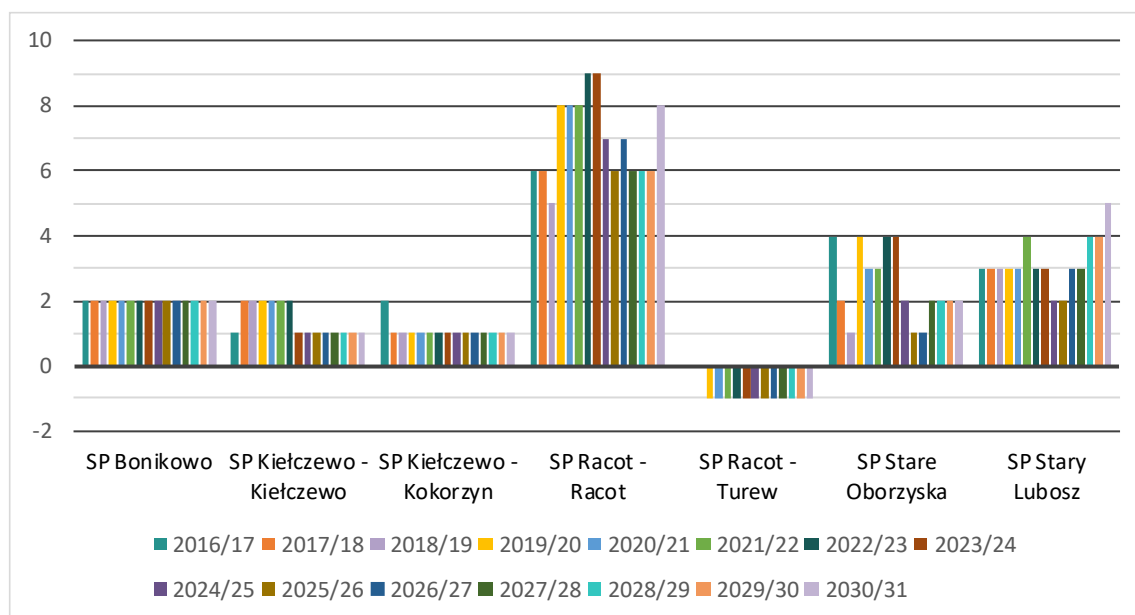

Tabela 18. Prognoza bilansów pojemności szkół – wariant A (bez zmian w sieci i poziomach zorganizowania szkół)

Szkoła	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
SP Bonikowo	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
SP Kiełczewo - Kiełczewo	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1
SP Kiełczewo - Kokorzyn	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
SP Racot - Racot	6	6	5	8	8	8	9	9	7	6	7	6	6	6	8
SP Racot - Turew	0	0	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
SP Stare Oborzyska	4	2	1	4	3	3	4	4	2	1	1	2	2	2	2
SP Stary Lubosz	3	3	3	3	3	4	3	3	2	2	3	3	4	4	5
Razem	18	16	14	19	18	19	20	19	14	12	14	14	15	15	18

Wykres 59. Prognoza bilansów pojemności szkół – wariant A (bez zmian w sieci i poziomach zorganizowania szkół)

Z tego wariantu prognozy wynika, że wszystkie szkoły, poza filią w Turwi, będą miały dodatnie bilanse pojemności. Oznacza to, że nie będzie w nich potrzeby organizowania zajęć na drugiej zmianie. W Turwi – trzyklasowej szkole, które dysponuje tylko dwiema salami lekcyjnymi – zmianowości nie da się uniknąć. Na szczęście w klasach I-III, które mają stosunkowo mało lekcji, problem ten jest mniej dokuczliwy niż w klasach starszych, w których zajęcia na drugiej zmianie muszą zaczynać się i kończyć później.

8.2. Wariant B – sześć szkół 8-klasowych w roku 2023/24

Kolejny wariant prognozy zakłada, że przepisy dotyczące przenoszenia uczniów do innych szkół nie ulegną zmianie, czyli że absolwenci klas szóstych z Bonikowa, Kietczewa, Kokorzyna i Starego Lubosza po raz ostatni przejdą do szkół w Racocie i Starego Oborzyskach w roku 2022/23. Zatem dotychczasowe szkoły sześcioklasowe od roku 2023/24 będą miały ósme klasy. Przy czym szkoła w Kokorzewie, ze względu na przejściowy brak klasy siódmej, będzie jeszcze miała tylko 7 oddziałów.

Tabela 19. Prognoza liczb oddziałów – wariant B (sześć szkół 8-klasowych w roku 2023/24)

Szkoła	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
SP Bonikowo	6	6	6	6	6	6	7	8	8	8	8	8	8	8	8
SP Kietczewo - Kietczewo	6	5	5	5	5	5	6	7	7	8	8	8	8	8	8
SP Kietczewo - Kokorzyn	5	6	6	6	6	6	7	8	8	8	8	8	8	8	8
SP Racot - Racot	20	20	21	18	18	18	17	16	17	18	18	19	18	18	17
SP Racot - Turew	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
SP Stare Oborzyska	17	19	20	17	18	18	16	15	16	16	16	16	16	16	16
SP Stary Lubosz	8	8	8	8	8	7	9	10	11	11	11	11	10	10	9
Razem	64	66	68	63	64	63	65	67	70	72	72	73	71	71	69

Wykres 60. Prognoza liczb oddziałów – wariant B (sześć szkół 8-klasowych w roku 2023/24)

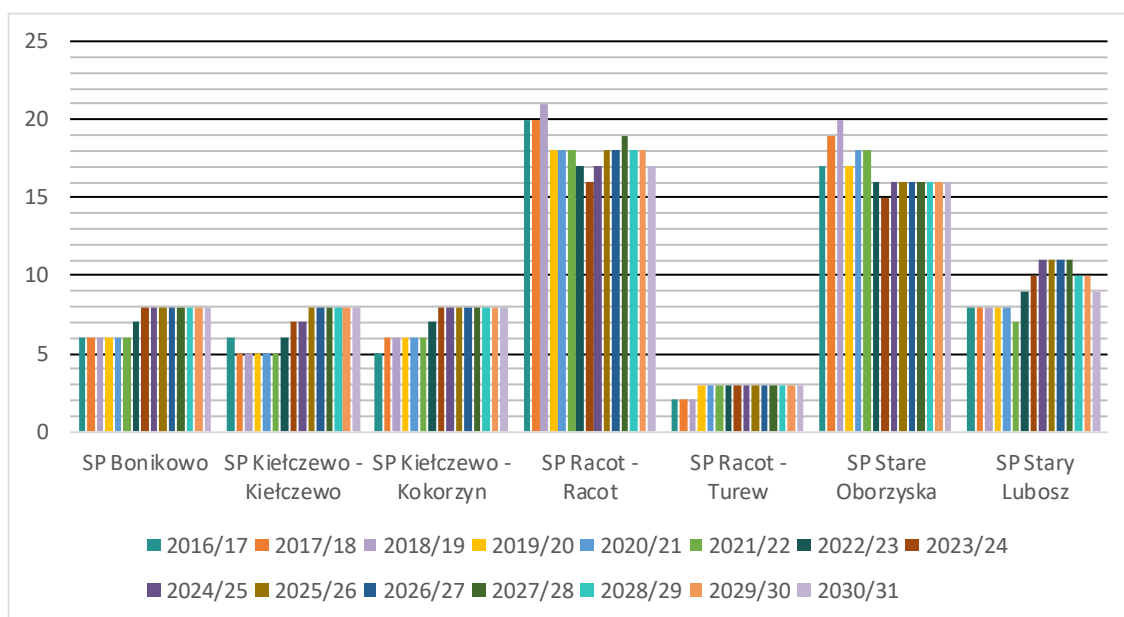
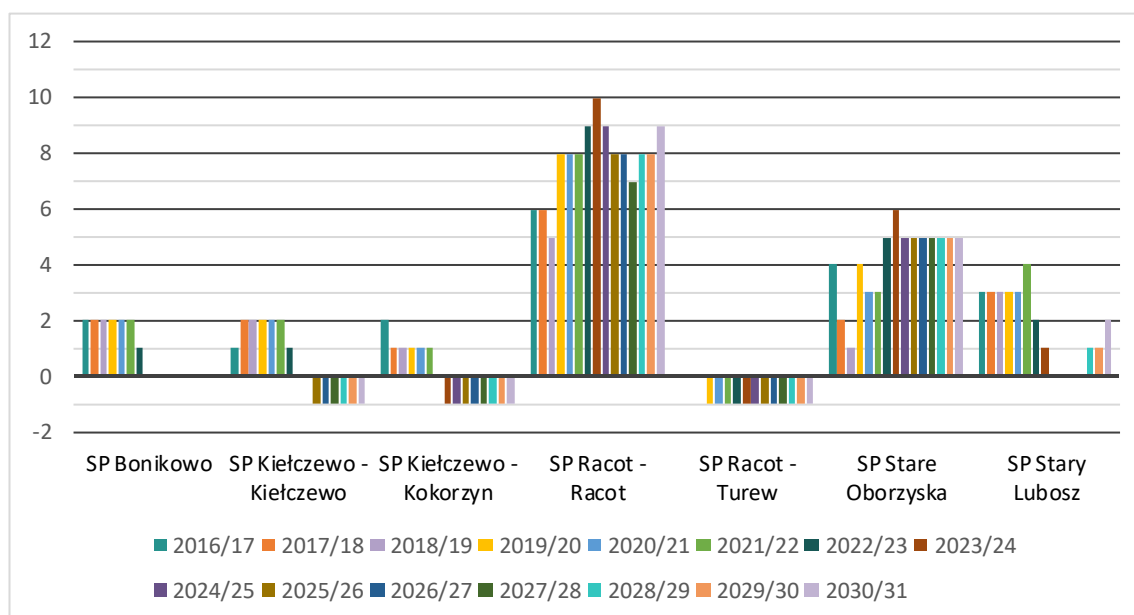

Tabela 20. Prognoza bilansów pojemności szkół – wariant B (sześć szkół 8-klasowych w roku 2023/24)

Szkoła	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
SP Bonikowo	2	2	2	2	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0
SP Kiełczewo - Kiełczewo	1	2	2	2	2	2	1	0	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1
SP Kiełczewo - Kokorzyn	2	1	1	1	1	1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
SP Racot - Racot	6	6	5	8	8	8	9	10	9	8	8	7	8	8	9
SP Racot - Turew	0	0	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
SP Stare Oborzyska	4	2	1	4	3	3	5	6	5	5	5	5	5	5	5
SP Stary Lubosz	3	3	3	3	3	4	2	1	0	0	0	0	1	1	2
Razem	18	16	14	19	18	19	17	15	12	10	10	9	11	11	13

Wykres 61. Prognoza bilansów pojemności szkół – wariant B (sześć szkół 8-klasowych w roku 2023/24)

W tym wariantcie, po wydłużeniu okresu nauki, deficyt pomieszczeń pojawi się także w Kokorzynie i Kiełczewie, a w szkołach w Bonikowie i Starym Luboszu (w niektórych latach) bilans pojemności wyniesie 0.

8.3. Wariant C – sześć szkół 8-klasowych w roku 2020/21

Następny wariant prognozy wyliczyliśmy przy założeniu, że przenoszenie absolwentów klas szóstych do szkół w Racocie i Starych Oborzyskach zakończy się już w przyszłym roku szkolnym.

Tabela 21. Prognoza liczb oddziałów – wariant C (sześć szkół 8-klasowych w roku 2020/21)

Szkoła	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
SP Bonikowo	6	6	6	7	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
SP Kiełczewo - Kiełczewo	6	5	5	6	7	7	7	7	7	8	8	8	8	8	8
SP Kiełczewo - Kokorzyn	5	6	6	7	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
SP Racot - Racot	20	20	21	17	16	16	16	16	17	18	18	19	18	18	17
SP Racot - Turew	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
SP Stare Oborzyska	17	19	20	16	15	15	15	15	16	16	16	16	16	16	16
SP Stary Lubosz	8	8	8	9	11	11	11	10	11	11	11	11	10	10	9
Razem	64	66	68	65	68	68	68	67	70	72	72	73	71	71	69

Wykres 62. Prognoza liczb oddziałów – wariant C (sześć szkół 8-klasowych w roku 2020/21)

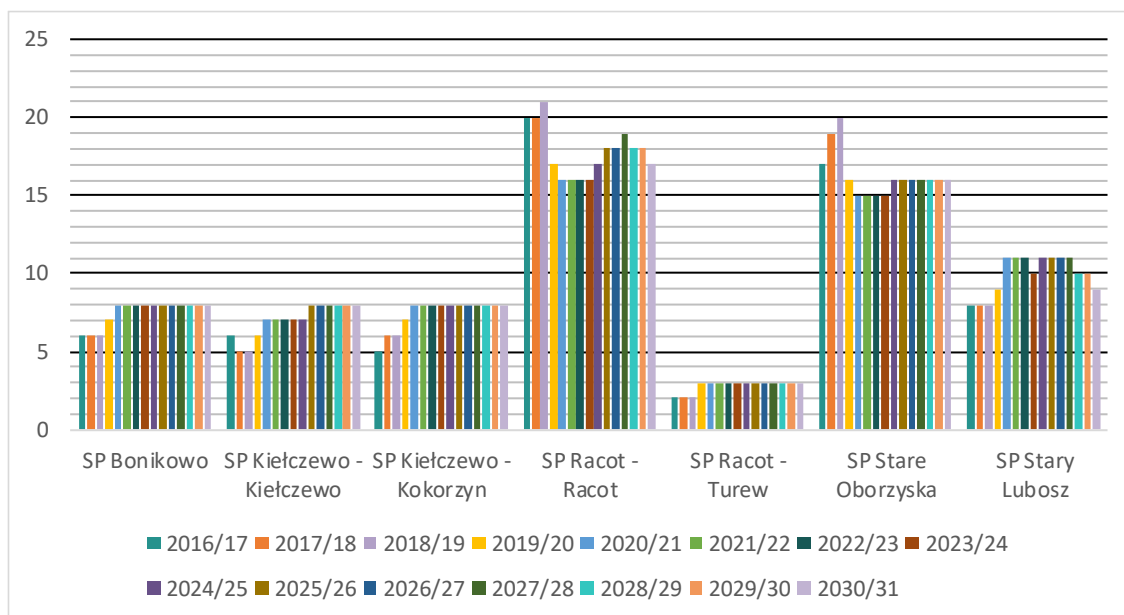
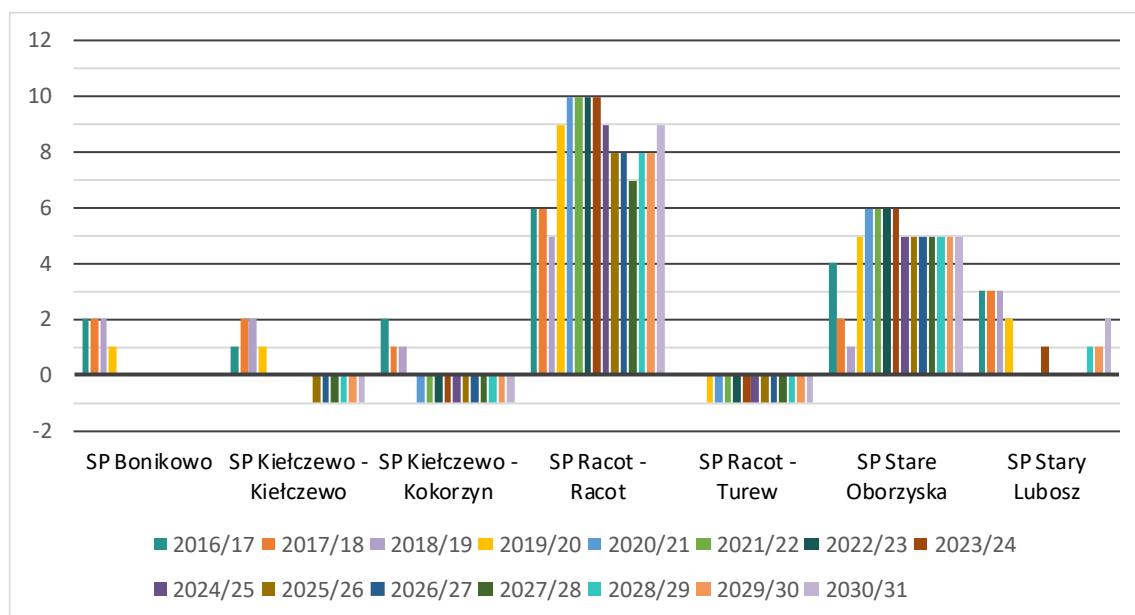

Tabela 22. Prognoza bilansów pojemności szkół – wariant C (sześć szkół 8-klasowych w roku 2020/21)

Szkoła	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
SP Bonikowo	2	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SP Kiełczewo - Kiełczewo	1	2	2	1	0	0	0	0	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1
SP Kiełczewo - Kokorzyn	2	1	1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
SP Racot - Racot	6	6	5	9	10	10	10	10	9	8	8	7	8	8	9
SP Racot - Turew	0	0	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
SP Stare Oborzyska	4	2	1	5	6	6	6	6	5	5	5	5	5	5	5
SP Stary Lubosz	3	3	3	2	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	2
Razem	18	16	14	17	14	14	14	15	12	10	10	9	11	11	13

Wykres 63. Prognoza bilansów pojemności szkół – wariant C (sześć szkół 8-klasowych w roku 2020/21)

Jak można się było spodziewać, w tym wariantcie w Kiełczewie i Kokorzynie także potrzebna będzie nauka na zmiany, z tym, że potrzeba ta wystąpi o kilka lat wcześniej niż w wariantcie B.

8.4. Wariant D – przekształcenie trzech szkół w filie z klasami I-III

Wariant D przewiduje przekształcenie sieci szkół, które powinno zapobiec zmianowości w szkołach Kiełczewie i Kokorzynie, a przy tym może przynieść pewne oszczędności. Zakłada on bowiem zmniejszenie stopnia organizacji szkół tych szkół do poziomu trzyklasowych filii szkoły w Starych Oborzyskach. Natomiast szkoła w Bonikowie stałaby się szkołą faktycznie ośmioklasową. W symulacji przyjęliśmy, że przekształcenia te nastąpią w roku szkolnym 2020/21.

Przepisy¹⁰ pozwalają na tworzenie filii (lub samodzielnych szkół) z klasami I-III lub I-IV. W symulacji rozważamy ograniczenie struktury organizacyjnej tych szkół do trzech klas, jako dalej idące i tym samym wymagające większej liczby pomieszczeń w Starych Oborzyskach, a poza tym przynoszące większe oszczędności.

Nie ma natomiast różnic między wynikami symulacji sporządzanych dla filii i samodzielnych szkół z tymi samymi klasami. Wybór optymalnych form formalno-organizacyjnych pozostaje więc do ewentualnych późniejszych analiz i decyzji. Na pierwszy rzut oka wydaje się, że filie są rozwiązaniami korzystniejszymi z ekonomicznego i organizacyjno-zarządczego punktu widzenia.

W tym samym wariantcie wyliczamy również skutki przekształcenia szkoły w Luboszu w trzyklasową filię SP w Racocie. Jednak ewentualne przekształcenie tej szkoły może być traktowane jako całkowicie niezależne od przekształceń szkół w Kiełczewie i Kokorzynie.

¹⁰ Art. 95 ust. 2 i ust. 3 ustawy Prawo oświatowe.

Tabela 23. Prognoza liczb oddziałów – wariant D (przekształcenie trzech szkół w filie z klasami I-III)

Szkoła	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
SP Bonikowo	6	6	6	6	7	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
SP Kiełczewo - Kiełczewo	6	5	5	5	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
SP Kiełczewo - Kokorzyn	5	6	6	6	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
SP Racot - Racot	20	20	21	18	20	20	20	19	21	22	22	22	22	22	21
SP Racot - Turew	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
SP Stare Oborzyska	17	19	20	17	19	19	19	20	21	21	21	21	21	21	21
SP Stary Lubosz	8	8	8	8	4	4	5	4	5	4	4	3	3	3	3
Razem	64	66	68	63	59	60	61	59	63	64	64	63	63	63	62

Wykres 64. Prognoza liczb oddziałów – wariant D (przekształcenie trzech szkół w filie z klasami I-III)

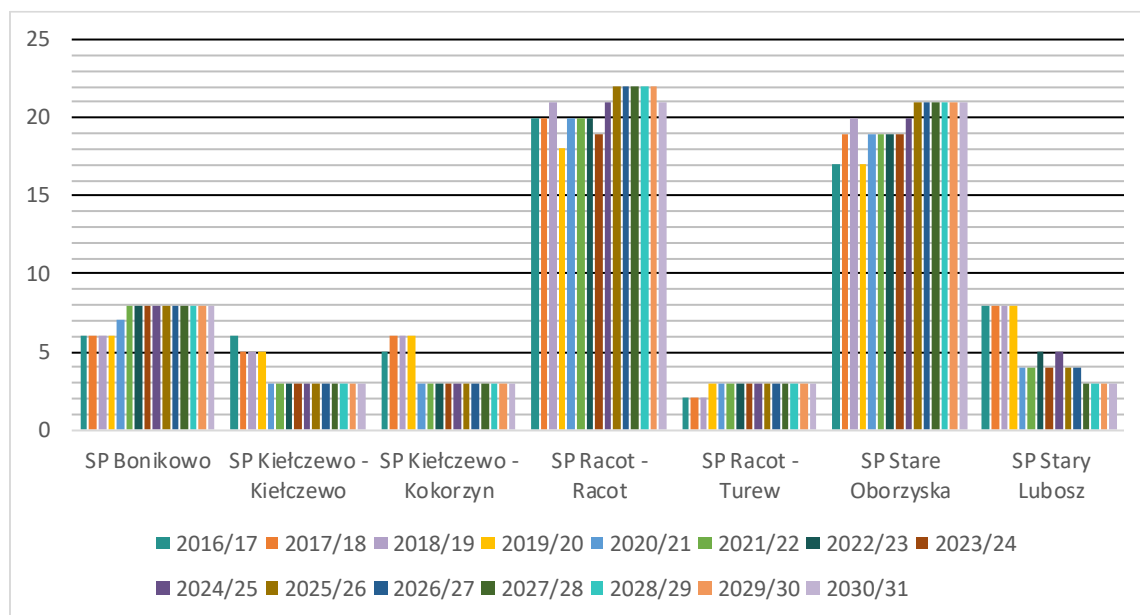
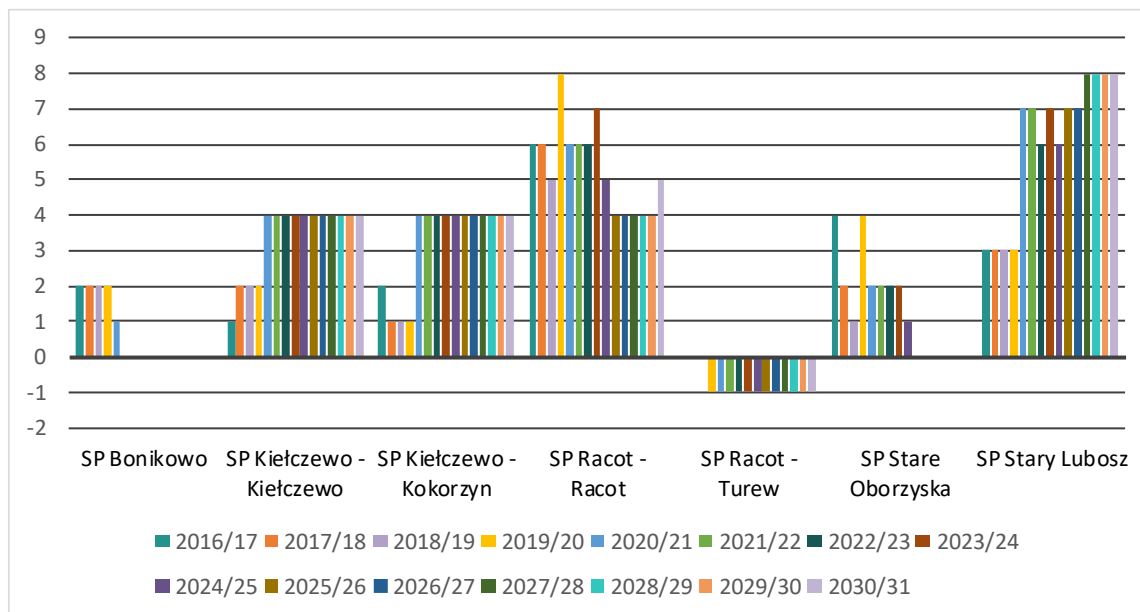

Tabela 24. Prognoza bilansów pojemności szkół – wariant D (przekształcenie trzech szkół w filie z klasami I-III)

Szkoła	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
SP Bonikowo	2	2	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SP Kiełczewo - Kiełczewo	1	2	2	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
SP Kiełczewo - Kokorzyn	2	1	1	1	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
SP Racot - Racot	6	6	5	8	6	6	6	7	5	4	4	4	4	4	5
SP Racot - Turew	0	0	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
SP Stare Oborzyska	4	2	1	4	2	2	2	2	1	0	0	0	0	0	0
SP Stary Lubosz	3	3	3	3	7	7	6	7	6	7	7	8	8	8	8
Razem	18	16	14	19	23	22	21	23	19	18	18	19	19	19	20

Wykres 65. Prognoza bilansów pojemności szkół – wariant D (przekształcenie trzech szkół w filie z klasami I-III)

W tym wariantcie nauka na zmiany niezbędna będzie tylko w Turwi, przy czym trzeba zauważyć, że po ewentualnym ograniczeniu struktury organizacyjnej szkoły w Bonikowie i przeniesieniu uczniów jej klas starszych (IV-VIII lub V-VIII) do Starych Oborzysk, w Starych Oborzyskach najprawdopodobniej zabrakłoby pomieszczeń do nauki na jednej zmianie.

8.5. Wariant E – likwidacja SP w Kiełczewie i przekształcenie dwóch szkół w filie z klasami I-III

Ten wariant zakłada całkowitą likwidację szkoły w Kiełczewie, a poza tym jest podobny do wariantu D, czyli przewiduje również zmniejszenie do trzech klas cyklu nauczania w Kokorzynie i Starym Luboszu (z przeniesieniem uczniów z klas starszych do Starych Oborzysk i Racotu) i pozostawienie w Bonikowie wszystkich ośmiu klas. Również w tym wariantcie symulacji przyjęliśmy, że przekształcenia nastąpią w roku szkolnym 2020/21.

Ze względu na położenie szkoły w Kiełczewie oraz dotychczasowe doświadczenia z migracjami uczniów zamieszkałych w jej obwodzie, w symulacji przyjmujemy, że do szkoły w Starych Oborzyskach trafiłaby tylko $\frac{1}{3}$ uczniów klas pierwszych, których we wcześniejszych wariantach symulacji przypisywaliśmy do szkoły Kiełczewie. Pozostali zasililiby szkoły w Kościanie.

Tabela 25. Prognoza liczb oddziałów – wariant E (likwidacja SP w Kietczewie i przekształcenie dwóch szkół w filie z klasami I-III)

Szkoła	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
SP Bonikowo	6	6	6	6	7	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
SP Kietczewo - Kietczewo	6	5	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SP Kietczewo - Kokorzyn	5	6	6	6	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
SP Racot - Racot	20	20	21	18	20	20	20	19	21	22	22	22	22	22	21
SP Racot - Turew	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
SP Stare Oborzyska	17	19	20	17	19	18	19	19	20	20	20	19	19	19	18
SP Stary Lubosz	8	8	8	8	4	4	5	4	5	4	4	3	3	3	3
Razem	64	66	68	63	56	56	58	56	60	60	60	58	58	58	56

Wykres 66. Prognoza liczb oddziałów – wariant E (likwidacja SP w Kietczewie i przekształcenie dwóch szkół w filie z klasami I-III)

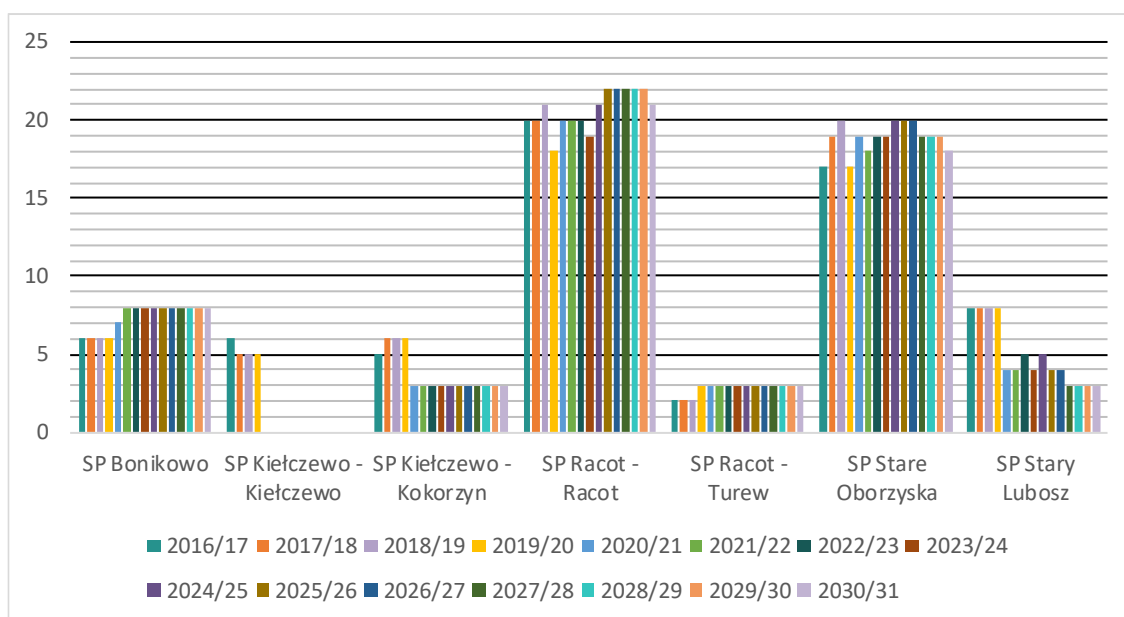
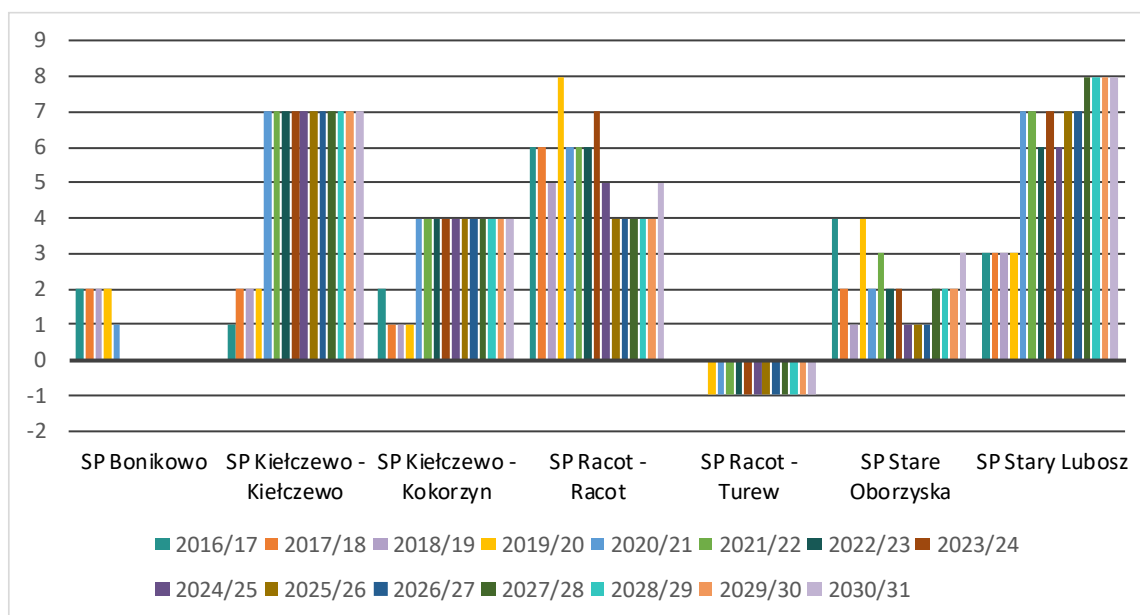

Tabela 26. Prognoza bilansów pojemności szkół – wariant E (likwidacja SP w Kietczewie i przekształcenie dwóch szkół w filie z klasami I-III)

Szkoła	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
SP Bonikowo	2	2	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SP Kietczewo - Kietczewo	1	2	2	2	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
SP Kietczewo - Kokorzyn	2	1	1	1	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
SP Racot - Racot	6	6	5	8	6	6	6	7	5	4	4	4	4	4	5
SP Racot - Turew	0	0	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
SP Stare Oborzyska	4	2	1	4	2	3	2	2	1	1	1	2	2	2	3
SP Stary Lubosz	3	3	3	3	7	7	6	7	6	7	7	8	8	8	8
Razem	18	16	14	19	26	26	24	26	22	22	22	24	24	24	26

Wykres 67. Prognoza bilansów pojemności szkół – wariant E (likwidacja SP w Kielczewie i przekształcenie dwóch szkół w nowe filie)

Z zestawień wynika, że wariant z całkowitą likwidacją szkoły w Kielczewie również nie grozi pojawieniem się zmianowości w Starych Oborzyskach.

8.6. Wariant F – przekształcenie czterech szkół w filie lub samodzielne szkoły z klasami I-IV

Wariant F przewiduje przekształcenie szkół w Bonikowie, Kielczewie, Kokorzynie i Starym Luboszu w szkoły z klasami I-IV. Miałyby to nastąpić już od roku szkolnego 2019/20. Przy czym absolwenci klas IV przekształconych szkół w Bonikowie, Kielczewie i Kokorzynie uczęszczaliby do szkoły w Starych Oborzyskach, a absolwenci szkoły w Starym Luboszu do szkoły w Racocie. Oprócz daty wdrożenia wariant ten różni się zatem od wariantu D tym, że przekształcenie dotyczy także szkoły w Bonikowie oraz tym, że w przekształconych szkołach pozostałyby klasy I-IV.

Jak już pisaliśmy, przepisy art. 95 ust. 2 i 3 ustawy Prawo oświatowe pozwalają na tworzenie szkół podstawowych z klasami I-III lub I-IV w postaci filii lub jednostek samodzielnych. Jednak w ustępie 5 tego artykułu ustalono, że jedna ośmioklasowa szkoła podstawowa może mieć najwyżej dwie filie. Zatem w tym wariantcie konieczne byłoby pozostawienie przynajmniej jednej z przekształcanych szkół jako jednostki samodzielnej. Ponieważ jednak nie ma różnic między wynikami symulacji sporządzanych dla filii i samodzielnych szkół z tymi samymi klasami, wybór optymalnych form dla poszczególnych szkół pozostaje do późniejszych analiz i decyzji.

Tabela 27. Prognoza liczb oddziałów – wariant F (przekształcenie czterech szkół w jednostki z klasami I-IV)

Szkoła	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
SP Bonikowo	6	6	6	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
SP Kietczewo - Kietczewo	6	5	5	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
SP Kietczewo - Kokorzyn	5	6	6	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
SP Racot - Racot	20	20	21	20	20	20	21	21	24	26	26	26	26	26	25
SP Racot - Turew	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
SP Stare Oborzyska	17	19	20	20	20	20	20	21	23	23	23	22	22	23	22
SP Stary Lubosz	8	8	8	4	5	5	6	6	6	6	5	5	4	4	4
Razem	64	66	68	58	59	60	62	63	68	70	69	68	67	68	66

Wykres 68. Prognoza liczb oddziałów – wariant F (przekształcenie czterech szkół w jednostki z klasami I-IV)

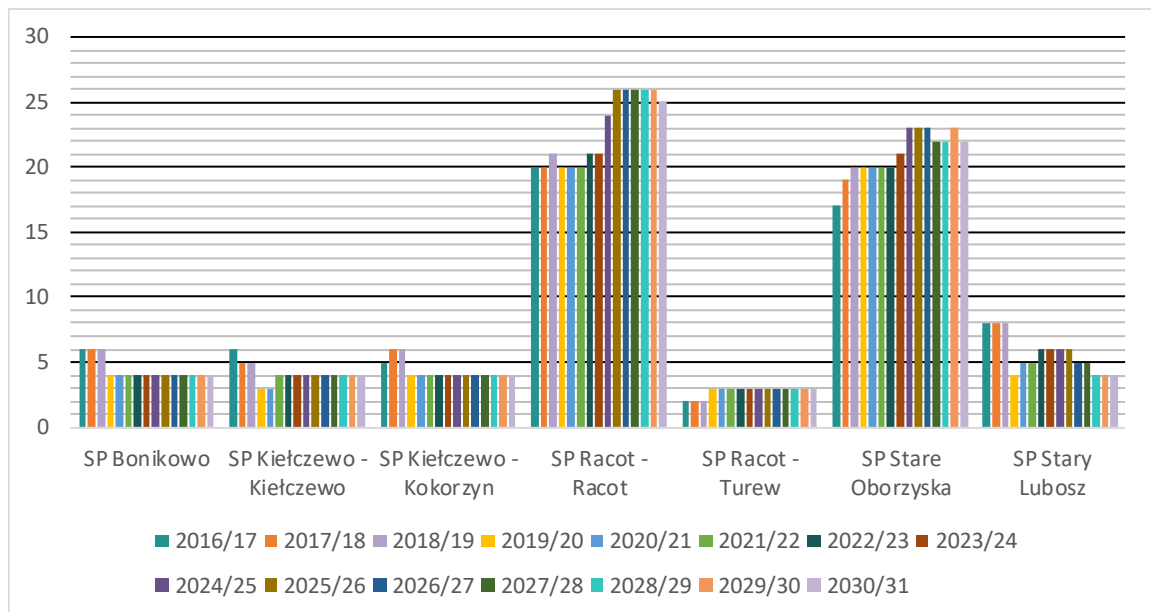
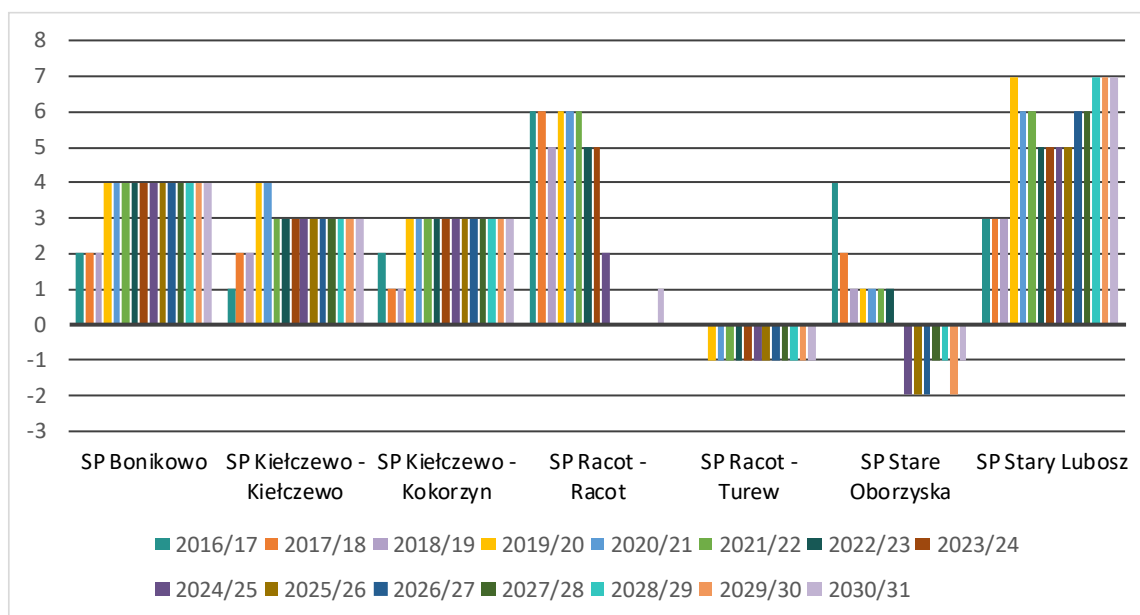

Tabela 28. Prognoza bilansów pojemności szkół – wariant F (przekształcenie czterech szkół w jednostki z klasami I-IV)

Szkoła	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
SP Bonikowo	2	2	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
SP Kietczewo - Kietczewo	1	2	2	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
SP Kietczewo - Kokorzyn	2	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
SP Racot - Racot	6	6	5	6	6	6	5	5	2	0	0	0	0	0	1
SP Racot - Turew	0	0	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
SP Stare Oborzyska	4	2	1	1	1	1	1	0	-2	-2	-2	-1	-1	-2	-1
SP Stary Lubosz	3	3	3	7	6	6	5	5	5	5	6	6	7	7	7
Razem	18	16	14	24	23	22	20	19	14	12	13	14	15	14	16

Wykres 69. Prognoza bilansów pojemności szkół – wariant F (przekształcenie czterech szkół w jednostki z klasami I-IV)

Wariant F przewiduje, że w roku 2023/24 w szkole w Starych Oborzyskach pojawi się niewielki (jak na wielkość obiektu) deficyt pomieszczeń do nauki na jednej zmianie.

8.7. Wariant G – likwidacja SP w Kiełczewie i przekształcenie trzech szkół w filie lub samodzielne szkoły z klasami I-IV

Ostatni rozważany wariant prognozy zakłada, że już w roku szkolnym 2019/20 nastąpi całkowita likwidacja szkoły w Kiełczewie i przekształcenie szkół w Bonikowie i Kokorzynie w czteroklasowe filie szkoły w Starych Oborzyskach, a szkoły w Starym Luboszu w czteroklasową filię szkoły w Racocie. Analogicznie jak wariantcie E przyjmujemy, że do szkoły w Starych Oborzyskach trafiłaby tylko $\frac{1}{3}$ z uczniów klas pierwszych, których w innych wariantach symulacji przypisywaliśmy do szkoły Kiełczewie. Od wariantu E wariant G różni się natomiast momentem wdrożenia zmian i liczbą lat nauki w nowych szkołach filialnych.

Tabela 29. Prognoza liczb oddziałów – wariant G (likwidacja SP w Kiełczewie i przekształcenie trzech szkół w filie z klasami I-IV)

Szkoła	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
SP Bonikowo	6	6	6	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
SP Kiełczewo - Kiełczewo	6	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SP Kiełczewo - Kokorzyn	5	6	6	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
SP Racot - Racot	20	20	21	20	20	20	21	21	24	26	26	26	26	26	25
SP Racot - Turew	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
SP Stare Oborzyska	17	19	20	21	21	21	20	20	21	21	21	21	21	21	20
SP Stary Lubosz	8	8	8	4	5	5	6	6	6	6	5	5	4	4	4
Razem	64	66	68	56	57	57	58	58	62	64	63	63	62	62	60

Wykres 70. Prognoza liczb oddziałów – wariant G (likwidacja SP w Kiełczewie i przekształcenie trzech szkół w filie z klasami I-IV)

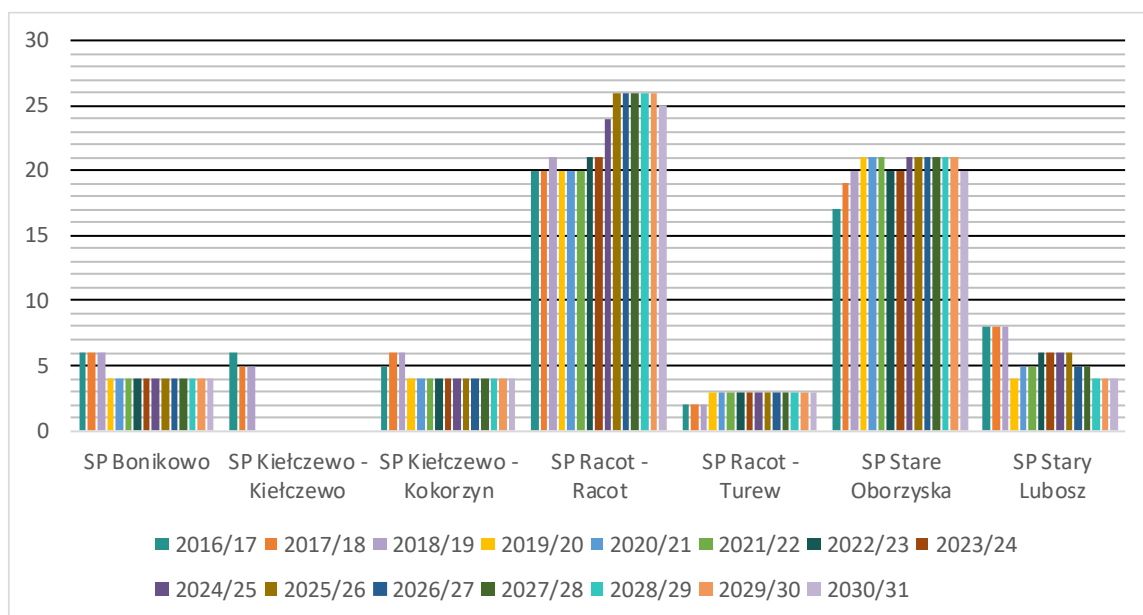
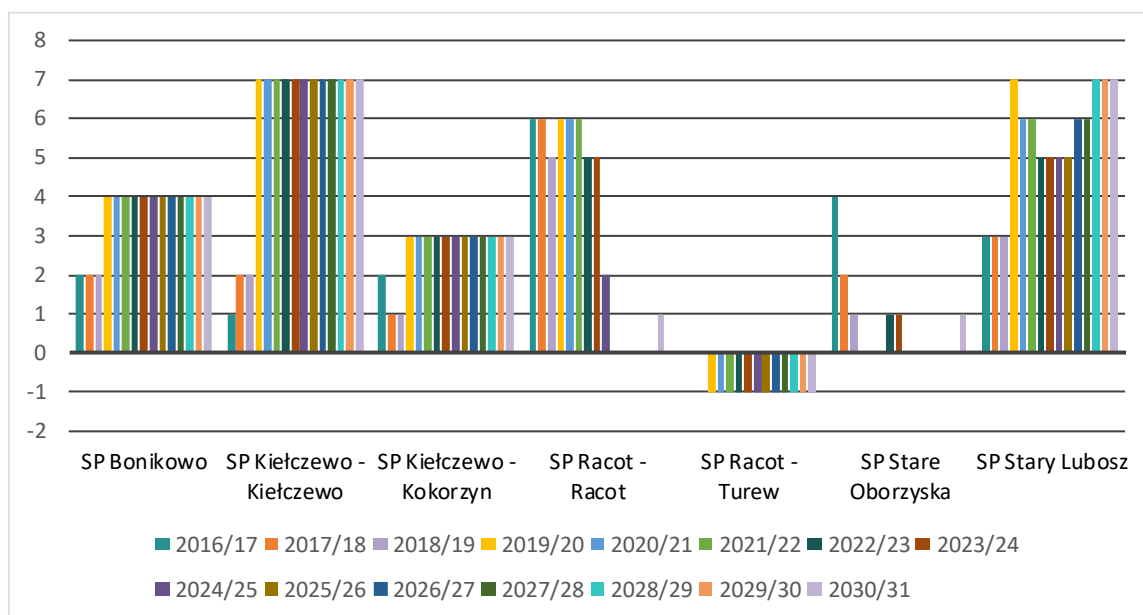

Tabela 30. Prognoza bilansów pojemności szkół – wariant G (likwidacja SP w Kiełczewie i przekształcenie trzech szkół w filie z klasami I-IV)

Szkoła	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
SP Bonikowo	2	2	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
SP Kiełczewo - Kiełczewo	1	2	2	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
SP Kiełczewo - Kokorzyn	2	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
SP Racot - Racot	6	6	5	6	6	6	5	5	2	0	0	0	0	0	1
SP Racot - Turew	0	0	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
SP Stare Oborzyska	4	2	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1
SP Stary Lubosz	3	3	3	7	6	6	5	5	5	5	6	6	7	7	7
Razem	18	16	14	26	25	25	24	24	20	18	19	19	20	20	22

Wykres 71. Prognoza bilansów pojemności szkół – wariant G (likwidacja SP w Kiełczewie i przekształcenie trzech szkół w filie z klasami I-IV)

Przy tym wariantcie zmian w okresie prognozy prawdopodobnie nie będzie deficytu sal w żadnej szkole poza filią w Turwi.

8.8. Porównanie wariantów

8.8.1. Bilanse pojemności

W żadnym przedstawionym wyżej wariantcie prognozy nie da się uniknąć ujemnego bilansu pojemności trzyklasowej filii w Turwi, ponieważ dysponuje ona tylko dwiema salami dla oddziałów szkolnych.

Istnieje duże ryzyko, że nie da się na stałe utrzymać obecnej organizacji szkół, która zakłada przenoszenie uczniów klas siódmych i ósmych do szkół w Starych Oborzyskach i Racocie, choć zapobiega ona zmianowości w Kokorzynie i Kiełczewie (wariant A). Przy obecnym stanie prawnym pozostawienie sieci szkół bez zmian skończy się ujemnym bilansem pojemności w szkołach w Kokorzynie i Kiełczewie. Od przyjętego wariantu postępowania zależy tylko moment kiedy to nastąpi – w wariantcie B później, w wariantcie C szybciej.

Żadna z rozpatrywanych opcji nie przewiduje pojawienia się zmianowości w Szkole Podstawowej w Racocie.

Warianty zakładające przekształcenie szkół w Kiełczewie i Kokorzynie w trzyklasowe filie (wariant D) lub likwidację szkoły w Kiełczewie i pozostawienie szkoły w Kokorzynie jako filii (wariant E) pozwalają na uniknięcie zmianowości w tych szkołach, a jednocześnie nie przynoszą istotnego ryzyka ujemnego bilansu pojemności szkoły w Starych Oborzyskach. Taki sam efekt daje likwidacja szkoły w Kiełczewie i przekształcenie szkół w Bonikowie i Kiełczewie w filie z klasami I-IV (wariant G). Przekształcenie tych jednostek w szkoły czteroklasowe (wariant F) spowoduje niewielki deficyt sal

w szkole w Starych Oborzyskach (od roku 2024/25). Przekształcenie jednostek w Bonikowie, Kiełczewie i Kokorzynie w szkoły trzyklasowe zwiększyłoby ten deficyt z 1-2 do 3-5 brakujących sal.

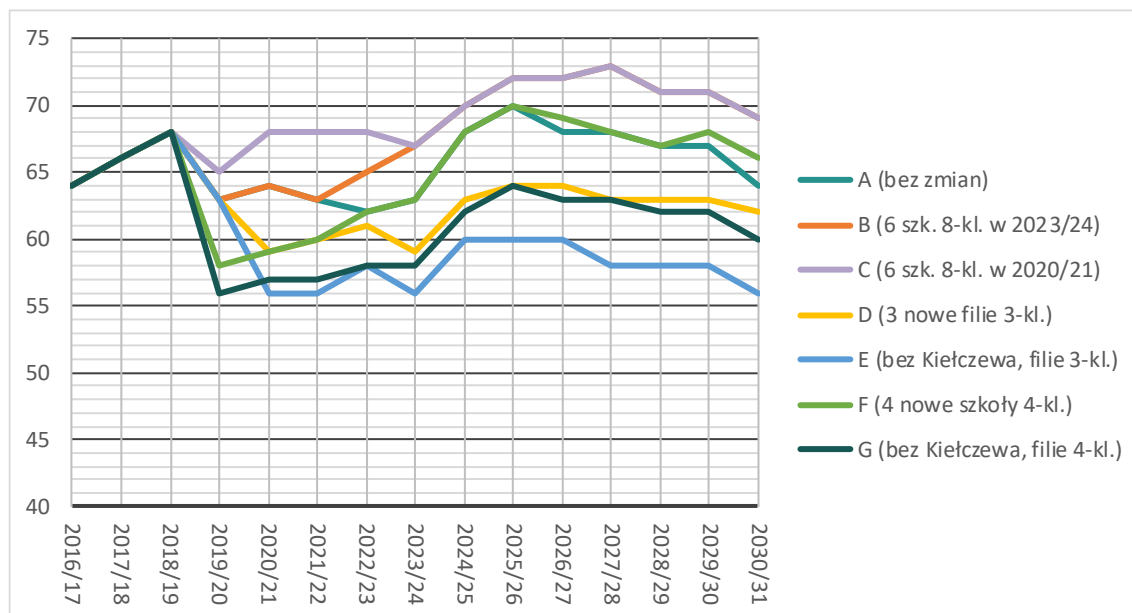
8.8.2. Liczby oddziałów

Tabela 31 i wykres 72 zawierają porównanie różnych wariantów prognozy łącznej liczby oddziałów szkół prowadzonych przez gminę Kościan. W dolnych wierszach tabeli znajdują się także informacje o różnicach między liczbami oddziałów w poszczególnych wariantach a wariantem najbardziej oszczędnym (w tym wypadku wariantem E, który zakłada likwidację szkoły Kiełczewie i utworzenie dwóch nowych filii w Kokorzynie i Starym Luboszu).

Tabela 31. Porównanie wariantów prognoz liczb oddziałów – wszystkie szkoły

Wariant	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
A (bez zmian)	64	66	68	63	64	63	62	63	68	70	68	68	67	67	64
B (6 szk. 8-kl. w 2023/24)	64	66	68	63	64	63	65	67	70	72	72	73	71	71	69
C (6 szk. 8-kl. w 2020/21)	64	66	68	65	68	68	68	67	70	72	72	73	71	71	69
D (3 nowe filie 3-kl.)	64	66	68	63	59	60	61	59	63	64	64	63	63	63	62
E (bez Kiełczewa, filie 3-kl.)	64	66	68	63	56	56	58	56	60	60	60	58	58	58	56
F (4 nowe szkoły 4-kl.)	64	66	68	58	59	60	62	63	68	70	69	68	67	68	66
G (bez Kiełczewa, filie 4-kl.)	64	66	68	56	57	57	58	58	62	64	63	63	62	62	60
Różnica A-E	0	0	0	0	8	7	4	7	8	10	8	10	9	9	8
Różnica B-E	0	0	0	0	8	7	7	11	10	12	12	15	13	13	13
Różnica C-E	0	0	0	2	12	12	10	11	10	12	12	15	13	13	13
Różnica D-E	0	0	0	0	3	4	3	3	3	4	4	5	5	5	6
Różnica F-E	0	0	0	-5	3	4	4	7	8	10	9	10	9	10	10
Różnica G-E	0	0	0	-7	1	1	0	2	2	4	3	5	4	4	4

Wykres 72. Porównanie wariantów prognoz liczb oddziałów – wszystkie szkoły

Według tego porównania wariant A, zakładający utrzymanie obecnego stanu, w którym tylko szkoły w Racocie i Starych Oborzyskach są faktycznie szkołami ośmioklasowymi, jawi się jako dość korzystny z perspektywy ekonomicznej w porównaniu z wariantami B i C, które przewidują zaprzestanie przenoszenia uczniów klas siódmych i ósmych. Na przykład, gdyby zrezygnowano z przenoszenia uczniów, to w roku szkolnym 2020/21 konieczne byłoby finansowanie dodatkowych 4 oddziałów.

Przy ostrożnym założeniu, że koszty zatrudnienia nauczycieli w jednym oddziale wynoszą ok. 100 tys. zł rocznie, oznacza to zwiększenie wydatków na wynagrodzenia o 400 tys. zł.

Rzecz jasna największe oszczędności wiązałyby się z przyjęciem najbardziej radykalnego wariantu E (likwidacja szkoły w Kiełczewie i dwie nowe filie). W stosunku do najbardziej kosztownego wariantu C (6 szkół 8-klasowych od roku 2020/21) daje on zwykle o co najmniej 10 oddziałów mniej, czyli pozwala zaoszczędzić nie mniej niż 1 mln zł. (nie uwzględniając ewentualnych oszczędności na wydatkach rzeczowych z jednej strony i zmniejszenia subwencji z powodu odejścia części potencjalnych uczniów poza gminę – z drugiej).

Z perspektywy ekonomicznej korzystny jest też wariant G, który zakłada likwidację szkoły w Kiełczewie i ograniczenie poziomu organizacji szkół w Bonikowie, Kokorzynie i Starym Luboszu do czterech klas.

Ze względu na to że ewentualne zmiany odnoszące się do szkół w Bonikowie, Kiełczewie, Kokorzynie i Starych Oborzyskach można traktować jako niezależne od działań dotyczących szkół w Starym Luboszu i Racocie z filią w Turwi, przygotowaliśmy też oddzielne porównania dla każdej z tych grup szkół.

Tabela 32. Porównanie wariantów prognoz liczb oddziałów – szkoły w Starych Oborzyskach, Bonikowie, Kiełczewie i Kokorzynie

Wariant	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
A (bez zmian)	34	36	37	34	35	35	34	35	37	38	38	37	37	37	37
B (6 szk. 8-kl. w 2023/24)	34	36	37	34	35	35	36	38	39	40	40	40	40	40	40
C (6 szk. 8-kl. w 2020/21)	34	36	37	36	38	38	38	38	39	40	40	40	40	40	40
D (3 nowe filie 3-kl.)	34	36	37	34	32	33	33	33	34	35	35	35	35	35	35
E (bez Kiełczewa, filie 3-kl.)	34	36	37	34	29	29	30	30	31	31	31	30	30	30	29
F (4 nowe szkoły 4-kl.)	34	36	37	31	31	32	32	33	35	35	35	34	34	35	34
G (bez Kiełczewa, filie 4-kl.)	34	36	37	29	29	29	28	28	29	29	29	29	29	29	28
Różnica A-E	0	0	0	0	3	2	1	2	3	3	3	2	2	2	2
Różnica B-E	0	0	0	0	3	2	3	5	5	5	5	5	5	5	5
Różnica C-E	0	0	0	2	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Różnica D-E	0	0	0	0	3	4	3	3	3	4	4	5	5	5	6
Różnica F-E	0	0	0	-3	2	3	2	3	4	4	4	4	4	4	5
Różnica G-E	0	0	0	-5	0	0	-2	-2	-2	-2	-2	-1	-1	-1	-1

Wykres 73. Porównanie wariantów prognoz liczb oddziałów – szkoły w Starych Oborzyskach, Bonikowie, Kielczewie i Kokorzynie

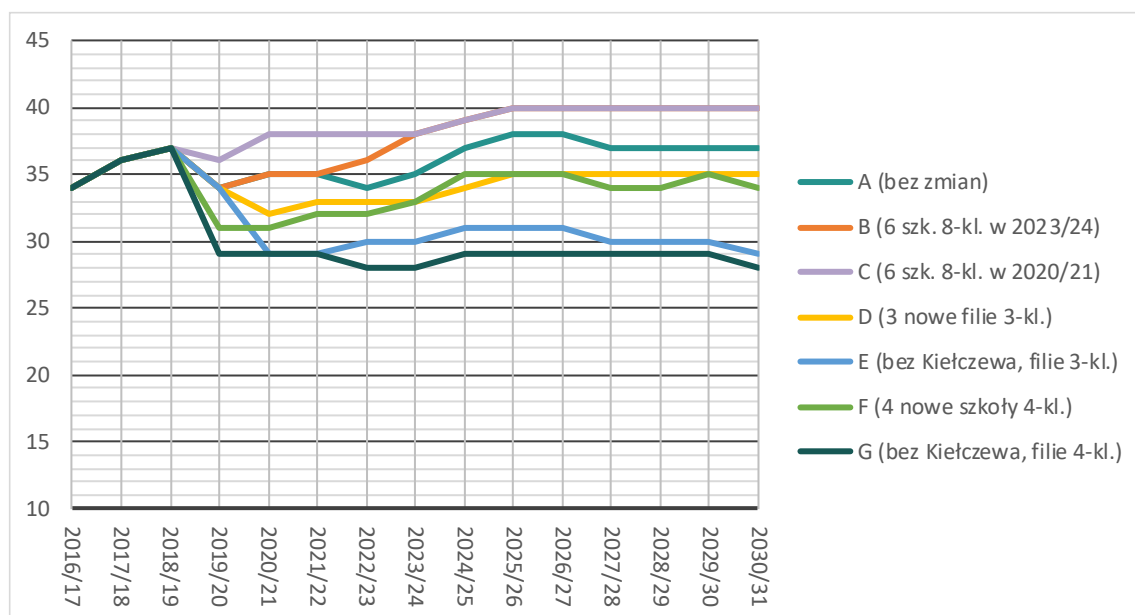
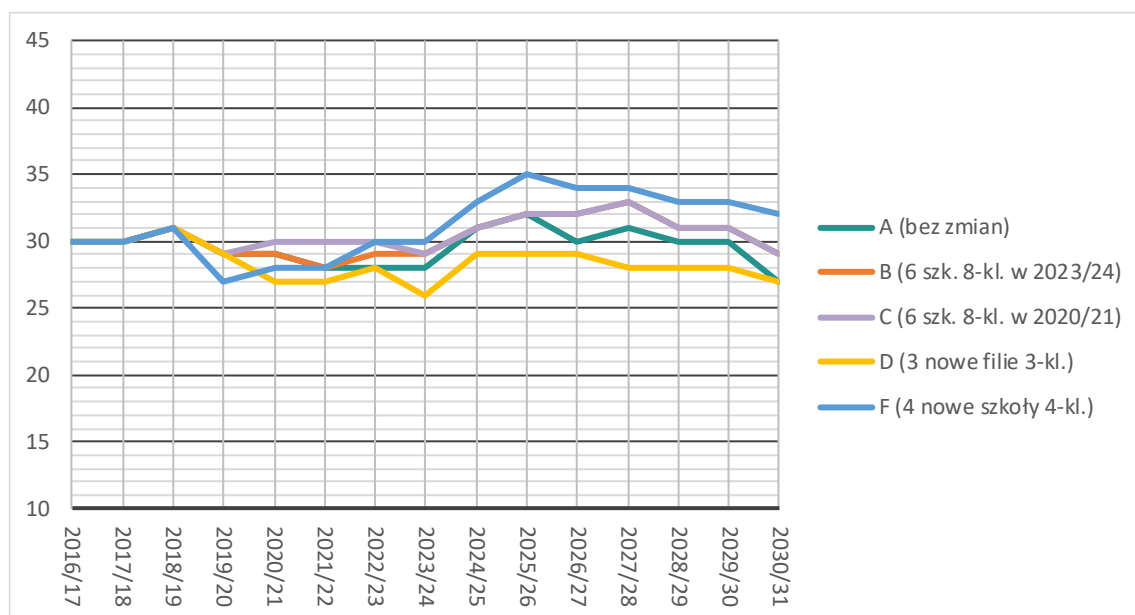

Tabela 33. Porównanie wariantów prognoz liczb oddziałów – szkoły w Racocie, Turwi i Starym Luboszu

Wariant	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
A (bez zmian)	30	30	31	29	29	28	28	28	31	32	30	31	30	30	27
B (6 szk. 8-kl. w 2023/24)	30	30	31	29	29	28	29	29	31	32	32	33	31	31	29
C (6 szk. 8-kl. w 2020/21)	30	30	31	29	30	30	29	31	32	32	33	31	31	29	29
D (3 nowe filie 3-kl.)	30	30	31	29	27	27	28	26	29	29	29	28	28	28	27
F (4 nowe szkoły 4-kl.)	30	30	31	27	28	28	30	33	35	34	34	33	33	33	32
Różnica A-D	0	0	0	0	2	1	0	2	2	3	1	3	2	2	0
Różnica B-D	0	0	0	0	2	1	1	3	2	3	3	5	3	3	2
Różnica C-D	0	0	0	0	3	3	2	3	2	3	3	5	3	3	2
Różnica F-D	0	0	0	-2	1	1	2	4	4	6	5	6	5	5	5

Wykres 74. Porównanie wariantów prognoz liczb oddziałów – szkoły w Racocie, Turwi i Starym Luboszu

Z zestawień wynika, że ograniczenie poziomu organizacji szkoły w Starym Luboszu może dać o wiele mniejsze oszczędności niż działania odnoszące się do szkół w Kokorzynie, Kiełczewie i Bonikowie. Trzeba też pamiętać, że w Starym Luboszu, w odróżnieniu od Kiełczewa i Kokorzyna, zmieści się pełna szkoła ośmioklasowa.

8.8.3. Konkluzje

Obecna organizacja sieci szkół w gminie Kościan ma sporo zalet: zapobiega zmienności w najmniejszych obiektach szkolnych i jednocześnie pozwala lepiej wykorzystać potencjał lokalowy i kadrowy szkół w Racocie i Starych Oborzyskach, ponadto jest zgodna z przyzwyczajeniami uczniów i rodziców, zminimalizowała zakres trudności i zmian związanych z reformą, a poza tym jest dość korzystna z perspektywy ekonomicznej¹¹. Dlatego nie zalecamy rezygnacji z jej stosowania na rzecz podniesienia stopnia organizacji szkół w Bonikowie, Kiełczewie, Kokorzynie i Starym Luboszu do ośmiu klas (wariant C).

Poważną wadą obecnej organizacji sieci szkół jest tymczasowość podstawy prawnej jej stosowania. W związku z tym naszym zdaniem średnio- i długofalowe działania dotyczące sieci szkół powinny zależeć od priorytetów władz gminy oraz rozwoju sytuacji w poszczególnych szkołach i otoczeniu zewnętrznym.

Jeśli oszczędnościowe ograniczenie łącznej liczby oddziałów w gminie nie będzie priorytetem, to można poczekać z decyzjami mniej więcej do 2020-2021 r. Do tego czasu powinno być wiadomo, czy, po zapowiadanej odejściu minister Zalewskiej do Parlamentu Europejskiego lub ewentualnej powyborczej zmianie władz państwowych, można liczyć na uelastycznienie zasad organizowania

¹¹ Pod warunkiem odpowiedniego przeorganizowywania oddziałów na poziomie klas siódmych.

sieci szkół, tzn. czy na stałe dopuszczone zostanie istnienie szkół sześcioklasowych. Trzeba jednak podkreślić, że nie ma żadnej pewności, że tak się stanie.

Jeśli priorytetem są oszczędności na liczbie oddziałów oraz możliwość zapewnienia odpowiedniej kadry i bazy materialnej do nauczania klas starszych, trzeba doprowadzić do ograniczenia poziomu organizacji szkół w Bonikowie, Kiełczewie, Kokorzynie i Starym Luboszu do trzech lub czterech lat nauki z rozważeniem całkowitej likwidacji szkoły w Kiełczewie. Z tej perspektywy optymalnym wydaje się wariant G prognozy (likwidacja SP w Kiełczewie i przekształcenie trzech szkół w filie lub samodzielne szkoły z klasami I-IV).

Na pewno wskazane jest monitorowanie zmian sytuacji poszczególnych szkół, ze szczególnym uwzględnieniem szkoły w Kiełczewie. Jeśli tegoroczna rekordowa liczba uczniów w klasie pierwszej tej szkoły okaże się zapowiedzią trwałej tendencji, osłabną główne przesłanki do rozważania jej likwidacji (tym bardziej, że ewentualne korzyści z likwidacji szkoły zostaną w pewnym stopniu zmniejszone przez spadek wielkości subwencji oświatowej, spowodowany odejściem części uczniów do Kościana). Wtedy też trzeba będzie zapewne podnieść jakość bazy materialnej tej szkoły do poziomu, którym dysponują inne jednostki. Trzeba jednak pamiętać, że ze względów lokalowych, trudno sobie wyobrazić, aby w Kiełczewie mogła funkcjonować pełna, ośmioklasowa szkoła podstawowa oraz przedszkole.

Konieczne jest także obserwowanie zmian w otoczeniu oświaty samorządowej. Warto sobie na przykład zdawać sprawę, że rozważania dotyczące finansowych aspektów zmian w sieci szkół mogą się gwałtownie zdezaktualizować, jeśli wprowadzona zostanie zmiana głównej zasady podziału subwencji oświatowej z obecnej, w której głównym kryterium podziału jest liczba uczniów, na taką, w której głównym kryterium będzie liczba oddziałów. Swego czasu ministerstwo edukacji zapowiadało wprowadzenie takiej zmiany od 2019 r. Wiemy jednak, że oficjalne prace nad nowym algorytmem podziału subwencji zostały zawieszona i że nie należy się spodziewać ewentualnej zmiany przed 2021 r.

9. Objasnienia metodologiczne

W niniejszym rozdziale zawarte są szczególowe informacje o sposobach wyliczania użytych w opracowaniu miar i wskaznikw

Wskazniki finansowe wyliczane są na podstawie danych z rocznych sprawozdan Rb-27s i Rb-28s, natomiast pozostale wskazniki wyliczone są na podstawie danych ze sprawozdan systemu informacji oświatowej wg stanów na 30 września poszczególnych lat. Jednostki samorządu zostały przypisane do poszczególnych kategorii wielkościowych na podstawie liczby ludności z 2016 r wg GUS.

9.1. Finanse

- Wydatki budżetu – yczne wydatki budżetu JST (niezależnie od źródła finansowania).
- Wydatki oświatowe – yczne wydatki z działów 801 (oświata i wychowania) oraz 854 (edukacyjna opieka wychowawcza), niezależnie od źródła finansowania (czyli z uwzględnieniem wydatków finansowanych ze źródeł zagranicznych).

Wskaznik nadwyżki wydatków bieżących nad dochodami oświaty

Wskaznik nadwyżki wydatków nad dochodami oświaty wyliczany jest wg następującego wzoru:

$$\frac{\text{biezce wydatki oświatowe}}{\text{biezce dochody oświaty}} \cdot 100\% - 100\%$$

gdzie:

- *biezce wydatki oświatowe* to wydatki z działów 801 i 854 z wyaczeniem wydatków majątkowych (czyli wydatków z paragrafów z zakresu 601-680) oraz wydatków finansowanych ze źródeł zagranicznych (czyli tych których czwarta cyfra jest większa od 0) oraz wydatki z rozdziału 75085 (wspólna obsługa jednostek samorządu terytorialnego)¹²;
- *biezce dochody oświaty* to wpływy:
 - z subwencji oświatowej (rozdział 75801, paragraf 2920),

¹² Z praktyki wynika, że choć wspólna obsługa może dotyczyc rwnorakich jednostek podległych JST, to zdecydowana wikszoc (90% lub więcej) wydatków wykazywanych w tym rozdziale przeznaczona jest na obsug jednostek oświatowych.

- z paragrafów 0610, 0660, 0670, 0690, 0750, 0830, 0840, 0920, 0940, 0950, 0960, 0970, 2010, 2020, 2030, 2040, 2110, 2120, 2130, 2210, 2220, 2230, 2310, 2320, 2330, 2370, 2390, 2400, 2440, 2460, 2700, 2710, 2900, 2910, 2920, 2990 w działach 801 i 854.

Wydatki na ucznia lub dziecko oraz oddział

W zestawieniach uwzględniane są:

- Bieżące wydatki oświatowe bez dotacji przekazywanych innym podmiotom niezależnie od źródła finansowania (uwzględniane są także wydatki ze środków europejskich);
- Wszyscy uczniowie i wychowankowie przedszkoli oraz wszystkie oddziały szkolne i przedszkolne. Liczba uczniów, wychowanków przedszkoli i oddziałów jest uśredniona w skali roku budżetowego.

9.2. Organizacja szkół i przedszkoli

- W opracowaniu konsekwentnie używamy pojęcia klasa jako określenia dla poziomu (roku) nauczania. Pojęcie oddział oznacza zaś podstawową jednostkę organizacyjną szkoły, czyli grupę uczniów (część klasy), którzy razem odbywają większość lekcji.
- Wskaźniki odnoszące się do organizacji szkół i przedszkoli odzwierciedlają sytuację wg stanu z 30 września każdego z rozpatrywanych lat szkolnych.
- **Nauczycielskie etaty przeliczeniowe** – liczba etatów przeliczeniowych jest równa liczbie nauczycieli, którą należałoby zatrudnić, żeby wszyscy ci nauczyciele byli pełnozatrudnieni i żaden z nich nie miał przydzielonych godzin ponadwymiarowych.

Np. 27 lekcji języka polskiego, które realizuje się wg 18-godzinnego pensum, niezależnie od sposobu rozdzielenia pomiędzy różnych nauczycieli, daje zawsze 1,5 etatu przeliczeniowego ($\frac{27}{18} = 1,5$). Analogicznie 60 godzin zajęć bibliotekarzy, które rozliczane są wg pensum 30-godzinnego da 2 etaty ($\frac{60}{30}$), a 450 godzin różnych lekcji rozliczanych wg pensum 18-godzinnego da 25 etatów.

- **Liczba uczniów lub wychowanków przedszkoli przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy** – wskaźnik, który w syntetyczny sposób charakteryzuje organizacyjne warunki kształcenia i wychowania. Przy jego wyliczaniu można w razie potrzeby uwzględnić i pomijać różne rodzaje etatów (zajęć nauczycieli), jednak w niniejszym opracowaniu przy wyliczaniu liczb uczniów przypadających na nauczycielski etat przeliczeniowy uwzględnione zostały wszystkie etaty nauczycieli.

W zespołach szkół, szkołach podstawowych z oddziałami przedszkolnymi itp. złożonych jednostkach oświatowych etaty, których nie można jednoznacznie przypisać do konkretnej części składowej takiej jednostki (np. niżki dyrektorów i wicedyrektorów oraz etaty bibliotekarzy i pedagogów), zostały rozdzielone pomiędzy te części składowe proporcjonalnie do liczb ich uczniów i wychowanków. Przy czym przy rozdzielaniu niektórych rodzajów zajęć pominięte były pewne

kategorie uczniów lub wychowanków, np. przy rozdzielaniu etatów bibliotekarzy pominięto wychowanków przedszkoli, a przy rozdzielaniu etatów pedagogów nie uwzględniono uczniów dorosłych.